Poštnina plačana v gotovini.

Leto XVIII., št. 197

Ljubljana, sreda 25. avgusta 1937

Cena 2 Din

Upravništvo, Ljubljana, Knafljeva ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2 Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105 241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Gosposka ulica 11, telefon št. 2440, Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Japonski pohod na Šanghaj

Večkrat smo na tem mestu že omenjali prezanimivo dejstvo, da Japonci skrbno počakajo kakih evropskih težav, preden napravijo nov korak za osvojitev azijske celine. V tem pogledu so morda edini narod, ki se uči iz lastnih napak in jih nikoli ne ponavlja. Izkustvo iz kitajsko-japonske vojne v letih 1894-95 jih je naučilo te velike modrosti. Takrat so Kitajsko porazili na morju in na kopnem, toda zanjo se je potegnila zveza Daljnega vzhoda, ki so jo tvorile Rusija, Nemčija in Francija. Te so Japoncem onemogočile vstop na azijsko celino in dovolile samo aneksijo Formoze ter nekaterih otočij. Država vzhajajočega sonca pa ni opustila svojih smelih sanj, marveč je sklenila zvezo z Veliko Britanijo ter pod njeno patronanco ter z njeno tajno materialno in javno moralno pomočjo porazila Rusijo že deset let kasneje. Kvantunški polotok s Port Arturjem je bil nagrada za zmago, kmalu je temu sledila še aneksija Koreje in zasedba južne Mandžurije.

Drugi nasprotnik iz l. 1895, Nemčija, je prišla pod japonski udar ob svetovni vojni in Nemci so se bridko pokesali, da so se v Šimonosekiju postavili zoper Japonce in za Kitajsko. Japonska se je trdno usidrala na azijski celini in Anglosasi so bili nemilo presenečeni nad brezobzirnostjo in vladoželjnostjo svojega varovanca. Prvič so mu dali čutiti svojo nejevoljo ob koncu ruske revolucije, ko je morala mikadova vojska zapustiti ozemlje vzhodne Sibirije in celo vladivostoško pokrajino, ki so jo v Tokiju že smatrali za novo svojo posest. Celo bivši nemški Kiaučav so morali vrniti Kitajski, dasi so si ga bili osvojili z orožjem. Otoško carstvo je uvidelo, da ne more doseči ničesar, kadar bele velesile niso vezane v domačih predelih. Zato pa so potrpežljivo čakali in so v letih krize, ki je silno prizadela anglosaški svet na obeh straneh Atlantskega oceana, z vso naglico zasedli Mandžurijo, potisnivši šibkega sovjetskega tekmeca preko Amurja.

Vendar se zdi, da so že tedaj napravili usodno napako, da so obenem z akcijo na severu udarili na Šanghaj, s čimer so močno ogorčili Kitajce, in jih nekako strnili proti sebi. Tedaj se je tudi prvič pokazalo, da je Kitajec kot vojak vsega upoštevanja vreden nasprotnik. Šanghajska avantura Japoncem ni prinesla niti slave, niti koristi, pač pa je vse kazalo, da jim gre na severu pšenica prav bohotno v klasje. Ustanovili so senco samostojne države v Mandžuriji in počakali do trenutka, da bo Evropa zopet imela vezane roke. Medtem so se bili tudi dokončno uverili, da ruska meja ni več točka najmanjšega odpora, kajti vsak poseg preko Amurja in v Zunanjo Mongolijo je bil odločno odbit in napadalci so redno odnesli krvave glave.

Skoro neopazno pa so širili svojo oblast na Džehol in Čahar, ob abesinski vojni in ob dogodkih na Španskem pa so zopet občutili olajšanje ter prešli v odkrit napad. Pogazili so vse obljube, da se pokrajin prave Kitajske onstran Velikega zidu ne bodo lotevali, in so iz severnih kitajskih pokrajin hoteli napraviti novo Mandžurijo. Zanimivo je, da so zopet napravili usodno napako s pohodom proti Šanghaju. Eni tolmačijo to kot strateški prijem, ki bi prisilil nankinško vlado, da se z vsemi silami zavzame za Šanghaj in s tem razgali sever, drugi pa pripisujejo pohod na Šanghaj samo neverjetni pohlepnosti japonskih imperialistov. Slednji so hoteli na vsak način spraviti v svojo posest to največje pristanišče, ki je ključ doline Jangcea in skozi katero gre ves promet za potrebe 200 milijonov prebivalcev tega porečja.

To pot se je izkazal Šanghaj za še trši oreh, kitajski vojak za še hrabrejšega sovražnika. Prezreti ne smemo tudi ogromnih gospodarskih interesov Evrope in Amerike v porečju Jangcea, ki so končno tudi belce prisilili, da se posvetujejo, kako bi se dal zajeziti silni pritisk mikadovega carstva. Bele sile že ne dajo več vere japonskemu zagotavljanju, da bodo ostali interesi belcev nedotaknjeni, saj jih je poučila Mandžurija, kjer so Japonci slavnostno proglasili znano gospodarsko politiko odprtih vrat, nato pa ta vrata s truščem zaloputnili pred nosom »belim vsiljencem«. V Šanghaju gre belim vse za več nego v Mandžuriji, zato so razumljiva posvetovanja Anglije in Amerike, ki se kot priroden interesent udeležuje tudi Rusija.

Razen vsega tega pa so Japonci z bistrim očesom opazili še en moment, ki jih je silil, da so udarili tudi na Šanghaj. V dolini Jangce se pod nankinško vlado ustvarja novi Kitaj, ki bi lahko postal nevaren japonskim osvajaškim sanjam v Vzhodni Aziji. Tokio ne more dopustiti, da bi se na Kitajskem stvorilo središče, okoli katerega bi se prej ali slej začele zbirati ostale kitajske pokrajine. Kar tedaj na prvi pogled izgleda kot napaka, je le železna nujnost, mimo katere mikadova politika ne more na dnevni red. Kljub temu je šanghajsko bojišče vzporednega pomena.

Glavna je severna Kitajska, kjer predvideva Hirotov načrt ustanovitev nove države iz pokrajin Hopaj, Šanzi in Šantung in iz dveh pokrajin Notranje Mongolije: Sujuana in Čaharja. To je področje, ki meri preko milijon štirijaških kilometrov in ima 80 milijonov ljudi. Vojni in gospodarski pomen tega ozemlja je v njegovih velikih premogovnikih, rudnih in naftovih ležiščih. V prometnem oziru leži pokrajina ugodno za Japonce, v strateškem oziru pa bi pomenila jak klin med sovjeti in nankinško Kitajsko. Ako bi se Japoncem posrečil ta velikopotezni načrt, ne bo več daleč čas, ko se bo njih pritisk obrnil na jug proti nekdanjim anglosaškim zaščitnikom, kajti danes je že jasno, da je bil japonski pritisk na sever le iznod v sili in izrabljanje ruske slabosti, življenjska bodočnost japonskega ljudstva pa je usmerjena proti toplim južnim deželam.

PO SRDITI BITKI SO JAPONCI ZAVZELI NANKOVSKI PRELAZ

Z zmago pri Nankovu so si zavarovali hrbet in imajo prosto pot v Notranjo Mongolijo

Singking, 24. avgusta. o. Po vesteh iz Nankova so Japonci po strašni ofenzivi, ki je trajala dva dni, v pretekli noči zavzeli nankovški prelaz. Včeraj je japonska artiljerija ves dan z vso vnemo obstreljevala kitajske postojanke pod prelazom in jih do kraja razdejala. Proti večeru so Japonci prešli v napad. Zavzeli so najprej vas Batalin, ki je nekaj kilometrov severno od Nankova, tik pod prelazom. **Ponoči so se napadi nadaljevali in končno so se Kitajci morali umakniti s svojih razdejanih postojank na pobočju gora okrog prelaza na drugo stran.**

Mandžurske čete, ki tvorijo kvantunško vojsko in so zjutraj zavzele Kalgan, so pričele prodirati proti severozapadu in so danes zavzele Vansuan, ki leži 20 km severozapadno od Kalgana na cesti, ki vodi v Zunanjo Mongolijo. Japonska letala so močno bombardirala mesto Čufunghuan, ki leži med Kalganom in Nankovom, blizu katerega se je zbralo pet kitajskih divizij. **Če tem kitajskim silam ne uspe prodreti po gorskih poteh proti jugu in v nankovških gorah zadržati Japonce, bo usoda Notranje Mongolije v nekaj dneh zapečatena.** V tem primeru si bodo Japonci na severu docela zavarovali svoje pozicije v Hopeju in bodo tedaj lahko prešli v ofenzivo proti jugu.

Kakor poročajo iz Lingsianga, so se borbe južno in zapadno od Pekinga, ki trajajo že nekaj dni, danes z vso silo nadaljevale. Japonci trdijo, da jim Kitajci niso mogli odvzeti niti pedi njihovega terena.

Tudi Kalgan

Tokio, 24. avgusta. d. Vodstvo kvantunške vojske poroča, da je zavzela Kalgan. Po zavzetju Kalgana in črte ob Velikem zidu so japonske čete iz Kvantunga nadaljevale prodiranje proti jugu. Japonska letala so obstreljevale več krajev, ob železniški progi Peking-Kalgan. Japonci bi radi prišli za hrbet kitajskim četam, zbranim v pokrajini pri Nankovu in ob železniški progi v tej pokrajini.

V pokrajini Liangčijanga se boji razvijajo ugodno za Japonce.

Japonska ofenziva v Šanghaju

Šanghaj, 24. avgusta. o. Japonci so danes nenadoma pričeli z veliko ofenzivo na kopnem, v zraku in na Huangpuju. Posebno okrog Vusunga so se že na vse zgodaj oglasile japonske baterije, ki so jim takoj nato pričele sekundirati še vojne ladje in letala. **Kitajci so vse jutro pogumno vztrajali na svojih postojankah, v prvih dopoldanskih urah pa so Japonci po informacijah poročevalca Hearstovega tiska prešli v ofenzivo. Uspelo jim je na nekaterih krajih vreči Kitajce z njihovih sprednjih postojank.** Kitajski oddelki se bore z veliko požrtvovalnostjo. Posebno aktivno je poseglo v borbo tudi kitajsko topništvo.

Med tem se je izkrcavanje japonskega vojnega materiala med Vusungom in Linghojem nadaljevalo Kitajska letala so skušala preprečiti te operacije in so dejansko z nekaj bombami močno poškodovala neko japonsko topničarko ter potopila še neko drugo manjšo japonsko vojno ladjo. **Proti poldnevu so ojačeni kitajski oddelki znova prešli v napad in vrgli Japonce nazaj s postojank, ki so si jih davi izvojevali. Tedaj je kitajskemu topništvu tudi uspelo preprečiti izkrcavanje nadaljnjega japonskega vojnega materiala.**

Popoldne so sveže japonske čete izvojevale več novih uspehov. V kitajskih krogih so bili popoldne precej deprimirani, ker ni nihče pričakoval, da bodo Japonci tako naglo postavili velike oddelke svoje vojske na fronto pri Šanghaju. Spričo te ofenzive bo moralo vrhovno poveljstvo šanghajske kitajske vojske nemudoma spremeniti svoje načrte, po katerih je nameravalo Japonce pognati iz Šanghaja proti Vusungu. Sedaj se bodo morali Kitajci pripravili na to, da bodo branili svoje lastne postojanke.

Zvedelo se je, da so bili v tej smeri že odrejeni vsi potrebni ukrepi. Dve diviziji bosta še nadalje branili kitajske postojanke v Šanghaju. **Šest divizij, med njimi tri rezervne, so poslali proti severu v borbo proti Japoncem, polagoma prodirajo od Vusunga vzdolž železniške proge proti Šanghaju.** Vzhodno od Vusunga se bo nedvomno razvnela odločilna bitka med japonsko ekspedicijsko vojsko in kitajskimi divizijami. Obenem je poveljstvo kitajske vojske v Šanghaju zahtevalo nova ojačenja. Ker je bila proga Šanghaj—Nanking med tem pripravljena, je pričakovati, da bodo v prav v kratkem prispeli v Šanghaj novi oddelki kitajske vojske.

Zvijača pri izkrcavanju čet

Tokio, 24. avgusta. o Tukajšnji listi so objavili danes podrobna poročila o izkrcavanju japonskih čet ob izlivu Huangpua blizu Šanghaja. Uspele operacije so izzvale v vsej javnosti veliko navdušenje in splošno pričakujejo, da so ure Šanghaja štete. Listi priznavajo, da so kitajska letala in topovi silno ovirali izkrcevanje japonskih čet. Zaradi tega je poveljstvo Japoncev sklenilo prevariti Kitajce. Dejansko so v nedeljo zvečer transportne vojne ladje v bližini Vusunga dvignile sidra in odplule z vsem vojaštvom proti severu. Kitajci so očividno menili, da so Japonci spoznali, da ne bodo mogli izkrcavati svojih čet pred Šanghajem in da so se zaradi tega odpravili proti severu, da bi japonsko vojsko izkrcali morda kje v Cingtavi ali v Tangpuju blizu Tiencina. Noč od nedelje na ponedeljek je bila zelo temna in Japonske transprotne in vojne ladje so izrabile priliko in se takoj vrnile pred Vusung. Izkrcavanje se je pričelo tedaj z vso naglico in neovirano. Do jutra je bilo 60.000 japonskih vojakov, več kolon topništva, oklopnih avtomobilov, sanitetskih oddelkov že izkrcanih. Izkrcali so se tudi vsi polkovniški in divizijski štabi. Že včeraj zjutraj se je japonska vojska pričela organizirati in prvi oddelki so že prodrli nekoliko navzdol proti jugu ter naleteli na kitajske sprednje straže. Kitajci so bili silno presenečeni in so nemudoma pričeli ojačevati svojo fronto jugovzhodno od Vusunga.

Nov japonski uspeh

Šanghaj, 24. avgusta. o. Severno od Šanghaja je japonskim četam dopoldne uspelo pri Liuoi predreti kitajsko fronto. Kitajci so se morali umakniti za 2 km proti jugu. Japonci so si njihove postojanke osvojili s silnim napadom, pri katerem so uporabljali ročne granate. Popoldne so Kitajci prešli v protinapad. Za sedaj še ni znano, kako so se boji tam končali.

Angleško brodovje v Šanghaju

Šanghaj, 24. avgusta. br. Poročevalec agencije »Central News« ugotavlja, da se nahaja sedaj v šanghajskih vodah 18 ladij angleške vojne mornarice in sicer 4 križarke, 7 rušilcev, 4 pomožne vojne ladje, 1 minonosec, matična ladja za letala in matična ladja za podmornice.

Odhod nemških državljanov

Šanghaj, 24. avgusta. br. Tu se z vso vnemo pripravlja evakuacija 500 nemških žensk in otrok. Odpeljali se bodo v bližnjih dneh s parnikom »Gneisenau« v Manilo ali v kakšno drugo mesto na jugu.

Izkrcevanje Japoncev v Cingtavu

Tiencin, 24. avgusta. o. Po vesteh iz Šantunga so se Japonci z vso naglico pričeli izkrcavati v Cingtavu. Pričakovati je, da bodo že v nekaj dneh skušali prodreti proti Činanu, kjer bo brškone prišlo do velike bitke s kitajsko šantunško vojsko. Guverner Šantunga general Hanfucu je namreč pravkar mobiliziral svojo vojsko, ki šteje okrog 150.000 dobro oboroženih vojakov. Veliki oddelki te vojske že prodirajo proti vzhodu

25 kitajskih divizij na poti proti Pekingu

Tiencin, 24. avgusta. o. Po informacijah agencije »United Press« prodira 25 kitajskih divizij proti Pekingu, Tiencinu in v hopejsko deželo. Kitajci so si zgradili v bližini Tešava zasilno letališče, na katerem imajo tudi velike zaloge bencina. V Tešavu si bodo očividno pripravili svoje glavno oporišče za nadaljnje operacije proti Pekingu in Tiencinu.

Japonci računajo z daljšo vojno

Tokio, 24. avgusta. o. Japonska politična javnost je pod globokim vtisom dosedanjih neuspehov japonske vojske pred Šanghajem in v severnih kitajskih deželah. Odločen odpor kitajske vojske je zbudil v vsej Japonski veliko pozornost in sedaj **že splošno sodijo, da s Kitajci tokrat ne bo mogoče opraviti v tako kratkem času kakor pred 5 leti in da bo vojna trajala dolgo, morda celo več let.** Doslej so uradni krogi to dejstvo z vsemi sredstvi prikrivali, danes pa so pričeli tudi že japonski listi podrobno razpravljati o tem vprašanju ter vplivati na japonsko javnost, naj se pripravi za dolgo bojevanje, ki mu bo nazadnje vsekakor sledila japonska zmaga.

»Japan Times« meni, da **Japonci nikakor ne bodo smeli mirovati, dokler ne bodo maščevane vse njihove izgube in žalitve, ki so jim jih prizadeli Kitajci v poslednjih dneh. Zato se bodo morali Japonci pripraviti morda tudi za dolgo vojno.** Japonsko prebivalstvo in gospodarstvo bosta morda izpostavljena težkim preizkušnjam, tem bolj pa sta zaradi tega potrebna razsodnost in hladnokrvnost. **Japonci morajo tudi računati s tem, da v primeru dolge vojne spor bržkone ne bo ostal omejen na Kitajsko in Japonsko, nego bo nedvomno intervenirala tudi Rusija, če že ne neposredno, pa vsaj na enak način kakor v Španiji, kamor pošilja poleg svojih ljudi tudi vojne potrebščine.** Japonska vojska, pravi list nadalje, je bila v Mandžuriji kakor pred Šanghajem v poslednjih dneh močno ojačena. V Mandžuriji bodo japonski kontingenti, ki ne bodo angažirani v vojni proti Kitajcem, lahko vzdržali morebitni pritisk s severa, v Šanghaju pa bodo morali v najkrajšem času obračunati s kitajsko domišljavostjo.

Posredovanje velesil

Predlog za osnovanje enotne angleško-francoske-ameriške fronte

Tokio, 24. avgusta. d. Vest, da je nagli odhod ameriškega poslanika v Tokiju, Binghama, v Washington v zvezi z angleškimi predlogi za osnovanje enotne angleško-francosko-ameriške fronte, je zbudila v tukajšnjih diplomatskih krogih mnogo pozornosti. Čeprav se vest oficiozno ne potrjuje, jo vendar splošno smatrajo kot verjetno. Vprašanje je, ali bo ameriška vlada na angleške predloge odgovorila pozitivno, ker so doslej Zedinjene države kazale le malo naklonjenosti za formalno sodelovanje z Anglijo in Francijo, odkar je Anglija l. 1932 odklonila tozadeven ameriški predlog.

Zedinjene države so sicer podpirale angleški predlog za osnovanje nevtralnega pasu v Šanghaju, obenem pa niso prikrivale, da gre le za omejen in izrecno negativen ukrep in da drugi pozitivni koraki ne prihajajo v poštev.

Zunanji minister Hull je poslal Kitajski in Japonski nasvet, naj se za rešitev sedanjega spora ne poslužita vojne kot zadnjega sredstva. Oba naroda naj uredita svoja medsebojna nesoglasja po načelih, ki veljajo pri reševanju mednarodnih sporov ne le za Zedinjene države, temveč za ves svet. Nadalje opozarja Cordel Hull na to, da so bile Zedinjene države od vsega začetka za konferenco, ki naj uredi ta spor. Ameriška vlada je prepričana, da more le mednarodno sodelovanje dovesti do ciljev, označenih v Rooseveltovi izjavi od 16. julija 1936, ki navaja 14 načel ameriške zunanje politike.

Po izjavi kitajskega poslanika v Londonu Reuterjevemu poročevalcu, je kitajska vlada obvestila angleškega poslanika v Šanghaju, da je v načelu pripravljena sprejeti angleški predlog o umiku japonskih in kitajskih čet kakor tudi vojnih ladij s šanghajskega področja, vendar pod pogojem, da predlog sprejme tudi Japonska. Japonskega odgovora na ta predlog še ni, toda po sodbi japonskih krogov v Londonu bodo japonske čete kmalu potisnile Kitajce iz Šanghaja, tako da vprašanje pasu, kjer se bodo vršili nadaljnji boji med Japonsko in Kitajsko, za ostale velesile sploh ne bo več aktualno. Čeprav je tudi Francija bila že od vsega začetka za britanski predlog, mislijo, da bo njegov uspeh v celoti odvisen od japonskega pristanka. Zato ne bo imel kitajski odgovor, kakor vse kaže, nikakega drugega praktičnega učinka, kakor da zvrne odgovornost za njegovo odklonitev na Japonsko.

Danes važna seja angleške vlade

Razprava o položaju na Sredozemskem morju, o kitajsko-japonski vojni ter o pogajanjih z Italijo

London, 24. avgusta. p. Jutri bo v Londonu važna seja vlade. Zunanji minister Eden je že danes imel ves dan konference s svojim namestnikom lordom Halifaxom in državnim podtajnikom Vansittartom. Proučil je vse gradivo, ki so ga zbrali v poslednjih dneh v Foreign officem glede na položaj na Daljnem vzhodu in na Sredozemskem morju. Ministrski predsednik Chamberlain se bo vrnil v London jutri zjutraj.

Zaradi najnovejšega incidenta v korziških vodah se je položaj na Sredozemskem morju zelo poostril. Napadi na razne trgovske ladje se vrstijo sedaj dan za dnem, tako, da na kakšno svobodno plovbo po Sredozemskem morju brez zaščite vojnih ladij že ni več misliti.

Tudi angleški interesi na Daljnem vzhodu in posebno v Šanghaju so čim dalje bolj ogroženi. Kakor znano je japonska vlada zavrnila angleški predlog, naj bi mednarodne sile intervenirale v Šanghaju in tako očuvale mesto strašnih posledic vojne. Poleg tega bodo Japonci skoraj gotovo odklonili tudi angleško zahtevo po odškodnini za uničene angleške trgovske in industrijske objekte v Šanghaju. Angleška vlada bo brškone zlasti to svojo drugo zahtevo v Tokiju z vso odločnostjo ponovila.

Končno bodo na jutrišnji seji nedvomno razpravljali tudi o Mussolinijevih pogojih za sredozemski mir, ki jih je izrazil v svojem palermskem govoru, in o nadaljnjih pogajanjih z Italijo za ureditev vseh aktualnih vprašanj med obema državama. Angleški politični krogi ugotavljajo, da je italijansko stališče prav sedaj zelo značilno. »Daily Excelsior« pravi, da je imel Mussolini v Palermu sicer miroljuben govor, ki pa nikakor ni bil v skladu n. pr. z velikimi italijanskimi vojaškimi kontingenti v italijanskih severnoafriških kolonijah. Anglija je že zahtevala naj Italija zmanjša svojo vojno silo v Libiji, vendar doslej ni ugodila njenim željam.

List posebej opozarja, da bodo na jutrišnji seji angleške vlade podrobno proučili poslednje incidente na Sredozemskem morju in odredili nove ukrepe, da bi se končno vendarle zopet zagotovila svobodna plovba po sredozemskih vodah.

Anglija za sklicanje odbora za nevmešavanje

London, 24. avgusta. Tukajšnji krogi zatrjujejo, da bo angleška vlada na svoji jutrišnji seji sklenila, da se mora nemudoma sestati odbor za nevmešavanje, čigar zasedanje je bilo pred dobrim tednom dni odgodeno za nedoločen čas. Odbor naj bi sklepal o ukrepih za zavarovanje svobodne trgovske plovbe po Sredozemskem morju. Diplomatski krogi ne verujejo, da bo angleška vlada podprla korak valencijske vlade pri Društvu narodov, temveč bo španska nota izročena po dosedanjem običaju posebnemu odboru v proučitev.

Vprašanje najetih angleških ladij

Gibraltar, 24. avgusta. br. Glede na včerajšnji napad tajinstvenih letal na angleško tovorno ladjo »Romeo and Julia«, je poveljništvo angleškega sredozemskega brodovja sporočilo v London, da pluje sedaj okrog 60 trgovskih ladij pod angleško zastavo po sredozemskih vodah. Ladje so dejansko registrirane pri »Lloydregistru« v Londonu in potemtakem pripadajo angleški trgovski mornarici. Posadke teh ladij pa so vse po vrsti sestavljene iz inozemcev in celo kapetani nekaterih ladij ne obvladajo angleščine. Spričo tega je nastalo vprašanje, ali naj angleško sredozemsko vojno brodovje ščiti tudi take ladje, ki so bile očividno najete od tujih sil.

Španska pritožba v Ženevi

Ženeva, 24. avgusta. d. Tajništvo Društva narodov je snoči objavilo brzojavko, ki jo je prejelo od zunanjega ministra valencijske vlade Girala. Valencijska vlada zahteva v svoji noti, naj se spričo izredno resnega položaja, ki je nastal zaradi ponovnih napadov na španske ladje na Sredozemskem morju, postavi to vprašanje na podlagi čl. 11 pakta Društva narodov na dnevni red zasedanja sveta DN. Valencijska vlada prepušča predsedniku sveta DN, da odloči, ali naj se takoj skliče izredno zasedanje. Ker se bo svet DN sestal že 10. septembra, so v Ženevi mnenja, da se bodo s španskim vprašanjem bavili na tem zasedanju.

Italijanski odgovor na očitke iz Valencije

Rim, 24. avgusta. o. Na protestno noto, ki jo je valencijska vlada poslala Društvu narodov in v kateri poudarja, da italijanske vojne ladje napadajo odnosno podpirajo nacionalistične edinice pri napadih na španske trgovske ladje, kakor naj bi se bilo to zgodilo pri napadih na ladje »Campeador«, »Conde Abassolo«, »Ciudad de Cadiz« itd., so italijanski listi danes že z vso silo reagirali. Poudarjajo, da valencijska vlada nima nobenega dokaza proti Italiji ter da se sklicuje zgolj na izmišljena poročila, ki so jih zbrali njeni konzuli in agenti v tujini. »Gazzetta del Popolo« piše, da bodo te obtožbe prišle na dnevni red zasedanja Društva narodov, ki se prične 10. septembra, ker pa valencijska vlada svojih trditev ne bo mogla podpreti s stvarnimi dokazi, je treba pričakovati, da bo tudi ta njena pritožba našla konec v ženevskih arhivih.

Italijanski listi odločno zavračajo tudi napade londonskega »Daily Heralda«, ki meni, da bo na prihodnjem zasedanju sveta Društva narodov nastal zopet velik vihar, ker bodo Španci dokazali, da so za zadnje incidente na Sredozemskem morju neposredno odgovorni italijanski krogi.

Procesi zaradi sabotaže v Leningradu

Varšava, 24. avgusta AA. Po poročilih tukajšnjih listov se je v Leningradu pričela cela vrsta senzacijonalnih sodnih razprav proti raznim skupinam trockistov. Prva razprava se je končala z obsodbo 8 obtožencev na smrt zaradi sabotaže. Obsodbo so že izvršili. Sedaj je pred sodiščem 15 inženjerjev in delavcev, obtoženih zaradi sabotaže in trockizma.

Santander pred padcem

Francove čete prodirajo proti mestu s treh strani in se Baski le slabo upirajo

Pariz, 24. avgusta. d. Padec Santandra se pričakuje že za prihodnje dni. Vesti iz španskih vladnih krogov kakor tudi iz okolice generala Franca se strinjajo v bistvu, da koncentrična ofenziva proti Santandru stalno napreduje. Mesto napadajo od treh strani in naglo zgrajene utrdbe pri Torre la Vega so zadnja slaba ovira za nacionaliste. Obkoljene vladne čete se bodo morale vdati, če se jim ne bo posrečilo pobegniti po morju. Santandersko področje je že evakuirano.

Po dosedanjih poročilih so Francovi legionarji zavzeli Conte Pando, Monte Cavallar, Fico Migelon in druge važne postojanke. Tudi navarske brigade so prodrle več kilometrov daleč na baskovskem bojišču in zavzele južno od Castro Urdialesa Ventoza Otanes in Talledo. Prav tako so kastilske brigade zasedle več krajev. Po dosedanjih poročilih prodirajo vse nacionalistične kolone dalje.

Iz Francovega tabora

Salamanca, 24. avgusta. AA. Uradno poročilo vrhovnega poveljstva nacionalističnih čet navaja, da so nacionalistične čete na santandrskem bojišču snoči pospešile svoje prodiranje. Navarska brigada je prispela na črto Cabana de los Llanos—Sierra Calva, kjer vodi cesta iz Reinose v Tore la Vega. Ta črta leži sedaj 5 km pred Tore la Vega.

Republikansko vojno poročilo

Madrid, 24. avgusta. AA. Davi je bilo na fronti pri Casa del Campo precej živahno. Včeraj je na republikanskih postojankah v praznih hišah ob cesti v Florido ekslpodirala uporniška mina, ki je razdejala štiri poslopja, vendar človeških žrtev ni bilo. Davi zarana so čete generala Franca napadle točno na kraju, kjer je snoči eksplodirala ta mina. Republikanci so odločno zavrnili njihov napad ter so se uporniki morali vrniti na svoje stare postojanke, ne da bi bili kaj dosegli.

Na santandrskem bojišču je severna nacionalistična vojska prodirala dopoldne v zahodno in južno smer. Sedaj je ta vojska razdeljena v dva močna dela. Del, ki operira pred Valmaseto in čigar odsek se raztega tja do morja, prodira v majhnih kolonah, ne da bi trčil na kakršenkoli odpor južni, močnejši del pa se je razdelil v tri čvrste kolone. Leva kolona obkoljuje Los Corales na cesti Palencia—Santander. Srednja kolona prodira na osi cest Burgos—Santander—Gerar—Poentoviblo do kamor je skoraj že prodrla. Tretja kolona prodira naravnost na sever ob cesti, ki vodi iz Veganepasa v Santander. Ta kolona je v glavnem že pustila za seboj vrhove severno od vasi Villa Cariel. Santa Maria de Cajon je ogrožena. Ta kraj je oddaljen od santandrskih predmestij nekaj nad 15 km.

Odstop generala Faupla

Berlin, 24. avgusta. a. Odstop generala Faupla ,nemškega poslanika pri vladi generala Franca, je berlinske kroge močno presenetil. Po poročilih iz verodostojnih krogov se zdi, da so vodilne nemške osebnosti prepričane o končni zmagi generala Franca in da smatra zaradi tega kancelar Hitler sedanji trenutek primeren, da generala Faupla, ki se mnogo bolj razume na vojaške kakor pa na politične zadeve zamenja s pravim diplomatom. Njegov naslednik v glavnem stanu nacionalistov v Salamanci bo bržkone postal bivši nemški poslanik v Kairu baron Stohrer, ki je bil imenovan že meseca julija 1936 za poslanika v Madridu, ni pa nikdar prevzel svojega mesta.

Mandatni odbor Društva narodov o razdelitvi Palestine

Ženeva, 24. avgusta. d. Snoči je tajništvo Društva narodov objavilo oficielni reasume mandatnega odbora Društva narodov o palestinskem vprašanju.

V svojih zaključnih izvajanjih o nemirih v Palestini priznava mandatni odbor v celoti obstoječe težavne okoliščine, vendar pa mnenja, da bi ne bilo mogoče prej izvesti odločnih ukrepov za zaključitev oboroženega upora. Gotova neodločnost, posebno v upravni politiki, je utrdila v Arabcih prepričanje, da se more židovsko naseljevanje preprečiti s silo.

Odbor je nadalje mnenja, da je izvajanje sedanjega mandata postalo skoro nemogoče in sicer z dnem, ko sta kraljevska preiskovalna komisija in vlada mandatne države sami izjavili, da mandata ni mogoče izpolniti. Zato smatra mandatni odbor razpravo o prednostih in pomanjkljivosti nove odločitve za primerno. Misel, da bi se sveta mesta odvzela Arabcem in Židom ter jih podredila posebnemu režimu, bi po mnenju odbora le služila splošnemu miru.

Ako se hoče iznesti predlog o razdelitvi Palestine, bi bil uspeh po mnenju odbora mnogo bolj odvisen od njegovih posledic za odnošaje med Arabci in Židi kakor pa od teritorialne rešitve. Čeprav je odbor pripravljen, da načelno prouči misel o razdelitvi Palestine, vendar ni mnenja, da bi se morali osnovati takoj dve neodvisni državi, ker bi že v početku bržkone ne mogli izvrševati pogojev za ukinitev mandata, ki jih je določil svet Društva narodov l. 1931. Odbor smatra za neobhodno potrebno, da naj velja določba o pridobitvi' politične zrelosti, kakršno predstavlja ukinitev mandata, tako za novo arabsko kakor za novo židovsko državo.

Kmetska stavka na Poljskem

Varšava, 24. avgusta. d. Desetdnevna stavka, ki so jo začeli opozicijski kmetje 15. t. m. kot protest proti sedajnemu diktatorskemu režimu, se je v zadnjih dneh hudo poostrila. Iz raznih krajev poročajo o hudih spopadih med kmeti in stavkolomci. Opozicijski kmetje nadzorujejo vse izhode iz vasi ter uničujejo vsa živila in pridelke, ki jih skušajo na skrivaj izvažati v mesta. Preskrba posameznih mest, kakor n. pr. Krakova, Lodza in Poznanja je bila v zadnjih dneh hudo ogrožena. Sporedno s tem so tudi oblasti podvzele ostrejše ukrepe proti opozicijskim agrarcem. V okraju Rzeszowu so aretirali voditelja opozicijskih kmetov. V Mali Poljski so aretirali bivšega legionarskega stotnika in sedanjega voditelja tamošnjega kmetskega gibanja, kakor tudi več članov malopoljske združene ljudske stranke. V varšavskem okraju so aretirali 6 znanih voditeljev združene ljudske stranke. Tudi v vzhodni Galiciji, posebno v Lvovu in Przemyslu so izvršili mnogoštevilne aretacije med opozicijskimi kmeti.

Varšava, 24. avgusta. o. V Glatowi v okraju Rezeszowu je prišlo davi do hudih spopadov med 10.000 stavkujočimi kmeti, ki so hoteli imeti svoje zborovanje, ki pa ni bilo napovedano. Orožniki so bili prisiljen rabiti orožje. V spopadu je bilo 12 ljudi ubitih, 20 pa hudo ranjenih. Do hudega spopada je prišlo tudi v Gorlici, kjer je bilo ubitih 11 kmetov, 12 pa ranjenih.

Ustanovitev ministrstva za strojno industrijo v Sovjetski uniji

Moskva, 24. avgusta. d. Odlok osrednjega izvršilnega odbora, ki je bil objavljen včeraj, odreja temeljito izpremembo v organizaciji ene izmed najvažnejših ruskih osrednjih oblasti, v komisarijatu za težko industrijo, kar bo imelo za posledico tudi veliko število pomembnih osebnih izprememb. Komisarijatu za težko industrijo je bilo odvzeto nadzorstvo nad industrijo avtomobilov in traktorjev, kakor tudi nad produkcijo poljedelskih strojev, strojev za prehranjevalno industrijo ter za proizvajanja gumija in barv. Te industrije so podrejene sedaj novemu komisarijatu za strojno industrijo. Ostale produkcijske panoge bodo še v bodoče podrejene komisarijatu za težko industrijo.

V zvezi s tem je bil dosedanji ljudski komisar za težko industrijo Mežlauk imenovan za ljudskega komisarja za strojno industrijo, dosedanji ljudski komisar za promet Kaganović za ljudskega komisarja za težko industrijo in Aleksander Bakulin za novega komisarja za promet.

Ločitev dosedanjega komisarijata za težko industrijo v dva resora se utemeljuje z naraščajočo industrializacijo in s potrebnim povečanjem produkcijskih sil, kar onemogoča vodstvo iz ene same centrale. Kakor znano, je bivši ljudski komisar Ordžonikidze letos v marcu umrl v starosti 50 let, zadet od srčne kapi, ki je nastala po mnenju zdravnikov zaradi prezaposlenosti. Tudi Mežlauk je bil v svojem uradu hudo preobremenjen.

Kaganović, ki spada med najožje sodelavce Stalina, je komisarijat za promet vodil od januarja l. 1935. in si je pridobil posebno velike zasluge za reorganizacijo železnic. Tudi novi komisar za promet Bakulin je strokovnjak za železniške zadeve.

Novi finančni ukrepi francoske vlade

Pariz, 24. avgusta. p. Vlada je nocoj pod vodstvom predsednika republike Alberta Lebruna razpravljala predvsem o uravnoteženju državnega proračuna. O seji še ni bil izdan nikak komunike, kakor pa zatrjujejo, je vlada sprejela več finančnih odredb, za katere je bila pooblaščena na zadnjih sejah senata in poslanske zbornice. Njena pooblastila trajajo le do 31. avgusta.

Predsednik vlade Chautemps je imel že snoči daljši razgovor s finančnim ministrom o reorganizaciji železnic, ki naj bi se izvršila v dveh etapah. O reorganizaciji in sanaciji železnic so razpravljali tudi na nocojšnji seji ministrskega sveta. V obravnavi je bilo nadalje zelo važno vprašanje cen pšenici. Vlada si je namreč pridobila pravico, da določa ceno pšenici, in splošno sodijo, da so bili na današnji seji sprejeti sklepi, po katerih se bo določila uradna cena po 200 frankov za meterski stot. Finančni minister je končno predlagal, naj bi se znižala obrestna mera, s čimer bi se preprečilo nadaljnje naglo dviganje cen. Industriji naj bi se dali kratkoročni krediti, pa tudi hipotekarna posojila v gradbene svrhe, oboje pod ugodnimi pogoji.

Švedski zunanji minister v Varšavi

Varšava, 24. avgusta. w. Po uradnem komunikeju bo švedski zunanji minister Sandler prispel jutri z letalom v Varšavo na uradni obisk. Dne 28. avgusta bo po obisku v Krakovu odpotoval v Berlin.

Povratek Daranyija v Budimpešto

Budimpešta, 24. avgusta. br. Ministrski predsednik Daranyi, ki se je nekaj tednov zdravil v avstrijskem kopališču Gasteinu in je bil prevčerajšnjim v Solnogradu, kjer se je sestal z avstrijskim zveznim kancelarjem dr. Schuschniggom, državnim tajnikom za zunanje zadeve Schmidtom in državnim podtajnikom Pernterjem, se je v pretekli noči vrnil v Budimpešto.

Kupujte domače blago!

Čuvajte Jugoslavijo!

Beležke

Pravoslavna cerkev in njeni verniki

Zagrebški »Obzor« piše o borbi okoli konkordata in med drugim pravi:

»Položaj, ki je nastal v zvezi z borbo proti konkordatu, je potrdil čvrste in nerazdvojne zveze med ljudstvom in pravoslavno cerkvijo in mora s tem dejstvom računati vsak resen javni delavec v tej državi. Nastali nesporazum ni spoped med državo [illegible] Zato moramo pričakovati, da se bo vlada pred sklicanjem narodnega predstavništva sporazumela s pravoslavno hierarhijo glede konkordata. Ako se vladi to posreči, potem je opozicija izgubila bitko. Postavlja pa se tudi vprašanje, kako se bo razvil položaj, ako bi pravoslavna hierarhija vztrajala na svojem sedanjem stališču.«

Sedem novih lurških čudežev

Včerajšnji »Slovenec« priobčuje na prvem mestu poročilo iz Lurda, v katerem mu njegov posebni poročevalec Zudeniggo javlja o velikanskih romarskih proslavah v rodnem kraju sv. Bernardke. Baje se je romanja udeležilo ljudi za dvajset vlakov, pripeljali so s seboj okoli 300 bolnikov. Od teh je čudežno, ozdravelo sedem, med njimi sta dve osebi z jugoslovenskim imenom. Svečane procesije se je udeležilo nekoliko francoskih generalov in lurški župan senator Frocard. Sedem čudežnih ozdravitev je takoj potrdila zdravniška komisija, ki je za to določena.

VSAK JUTROVI NAROČNIK JE ZAVAROVAN ZA PRIMER SMRTNE NEZGODE ZA 10000 DIN

Hrvatski svetnik

Kakor poroča »Hrvatska straža«, je veliko romanje Hrvatov v Jeruzalem veljalo počastitvi blaženega Nikole Tavelića. »Odbor za sveto deželo« je vložil v Vatikanu prošnjo, da se dovoli postavitev oltarjev v čast hrvatskemu blažencu. Odbor bo izdelal tudi slike in kipe, ki bodo vernikom na razpolago po skromnih cenah. Pripravlja se tudi skupna vloga s tisoči podpisi Hrvatov, naj sv. oče proglasi blaženega Nikolo Tavelića za svetnika. L. 1939. ob 50-letnici njegove proglasitve za blaženega, bo prirejeno novo hrvatsko romanje v Jeruzalem v velikem obsegu. V Jeruzalem in nazaj bo vožnja stala 4.500 din, poroča list v oklepaju. Obenem izraža željo, da bi se do tedaj že približala kanonizacija bl. Tavelića.

V zvezi z nedavno zaključenim jeruzalemskim romanjem Hrvatov je poročala »Hrvatska straža« s ponosom, da se je pred hrvatskimi romarji s ponosom vila papeževa rumeno-bela zastava. »Po tej zastavi«, pravi list, »vedo vsi, kdo smo in kaj smo. To je naša glavna legitimacija. Da se ve, da smo katoličani, to je dovolj«. Doma so pobožni romarji izobešali neko drugo zastavo, da bi se vedelo, kdo so in kaj so.

Minister Cvetković v avdienci

Bled, 24. avgusta. AA. Danes je Nj. Vis. knez namestnik sprejel v avdienci na Brdu ministra za socialno politiko in narodno zdravje Dragišo Cvetkovića.

Atentat na Salazarja

Lizbona, 24. avgusta. AA. Odkrili so novo zaroto proti predsedniku portugalske vlade Salazarja, ki so ga nameravali 18. t. m. ubiti. Policija je zaroto pravočasno odkrila. Ker atentat 17. t. m. ni uspel, in ker tedaj bomba z električno baterijo ni eksplodirala, so hoteli zarotniki to pot na Salazarjev voz vreči navadno bombo.

Dr. Beneš na potovanju

Praga, 24. avgusta. AA. Predsednik republike dr. Beneš je včeraj obiskal industrijski okraj Moravske Ostrave in Tropavo.

Anglija anektirala tri pacifiške otoke

London, 24. avgusta. d. Angleška mornarica je v zadnjih dneh zasedla tri nenaseljene otoke na Tihem oceanu med Novo Zelandijo in Južno Ameriko. Mornariški oddelki so razvili na njih angleško zastavo ter postavili napise, da je to zemlja Velike Britanije. V londonskih političnih krogih vidijo v tem potrdilo, da namerava Anglija ustvariti na teh otokih tri oporišče za letalsko zvezo med ameriško celino in svojimi južnimi dominioni. Doslej so angleške oblast tajile možnost zasedbe teh otokov.

Železniška nesreča v Italiji

Rim, 24. avgusta. AA. Na železniški progi Genova—Cassola je trčil vlak z mornarji v vlak, ki je vozil v nasprotni smeri. Dva mornaja in dva železničarja so ubiti, ranjenih pa je 18 ljudi.

Smrt francoskega skladatelja

Pariz, 24. avgusta. AA. Po poročilu iz Rouena je tamkaj umrl slavni skladatelj Albert Rouessel. Rojen je bil l. 1869.

Železniška uprava naj smotrno rešuje naš železniški problem

Na članek, ki smo ga objavili v nedeljski številki pod naslovom »Previsoki stroški za ljubljanski kolodvor«, smo prejeli od enega izmed avtorjev poglobitvenega načrta naslednje pojasnilo:

Članek, ki ga je »Jutro« objavilo v nedeljo, je spisan na podlagi odgovora, ki ga je pred meseci dalo prometno ministrstvo na resolucijo o železniških razmerah v Ljubljani, sprejeto na letošnjem letnem zboru ljubljanske sekcije Združenja jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov. Inženjerji so izrazili zahtevo, naj prične železniška uprava smotrno reševati naš železniški problem in naj opusti neurejeno krpanje in celo ukrepe, ki bi razmere za Ljubljano samo poslabšali. Ministrstvo je v svojem odgovoru izjavilo, da za korenito pregraditev kolodvora in vseh železniških uprav v Ljubljani nima rednih kreditov na razpolago. Po dogodkih, ki so letos v juliju in avgustu javno izpričali, da vztraja Ljubljana enodušno in neodjenljivo na zahtevi za temeljito in čimprejšnjo rešitev železniških neprilik, bi dali gospodje v ministrstvu danes najbrž že drugačen odgovor.

Nedeljski članek napravlja vtis, da odločujoči strokovnjak v ministrstvu prometa, ki je članek »Jutru« napisal, železniških razmer v Ljubljani dejansko ne pozna ali jih ne mara poznati, ali pa je njegovo prozorno tendenco zakrivila nenamerna kratkovidnost in konservativnost, na katero prav pri železničarjih pogostokrat naletimo, ali morda tudi prevelika servilnost do višjih instanc. Članek navaja, da ni mogoče investirati take vsote, kakršno bi zahtevala končna rešitev našega železniškega vprašanja, iz rednih kreditov železnice in da bi mogla železniška uprava le postopno, v obrokih izvršiti dela za modernizacijo železnice v Ljubljani. Naša javnost — to se razume pač samo ob sebi — nikakor ne zahteva, da bi se potrebna dela izvedla iz računa rednih železniških kreditov. Za take namene so potrebni pač izredni viri. Izredni krediti so po vojni dobi omogočili, da smo zgradili v vsej državi 1484 km novih prog in 337 km drugega tira. Od tega ogromnega števila pa je odpadlo na ozemlje ljubljanske direkcije komaj 3.2 %, na zagrebško okrog 16 in na beograjsko 75.

Umevno je, da je morala država v prvih povojnih letih kriti najprej potrebe naših južnih, po vojnih grozotah hudo prizadetih krajev. Danes pa so tam železnice ne le že popravljene, temveč grade celo nove proge, ki so povsem nerentabilne in ki bodo samo zmanjševale donosnost železnic. Medtem pa naše železniške naprave niso deležne niti najmanjše naklonjenosti in čim dalje bolj propadajo. Številne nezgode na ljubljanskem kolodvoru in na cestnih križiščih ter neverjetne stalne zamude vseh vlakov v naši banovini so pač žalosten plod zapostavljanja. Gospodje na odločujočih mestih naše lokalne železniške uprave so slepi za vsa ta dejstva in kar neverjetno se zdi, da železniška uprava še ni imela časa in potrebe, da bi proučila poglobitveni načrt, ki ga je ljubljanska sekcija Združenja jugoslovenskih inženjerjev prvič že pred osmimi leti predložila javnosti in je nanj pozneje ponovno opozarjala. Odgovorni činitelji naših železnic se pač vse premalo zavedajo, da mora njihov resor služiti potrebam prebivalstva, ne pa narobe.

Da pisec članka ne pozna poglobitvenega načrta, priča njegov poudarek na dejstvo, da bo mogla železniška uprava izvesti obnovo le postopno. To dejstvo pa nikakor ni v opreki s poglobitvenim načrtom, ki naravnost računa z možnostjo postopnega dograjevanja in navaja, da bi se mogla doba gradnje raztegniti na 10, pa tudi na več let. Če pomislimo, da je naša železniška direkcija najbolj donosna izmed vseh v državi, saj vrže najmanj 50 do 60 milijonov dinarjev letnega pribitka, medtem ko so druga železniška področja komaj nad ravnotežjem ali pa celo pasivna, bi bili Slovenci skorajda upravičeni, da za obnovo naših železnic zahtevamo prispevke celo iz rednih kreditov.

Prav tako ni res, da bi bilo za zdaj najbolj potrebno razširiti kolodvorsko poslopje. Najprej bi bilo treba odstraniti kurilnice iz mestnega osrčja, da bi pridobili prostor za medtirne perone. Namesto tega pa preurejajo danes le staro kolodvorsko poslopje in povečavajo peron, a vse to na način, ki ni provizoren, temveč razkošen in potraten. Kurilnice nameravajo pač premestiti na gorenjski kolodvor, s čimer bi povzročili, da bo prehod na Tyrševi cesti, ki je že danes največja ovira cestnega prometa, zaprt za najmanj sto novih voženj na dan in bi s tem zadimili še večji del naseljenega ozemlja. Kaj takega je mogel predlagati le človek, ki nima niti razumevanja niti srca za potrebe našega mesta.

Kakor članek dalje navaja, je ministrstvo mnenja, da je ureditev cestnih križišč s železnico povsem naša domača občinska zadeva, ki se železniške uprave ne tiče. Toda križišča na Tyrševi in na Gosposvetski cesti so polna ne samo lokalnega prometa, temveč so obilno deležna prometa iz vse države in mednarodnih vozil. Povsod v državi rešuje takšna vprašanja železniška uprava iz lastnih sredstev. Tako je komaj pred letom dni investirala v Zagrebu 10 milijonov dinarjev v železniške podvožnjake. Tudi podvožnjak na naši Šmartinski cesti je bivša južna železnica zgradila iz lastnih dohodkov. Ljubljana in dravska banovina, ki sta izmed vseh v državi že itak najbolj obremenjeni z davki in dokladami, naj bi zdaj še to izvršili na svoje stroške?

Če pomislimo, da že izvajajo velika dela za kolodvore v državi, ki imajo neprimerno manj prometa, kakor Ljubljana, da pripravljajo za ureditev železniškega križišča v Beogradu, ki ima mnogo mlajši in zato modernejši kolodvor od Ljubljane, investicije, ki bodo štiri ali petkrat večje kakor bi bilo treba za izvedbo poglobitvenega načrta v Ljubljani, potem se zavedajmo, da je naša zahteva vsaj upravičena.

•

H gornjemu članku pripominjamo le eno: Ko smo v nedeljski številki objavili dopis iz Beograda, smo v uredniškem uvodu izrecno podčrtali, da poroča dopis o stališču, ki ga zavzemajo odločujoči činitelji v prometnem ministrstvu do načrta za poglobitev železnice v Ljubljani. Smatrali smo za svojo dolžnost, da o tem odklonilnem stališču obvestimo našo javnost, pa tudi ljubljanski delovni odbor, da bo pravočasno utegnil prepričati odločujoče gospode v Beogradu o nepravilnosti in nevzdržnosti njihovega stališča. Politika ptiča noja nikdar ne rodi uspehov, ravno tako pa tudi ne politika neiskrenosti. Uredništvo.

Ameriški polet nad Severni tečaj

Pariz, 24. avgusta. p. Agencija Radio je prejela vest iz Fairbanksa, da je polarni raziskovalec Hubert Wilkins v družbi ameriškega pilota Caniona preletel Severni tečaj. Kakor znano, sta se Wilkins in Canion odpravila v arktične kraje, da bi morda izsledila ruskega letalca Levanjevskega in tovariše, za katerimi ni še nobenega sledu.

Nezgoda dr. Hodže

Praga, 24. avgusta. p. Predsednik češkoslovaške vlade dr. Milan Hodža se je vrnil iz Bukovine, kjer se je sestal z rumunskim min. predsednikom Tatarescom. Davi je prispel v Olomouc, kjer se je pridružil prezidentu republike dr. Benešu, ki bo te dni prisostvoval velikim vojaškim vajam na Moravskem.

Praga, 24. avgusta. g. Min. predsedniku dr. Hodži, ki je prisostvoval vojaškim manevrom na Moravskem, se je dogodila nesreča. Ko je hotel stopiti iz avtomobila, so se nenadoma zaprla vrata ter pripla njegovo desno roko. Dr. Hodža je takoj zapustil manevre in odpotoval v Olomouc, kjer so mu nudili zdravniško pomoč.

12 mrtvih, 69 ranjenih

Hannover, 24. avgusta. d. V bližini Unterlüssa pri Celleju je nastala včeraj iz neznanega vzroka v skladišču smodnika eksplozija. Med gašenjem je nastala nova, ki je zahtevala med gasilci 12 smrtnih žrtev. Razen tega je bilo lažje ranjenih 69 delavcev.

Kako je naraščala armada slovenskih čitateljev

in v kolikšni meri so naši lepi kraji bili deležni dobrin tiska, bo pokazala novinarska razstava na ljubljanskem velesejmu. Ko so bili naši zdaj najstarejši očetje še majhni dečki, je v l. 1868 — 1870 krožilo med Slovenci dober milijon izvodov novic. Ko je pa postal »Slovenski Narod« in za njim »Slovenec« dnevnik, je mesta in vasi poplavilo v l. 1889 — 1891 že 4 milijone izvodov slovenskih listov. Celovec, Gorica, Trst, pa Ljubljana Celje in Maribor ter manjši podeželski kraji so bruhali iz sebe zmerom več novin, in na kraju minulega stoletja smo Slovenci že prečitali skoro 14 milijonov izvodov v treh letih! Ko so prišle slovenske šole v vse samotne vasi, so šle počasi tudi novice za njimi in v nemirnih letih pred vojno so Slovenci doma in na tujem v treh letih prebrali že 95 milijonov dnevnikov, tednikov i. t. d.! Kako dragocena je za nas svoboda, pove silen porast po vojni, ko so bruhnili stroji med slovenske čitatelje v l. 1925 — 1927 ogromno veoto, 192 milijonov izvodov!

Rumunski vojaški manevri

Varšava, 24. avgusta. AA. Po poročilih listov se udeležita letošnjih vaj rumunske vojske, ki bodo septembra meseca, tudi poljski maršal Rydz-Smigly in vodja francoskega generalnega štaba general Gamelin.

Zaroka egiptskega kralja

Kairo, 24. avgusta. AA. Pričakujejo, da bodo že te dni uradni razglasili zaroko kralja Faruka z gdč. Sasi Nas Zulfikarjevo, 16 letno hčerko člana mešanega sodišča v Aleksandriji in vnuka bivšega min. predsednika Muhameda Said-paše. Poroka bo čez leto dni, ko izpolni kraljeva zaročenka 17 leto.

Aleksandrijski patriarh v Beogradu

Beograd, 24. avgusta. p. Snoči je z Dunaja prispel v Beograd aleksandrijski patriarh Nikola, ki se je dalje časa zdravil v Karlovih varih. Danes je bil v spremstvu članov sv. sinoda na grobu pokojnega patriarha Varnave.

Iz državne službe

Beograd, 24. avgusta. p. Napredoval je monopolski kontrolor Zdravko Jagodič pri tobačni tovarni v Sarajevu za višjega kontrolorja v 6. položajni skupini.

Concordia je močna

Zagreb, 24. avgusta. o. Snoči se je vršila nočna tekma med domačo Concordio in BSK. Proti pričakovanju je Concordia zmagala s 4:2 (2:1), torej z istim rezultatom, kakor prejšnjo nedeljo nad Ljubljano. Zdi se, da bo Concordia v prvenstvenem tekmovanju še marsikomu priredila neprijetna presenečenja.

Vremenska napoved

Zemunsko vremensko poročilo: Splošna depresija traja nad Panonsko nižino, kjer prevladuje oblačno in deževno vreme. Oblačno je tudi nad predelom od Severnega morja do Alp, v Alpah samih pa dežuje in sneži. V ostalih predelih Evrope jasno. V Jugoslaviji je oblačno s hudim dežjem v dravski, savski, drinski in dunavski banovini, drugod pa prevladuje jasno vreme. Skoraj v vseh krajih so bile nevihte. Temperatura je v jugovzhodnem koncu znatno padla. Najnižja Kalinovik 7, najvišja Štip 30 C.

Zemunska vremenska napoved: Oblačno in deževno vreme v večji severni polovici države, jasno pa bo prevladovalo v gornjem Primorju in v vardarski banovini. Nevihte z grmenjem in plohami bodo posebno sredi države in v južnih predelih. toplota bo še dalje padla.

Zagrebška: Spočetka deževno, pozneje pa je pričakovati zopet vedrega vremena.

Dunajska: Vreme se bo zboljšalo, bolj toplo, možnost neviht, severovzhodni vetrovi.

Polovična železniška voznina v Ljubljano

ZA VSE ONE, ki posetijo LJUBLJANSKI VELESEJEM. Na odhodni postaji kupite rumeno železniško legitimacijo za Din 2.—. Veljavno za dopotovanje od 27. VIII. do 12. IX., za povratek od 1. do 17. IX. ZDRUŽITE KORISTNO Z UGODNIM.

Kongres slovanskih mladinoslovcev

Ljubljanski kongres se prične danes — Udeležba številnih uglednih znanstvenikov

Danes se prične delo drugega vseslovanskega pedološkega kongresa v Ljubljani s sejo stalnega kongresnega odbora, ki se ga udeleže najodličnejši predstavniki mladinoslovja iz Jugoslavije in iz vseh bratskih držav. S tem bo Ljubljana prvikrat pozdravila v svoji sredi v tolikem številu zbrane delavce na enem izmed najvažnejših področij kulturnega dejanja in nehanja. Saj je mladina bodočnost slehernega naroda in poroštvo napredka. Vzgojeslovci so v pravem, prvotnem pomenu ustvarjalci nacionalne in občestvene kulture.

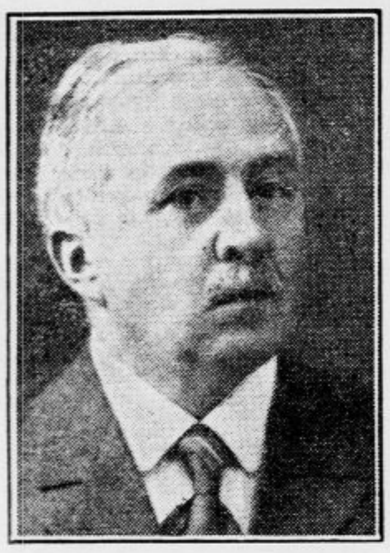

Univ. prof. dr. Karol Ozvald

Delo mladinoslovca je, da znanstveno proučuje vse, kar izkazuje človek v svojem življenju samobitnega od rojstva pa do tam, kjer mu v osebni izkaz uradno pripišejo besedo »polnoleten«. Naloga pedagogike pa je, da na osnovah, dognanih po pedologu, smotrno pomaga zidati nadstavbo človeške osebnosti. Obe vedi sta dandanes v tako tesnem sožitju, da si ene prav za prav ne moremo več misliti brez druge, saj je sloves pedagogike silno narasel, odkar v svojem prizadevanju zajema iz mladinoslovja.

Otrok in mladostnik sta — da povzamemo besedo našega najuglednejšega mladinoslovca univ. prof. dr. Ozvalda — zmerom iznova poganjajoče mladovje na trsu narodovega bitja in žitja in živi studenci naroda in njegove kulture, da se kontinuum narodove celote v mladini nenehno pomlajuje. Vse kulturno življenje naroda bi ostalo pač jalovo in prazno, če ne bi bilo tistega svežega zaleta, ki ga zmerom iznova prinaša mladina v svojih srcih, prav tako pa bi tudi mladina sama ostala v slepih ulicah, če je ne bi starejši rod organsko uvajal v vsa področja duha in tvornega dela.

Delavcem na tej najlepši in najplodnejši njivi našega življenja, ki se zbirajo z vsega slovanskega sveta, iskreno dobrodošlico v Ljubljani, a delu njihovega kongresa najboljših uspehov!

K poročilom o sporedu pedološkega kongresa naj še dodamo, da bo med drugimi predaval tudi eden največjih zobnih zdravnikov slovanskega sveta, osebni zdravnik prezidentov dr. Masaryka in dr. Beneša, dr. Bažant iz Prage.

Univ. prof. dr. Mihajlo Rostohar

V četrtek ob 9. zvečer bo na Taboru slavnostni koncert Trboveljskih slavčkov, ki ima namen, pokazati slovanskim mladinoslovcem višino slovenske in jugoslovenske mladinske glasbe.

Zadnja pot ponesrečenega rudarja

Tragična smrt rudarja Žoharja je zbudila mnogo sočutja v črnem revirju

Zagorje, 24. avgusta.

Prebivalstvo zagorske doline in drugih revirjev je izkazalo rudarju Žoharju, nesrečni žrtvi dela, ki ga je zasulo v kotredeškem rovu, poslednjo čast na ganljivo lep način. Ko je še ležal doma na mrtvaškem odru, ga je hodila množica kropit in ga je obdala z venci in s cvetjem. Veličasten je bil pogreb. Zagorje že dolgo ni videlo enakega. Popoldansko solnce se je skrilo za oblake, ko se je množica že celo uro pred pogrebom začela zbirati pred hišo žalosti. Vsak je hotel pač še enkrat pogledati v obraz delavcu trpinu, ki ga je neusmiljena sila strla, preden je utegnil spraviti vse svoje številne otročiče do lastnega kruha. Združeni pevci društev »Zarja« in »Loški glas« sta zapeli »Vigred«. Nato se je pomikal dolg sprevod proti Zagorju. Za križem so nemi in potrti stopali tovariši, ki jih ob takih žalostnih priložnostih še globlje prevzame zavest, da jim nista znana ne ura ne dan, kedaj utegne tudi koga izmed njih zadeti enaka usoda. Zastopniki raznih društev, uradništvo rudnika, rudniška godba, pevci, nosilci vencev in cvetja, potem za krsto užaloščena družina... Prežalostna vdova se je s svojimi najmlajšimi morala zaradi slabosti peljati. Potem se je zvrstila dolga vrsta žena in deklet. V cerkvi so pevci zapeli: »Človek glej!« Na pokopališču so bili skrajno žalostni prizori, ko so malčki prosili grobarja, naj jim ljubega ateka ne spustijo v jamo.

Ob grobu sta se poslovila tajnik Zveze rudarjev g. Arh in v imenu vsega delavstva g. Slamnik. G. Arh je poudaril: »Kakor pšica je presunila naša srca vest o nesreči, katere žrtev si postal. Žrelo podzemskega labirinta, kamor si zahajal toliko let, da v potu svojega obraza prislužiš kruh ljubljeni družini, te je vrglo iz sebe kakor vrže vulkan svoj izmeček. Velika tragedija se vleče kakor krvava nit skozi življenja rudarjev. Zakaj, čemu toliko žrtev? Ni še trava porasla groba zadnje žrtve, že zeva pred nami nov grob, v katerega polagamo tebe, dragi tovariš Žohar, in se nemi vprašujemo: Kdo pride jutri na vrsto? Če bi ne bilo toliko izkoriščanja, bi tudi žrtev ne bilo toliko. Sedanji sistem se bo odpravil šele, ko bo delo dobilo svoje pravice. Boriti se moramo, da otmemo nove žrtve!«

Rudniška godba je odigrala poslovilno koračnico, pevci pa so zapeli žalostinko »Slovo«. Le počasi je množica zapuščala njivo večnega miru. Iz črnih oblakov je pričelo rositi na nov grob mučenika.

V službi razmesarjen na glavnem kolodvoru

Antonu Grguriču so kolesa odrezala obe nogi in roko

Ljubljana, 24. avgusta.

Na glavnem kolodvoru je danes nekaj minut po 17. prišlo do hude prometne nesreče, ki bo terjala življenje 35-letnega družinskega očeta vozovnega preglednika Antona *Grguriča*. Zaposlen je bil pri premikanju vlaka in je med vožnjo pregledoval vagone. Pri tem je omahnil in padel tako nesrečno na tračnice, da so mu kolesa odrezala obe nogi in levo roko.

Nesreča se je pripetila tik pred prometno pisarno, tam, kjer so nedavno pričeli graditi podaljšek perona. S kolodvora so brž telefonirali po reševalce, ki so Grguriča v nekaj minutah prepeljali na kirurški oddelek. Zdravniki so takoj izvršili operacijo, vendar ni nobenega upanja za Grguričevo življenje. Kolesa so mu desno nogo visoko v stegnu dobesedno odrezala, leva mu je samo še rahlo obvisela na koži, prav tako leva roka. Pogled na ranjenca je bil strašen, pretresujoč tem bolj, ker je siromak junaško prenašal usodo.

Pogoste nesreče na naših železniških progah in posebej še na ljubljanskih kolodvorih, so vnebovpijoča priča obupnih razmer, v katerih se nahaja zadnji čas organizacija našega prometa. Ker ni kreditov za namestitve novih delovnih moči, so naši železničarji v službi tako upreženi, da pač ni čudno, če od izčrpanosti izgubljajo ravnovesje pri najnevarnejšemu delu in žrtvujejo življenja čeprav je na cesti na tisoče in tisoče ljudi, ki bi z veseljem prijeli za delo, da pomagajo svojim nad vsako človeško mero preobremenjenim tovarišem. Prav tako pa so te pogoste nesreče najbolj zgovoren dokaz, kako so naše kolodvorske naprave nemogoče, da nam katastrofe postajajo že nekaj vsakdanjega in naravnega. To krvavo kroniko železnice bomo najbrž dan za dnem pisali tako dolgo, dokler ne bo Ljubljana izvojevala modernizacije kolodvora, kakor jo je zasnoval poglobitveni načrt.

Za 51 tisočakov oropan in pobit

Nenavadno drzen roparski napad pri Zalogu

Ljubljana, 24. avgusta.

V gozdiču med Zalogom in Devico Marijo v Polju, nekaj korakov stran od Zaloške ceste, je danes okrog 10. dopoldne prišlo do izredno drznega roparskega napada, kakršnega kronika v najbližji okolici Ljubljane že dolgo ni zabeležila. Neznan razbojnik je v zasedi pričakal 54-letnega družinskega očeta, pisarniškega slugo Josipa *Ostreža* z zaloške postaje, ga s kolom pobil na tla in mu odvzel okrog 51.000 din, ki jih je Obrež nosil na poljsko pošto. Po dejanju je roparski napadalec izginil brez sledu.

Obrež, ki je po rodu iz Volavelj pri Trebeljevem in stanuje v železničarski baraki v Zalogu 10, je zaposlen na zaloškem kolodvoru kot pisarniški sluga. Mimo drugih opravkov je vsak dopoldan po navadi nosil s postaje na pošto k Devic Mariji denar, ki se je prejšnji dan nabral v kolodvorski blagajni. Zaloškemu kolodvoru je priključeno tudi postajališče pri Devici Mariji, od koder vsak dan pošiljajo denar v Zalog, odtod pa ga nato s svojim inkasom vred odpravljajo na poljsko pošto, da ga odpošlje železniški direkciji.

Obrež je nosil svoj dragoceni tovor vsak dan po poti, ki drži od zaloškega tovornega kolodvora proti Devici Mariji in ki je nekakšna bližnjica državne ceste med obema krajema. Denarja je bilo zmerom po nekaj tisočakov, na vsakih par dni pa so se nabrale večje vsote, ki so šle v lepe desettisočake. Neznani razbojnik, ki je po načrtu zasnoval zločin, je moral vsekakor vedeti, da bo imel Obrež danes tolikšen znesek s seboj, da se mu je zdelo vredno tvegati umor. Skrit v gozdu ga je pričakal s težkim kolom, in ko je Obrež prišel mimo, ga je od zadaj udaril po glavi, da mu je s prvim zamahom prebil lobanjo in je nesrečni železničar nezavesten obležal v mlaki krvi.

Čeprav je bila poškodba smrtnonevarna, pa je imel napadanec kljub temu dovolj moči, da se je čez nekaj časa zavedel in pobral ter se je sam vrnil v Zalog, da svojemu šefu izpove tragični dogodek. Z zaloške postaje so takoj poklicali reševalni avto iz Ljubljane, ki je Obreža prepeljal na kirurški oddelek, obenem pa so o ropu obvestili vevške orožnike, ki so se takoj odpravili na lov za razbojnikom. Obrež, razume se, ni mogel dati o napadalcu nobenih oprijemljivih podatkov, tako da se bo morala orožniška preiskava ukvarjati najprej z najtršimi poizvedovanji, iz kakšnega kroga bi moral biti roparski napadalec.

Kakor nam poročajo iz bolnišnice, je Obreževo življenje na nitki.

Rimske Toplice danes v radiu

Kako lepo pojejo Vaši podeželjski zbori in kako visoko kulturo dokazujejo Vaši igralci diletanti na svojih nastopih v sedanji radio reportaži iz Slovenije, s temi besedami se je po končanem prenosu radio reportaže iz Kranjske gore, ki se je vršil v ponedeljek zvečer, oglasil zastopnik kratkovalovne postaje v Beogradu.

Že iz teh besed vidimo, da je imela tudi radio reportaža iz Kranjske gore popoln uspeh. V tej reportaži so poslušalci v inozemstvu in doma slišali »gorenjsko ohcet« po Klinar-Veberjevi »Miklovi Zali«, in sicer po besedilu gdč. Hermine Žerjavove. Poleg »gorenjske ohceti« je radio reportaža

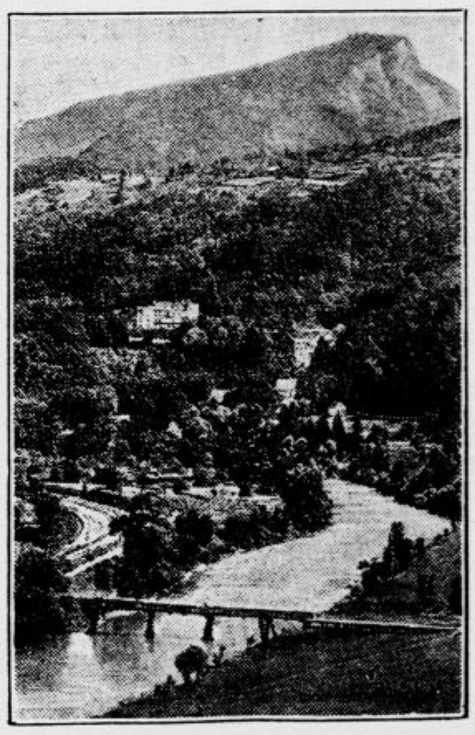

iz Kranjske gore dala tudi »vaški koncert« neznanega skladatelja. Pri prenosu je sodelovalo Pevsko in glasbeno društvo Cecilija pod vodstvom Alojzija Plantaua in Hermine Žerjavove.

V »Miklovi Zali« so nastopili kot nevesta Lidija Lavtižarjeva, kot ženin Miha Pečar, kot gospodar Anton Vrhovnik, kot kum in kumica pa Anton Smolej in Marija Smolej. Z nekoliko narodnimi pesmimi se je zaključil ta lepi prenos iz Kranjske gore.

Danes 25. avgusta se preseli vodstvo radio reportaže na ozemlje bivše Štajerske. Na vrsti so Rimske Toplice. O Rimskih Toplicah bo kratkovalovna postaja v Beogradu emitirala ob 13.45 predavanje v srbohrvatskem jeziku, ob 20. v nemškem, ob 20.15 v francoskem, ob 21.30 v angleškem jeziku, od 21.35 pa do 22.30 se bo vršila muzikalna reportaža iz Rimskih Toplic z zelo izbranim umetniškim sporedom.

Čsl. poslanik dr. Girsa v Ljubljani

Kakor lani, je češkoslovaški poslanik na našem dvoru g. dr. V. Girsa izrabil tudi letos svoje počitniško bivanje na Bledu za to, da se sestane v Ljubljani s prijatelji jugoslov.-češkoslovaške vzajemnosti. Njegov obisk ni imel oficialnega značaja. Najvišji predstavitelj bratske republike v naši državi, sam star in izkušen delavec za zbližanje med slovanskimi narodi, je s svojim prijateljskim obiskom tukajšnji Jugoslov.-češkoslov. ligi samo pokazal, kako uvažuje delo onih, ki širijo pri nas zanimanje za njegovo domovino.

Predsednik Izvršilnega odbora Jč lig v dravski banovini g. dr. E. Staré je obenem sklical sejo celotnega odbora in tako so prispeli v Ljubljano tudi zastopniki ostalih slovenskih lig. Na seji so med drugim sklenili, da izda Izvršilni odbor nov slovenski učbenik češkega jezika, ki bo kar moči praktično urejen in poceni. Po seji je bila v srebrni dvorani Uniona večerja, katere se je udeležil poleg g. poslanika in številnih ligašev v Ljubljani po naključju navzoči prejšnji čsl. finančni minister dr. Kalfus. Po večerji so se zbrali še zadržani odborniki lig, nakar se je razvila obširna stvarna in vedno le konkretna diskusija o perečih vprašanjih jugoslov.-češkoslov. vzajemnosti. Diskusijo je vodil predsednik dr. Stare. Posebno so bila v razpravi vprašanja kulturne konvencije med ČSR in Jugoslavijo, štipendij, izmene dijakov, študija naših dijakov v ČSR, prometa s knjigami, diapozitivov za propagandna predavanja, umetniškega sodelavanja, zveze narodno-obrambnih društev itd.

Vsem je odgovoril zelo ustrežljivo in z mnogimi vzpodbudnimi podatki g. poslanik dr. Girsa, ki je predvsem poudaril, da potek teh razgovorov kaže, kako je v naših odnošajih že premagana doba problemov, zato se naša vzajemnostno prizadevanje zaustavlja samo pri povsem konkretnih zadevah. Med drugim je povedal, da je že pripravljena in le še čaka odobritve obeh vlad kulturna konvencija med Jugoslavijo in ČSR, ki bo avtomatično uredila mnoga doslej še neurejena vprašanja in pospešila našo vzajemnost. Nato je podrobno pojasnil in osvetlil mnoga druga vprašanja ter ob koncu ugotovil, da se domala vsa tičejo kulturnih zadev: zopet dokaz, kako blizu smo si Slovenci in Čehi, ki vidimo v kulturi visoki smoter našega nacionalnega življenja.

G. poslaniku dr. Girsu so bili vsi praktični delavci za jugoslov.-češkoslov. vzajemnost po pravici hvaležni za njegov obisk in njegove vzpodbudne besede ter stvarna pojasnila. Po sestanku se je g. poslanik vrnil z avtom na Bled.

Za umor Angele Novakove 20 let robije

„Zabodel sem jo zaradi prevelike ljubezni“ ...

Maribor, 24. avgusta

Našim čitateljem je gotovo še v dobrem spominu tragičen dogodek, ki se je pripetil 3. maja v Ivanjkovcih, ko je omahnila pod zločinsko roko vsepovsod priljubljena in vzorna mladenka Angela Novakova. Umor, ki je povzročil v vsem ormožkem srezu in tudi drugod veliko ogorčenje, je imel danes dopoldne svoje odmeve pred velikim kazenskim senatom mariborskega

Pokojna Angela Novakova

okrožnega sodišča. Radi tega dejanja in zločina, ki je bil izvršen s posebno krutostjo, je sedel danes na zatožni klopi 31 letni bivši orožniški kapiar August Lipovec, ki je obtožen, da je po zrelem preudarku do smrti zabodel Angelo Novakovo v prsa, tako da ji je z zabodljajem prebil desni srčni prekat in da je Novakova izdihnila radi izkrvavitve.

Vsa globoka tragika blagopokojne zgledne mladenke Angele Novakove pa odseva iz navedb izčrpno sestavljene obtožnice, po kateri posnemamo sledeči razvoj dogodkov, ki so vodili do groznega ivanjkovskega umora.

Obtoženi Avgust Lipovec je po odsluženem kadrskem roku vstopil leta 1929 v orožniško službo in služboval v raznih krajih Slovenije. Svoje službe pa ni opravljal tako kakor bi jo moral in so se radi malomarnosti nakupičile razne pritožbe proti njemu in so tem sledile tudi razne kazni. Razen tega je bil še močno nagnjen k zauživanju alkohola. Ko je služboval v Ivanjkovcih, se je začetkom leta 1935 seznanil s pokojno Angelo Novakovo, uslužbeno pri posestniku in trgovcu Lovru Petovarju. Iz tega poznanstva se je rodilo ljubezensko razmerje, ki je trajalo vse do 16. aprila 1937. Kakor je bil alkohol neposredni vzrok vseh dotedanjih Lipovčevih kazni v službi, ga je dovedlo pijančevanje tako daleč, da so ga dne 25. junija 1936 premestili iz Ivanjkovcev v Planino pri Sevnici. Namen, da bi se Lipovec tam poboljšal in odvadil pijančevanju, se ni obistinil. Tu je Lipovec šele začel pravo pijančevanje, zanemarjal je službo in se celo zoperstavljal svojim predpostavljenim. Ljubezensko razmerje med njim in pokojno Novakovo pa ni umrlo. Nemalokrat se je zglasil v Ivanjkovcih pri pokojni Novakovi. Radi grožnje, ki jo je izustil napram svojemu komandirju in mu grozil, da ga bo ubil, je bil ovaden, obsojen na dva meseca zapora ter odpuščen iz orožniške službe. S prihranjenimi 20.000 dinarji se je zatem naselil v Ivanjkovcih kot zasebnik pri gostilničarju Vodopivcu v namenu da ima pokojno Angelo stalno pred očmi. Pokojna Novakova je bila mirnega značaja, pridna in vestna v službi in je Lipovcu večkrat prigovarjala naj si poišče kakšno službo, da se nato lahko poročita. Lipovec pa je bil za vse njene nasvete gluh. Popival je še nadalje po gostilnah in se začel zanimati tudi še za druge ženske. Ko je pokojna to izvedela, je prišlo med njima do nesoglasja in se ga je začela izogibati. Lipovec pa ji je bil stalno za petami in ji grozil, da jo, za slučaj da ga zapusti-ubije. Dne 26. aprila je ukradel obtoženi Lipovec gostilničarju Vodopivcu samokres in grozil Novakovi s smrtjo. Obenem pa se je spravil z grožnjami nad nekega Franca Ribiča, ker je sumil, da je on tisti, ki je Angeli povedal, da hodi z drugimi ženskami. Za te Lipovčeve grožnje so zvedeli orožniki, ki so mu odvzeli orožje. Ko je bil na ta način razorožen, je izmaknil posestniku Kosiju iz mize dolg nož, ga dal nabrusiti in ga skril v svoji aktovki. Dne 3. maja okrog 8. ure zvečer je prišlo med obtoženim in pokojno Novakovo do usodnega srečanja. Ko je Novakova hotela vstopiti pri zadnjih vratih v restavracijo »Jeruzalem«, jo je ustavil Lipovec ter jo sprva zlepa, nato s silo skušal pridobiti za se. Novakova mu je tokrat še ubežala. Lipovec pa se je od tu podal domov po aktovko, kjer je imel shranjen usodni nož in se ponovno vrnil pred restavracijo v namenu, da jo počaka. Sprehajal se je pred restavracijo v družbi nekega Lipnika, ki je v razgovoru z Lipovcem razvidel, da slednji nekaj namerava, radi česar je tudi opozoril pokojno Novakovo, naj bo oprezna. Ko je Novakova že odhajala iz dvorane, kjer so se vadili za neko gledališko predstavo, je Lipovec zbežal za Novakovo, potegnil iz aktovke nož ter jo dvakrat zabodel v prsa. Novakova se je pod udarci zgrudila v krvi na tla, nakar se je Lipovec vrgel še na tleh ležečo in jo še osemkrat zabodel. Po izvršenem dejanju, je zbežal, toda orožniki so ga kaj kmalu ujeli in ga aretirali. Prvo vprašanje, ki ga je Lipovec naslovil na orožnike je bilo: Ali je že mrtva? in takoj nato »Prav ji je, kar je iskala, to je dobila!« Obtoženi Lipovec priznava dejanje, pač pa se zagovarja, da je izvršil ubojstvo radi prevelike ljubezni do pokojne žrtve.

Sodba: 20 let robije

Današnji razpravi je predsedoval sos. Lenart, Prisedniki so bili sos. dr. Tombak, dr. Kuder, dr. Lešnik in Koljšek. Obtožbo je zastopal državni tožilec dr. Dev. Zagovornik ex offo Vl. Kukovec. Obtoženec je bil obsojen na 20 let robije, na trajno izgubo častnih državljanskih pravic ter na plačilo stroškov kazenskega postopanja. Razen tega mora plačati staršem pokojne Angele Novakove za umorjeno hčerko 2000 dinarjev odškodnine. Lipovec je sodbo mirno sprejel, zagovornik pa je prijavil revizijo.

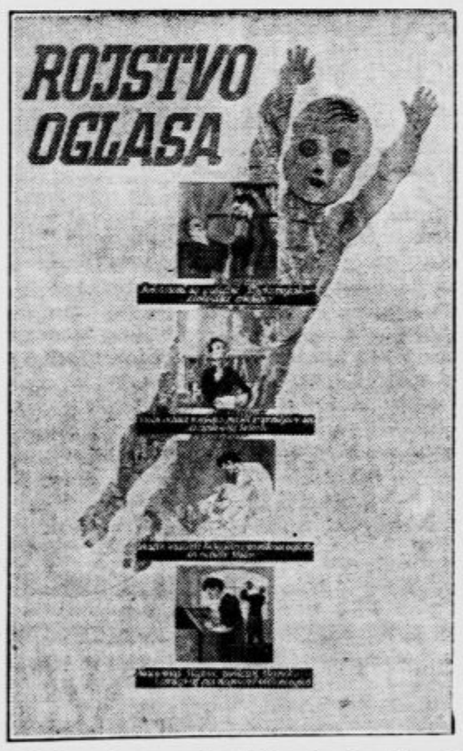

Teden dni nas le loči od otvoritve jesenskega velesejma in njegove najzanimivejše prireditve: razstave slovenskega novinarstva. Na razstavnem prostoru pa je takšna vnema, kakor, da bi naši časnikarski ljudje nameravali otvoriti predele in predale svoje obsežne razstave že kar nocoj. Tako namreč hite s postavljanjem strojev, odpirajo teške zaboje s čudovitimi instrumenti in najrazličnejšimi tiskarskimi pripomočki. V slikarski delavnici še kar naprej rišejo slikarji in tehniki pod vodstvom Rajka Šubica velike diagrame, pregledne zapisnike in pojasnila k vsemu našemu novinarskemu življenju od njegovih prvih početkov do današnjih. Vse je tako nazorno in jasno prikazano, da se bo mogel obiskovalec velesejma hitro znajti in se poučiti o stanju in delu novinarstva med Slovenci.

Veliko dela so že opravili slikarji, vendar delajo sedaj vse dni pozno v noč, ker mora biti razstava na moč popolna in za vsakega razumljiva. Doslej nas še nobena knjiga ni poučila o tolikih zanimivostih in posebnostih slovenskega novinarstva, kakor nas bo ta razstava. Grafičnega gradiva bo zbranega kar za poseben muzej in bi bila velika škoda, ako bi po zaključku razstave to blago propadlo. Posamezni stanovi bodo na tej razstavi našli tudi mnogo pouka za svoje potrebe. Zlasti gospodarski krogi, ki se zanimajo za reklamo, bodo na razstavi našli vse, kar morajo o njej vedeti. Originalno bo med drugim prikazano rojstvo oglasa in njegov razvoj do ustrezajoče popolnosti.

Domače vesti

* **Lepo slavje starih oficirjev je bilo** te dni v Beogradu. Zbrali so se nekdanji gojenci 17. letnika vojne akademije, da proslavijo 50 letnico svojega imenovanja za podporočnike srbske vojske. V vojno akademijo je 6. septembra 1884. vstopilo 20 mladeničev. Že po zaključku prvega razreda so vsi gojenci kot podnaredniki dobili ognjeni krst v srbsko-bolgarski vojni. Med to vojno so si prislužili čin narednika in so se kot taki vrnili po zaključku vojne v akademjo. Od 20 tovarišev jih živi še 10 in vsi so se zbrali s svojimi rodbinami k skromni, a zelo prisrčni proslavi.

* **Mednarodni kongres tiskarniških podjetnikov** je bil v torek otvorjen v Budimpešti. To je že peti kongres, ki ga prireja mednarodna zveza tiskarnarjev. Zastopana je večina evropskih držav in samo iz Anglije je prišlo na kongres 60 tiskarniških podjetnikov. Tudi naša država je dobro zastopana. Ob otvoritvi kongresa je bila otvorjena velika razstava, ki kaže razvoj tiskarništva v Madžarski od leta 1472 naprej. Prvo tiskarno na Madžarskem so ustanovili v Budimpešti po pobudi Matije Korvina. Tik pred svetovno vojno je bilo na Madžarskem 1261 podjetij, zdaj pa jih je samo 722. Razstavi je priključen tudi oddelek, ki kaže razvoj tiskarniškega podjetništva v drugih državah. V naši državi je 460 grafičkih podjetij. Prva tiskarna je bila otvorjena na Cetinju leta 1493, Zagreb pa je dobil prvo tiskarno leta 1690. Predsednik kongresa, ki bo zaključen 25. t. m., je znani londonski tiskar Austen Leigh, ki predseduje mednarodni zvezi tiskarnarjev že od njene ustanovitve.

Žolča in jeter, žolčnih kamenih in zlatenci urejuje naravna **»Franz-Josefova«** grenčica prebavo in pospešuje iztrebljenje črevesja. — Klinične izkušnje potrjujejo, da domača pitna kura (zdravljenje) dobro učinkuje, ako popijemo **»Franz-Josefovo«** vodo zmešano z malo tople vode zjutraj na prazen želodec.
Ogl. reg. br. 1503/1936

* **Skupščina pokojninskega fonda poštarjev.** V Novem Sadu je bila izredna skupščina pokojninskega sklada pogodbenih poštarjev iz vse države. Skupščina je bila sklicana zaradi tega, ker so se mnogi člani pritožili proti nekaterim sklepom skupščine, ki je bila letos 2. junija v Splitu. Zborovalci so na sedanji skupščini sklepe splitske skupščine razveljavili ter izvolili novo upravo, kateri stoji na čelu Nikola Govedarović, poštar na Paliču pri Subotici. Pokojninski sklad pogodbenih poštarjev, ki znaša 6 in pol milijonov, ima zdaj dve upravi, a se ne ve, katero bo oblast potrdila.

* **Ker bo rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. v ponedeljek 6. septembra,** bodo nedeljski povratni vozni listki na državnih železnicah veljali za odhod od sobote ob 12. do ponedeljka opolnoči in za vrnitev od nedelje zjutraj do torka ob 12.

* **Društvo obrtnikov za sodni okraj Velike Lašče** priredi v nedeljo 5. septembra veliko tekmo kolesarjev. Pričetek bo točno ob 13. na Rašici pred gostilno Milana Žužka. Proga pelje iz Rašice preko Podkneja, Karlovice, Male Slivce v Velike Lašče in nazaj na Rašico. Dolga je 14 do 15 km. Nagrad je več, prva je novo moško kolo. Kolesarji naj se javijo osebno ali pismeno pri predsedniku Lenarčiču Ivanu, krojaškem mojstru v Ponikvah, p. Videm—Dobrepolje. Treba je navesti dan, mesec in leto rojstva. Prijave se sprejemajo do 31. t. m.

* **Natečaj za izdelavo modelov novih kovancev.** Na podlagi pooblastil zakona o izločitvi starih kovancev iz prometa in o izdaji novih kovancev, in glede na sklep, da se izdelajo vzorci za nove kovance s kar najširšim tekmovanjem naših umetnikov, je razpisal finančni minister natečaj, ki se ga imajo pravico udeležiti vsi umetniki, državljani kraljevine Jugoslavije. Umetniški natečaj obsega: 1. natečaj za izdelavo lika Nj. Vel. kralja Petra II. za lice srebrnikov po 50 in 20 din; 2. natečaj za izdelavo stiliziranega grba kraljevine Jugoslavije za hrbtno stran srebrnikov po 50 in 20 din, 3) natečaj za izdelavo stilizirane krone s številčnimi napisom in okvirnim stiliziranim vencem za niklasti denar po 10 din; 4) natečaj za izdelavo serij alegoričnih slik za denar po 10, 2, 1 in pol din. Nagrade za posamezne natečaje so tele: 1) prva nagrada 10.000 din, druga nagrada 6.000 din, tretja nagrada 4.000 din in tri tolažilne nagrade po 1.500 din; 2) prva nagrada 6.000 din, druga nagrada 4.000 din, tretja nagrada 2.000 din in dve tolažilni nagradi po 500 din, 3): prva nagrada 6.000 din, druga nagrada 4.000 din, tretja nagrada 2.000 din in dve tolažilni nagradi po 500 din; prva nagrada 15.000 din, druga nagrada 8.000 din, tretja nagrada 5.000 din in pet tolažilnih nagrad po 120 din. Potrebnejše informacije da Agencija Avala, podružnica v Ljubljani.

* **Zahvala.** Ob priliki letošnjega filozofskega kongresa v Parizu se je v našem filozofskem seminarju sprožila misel, da se z gospodom prof. dr. Vebrom udeleži kongresa tudi nekaj članov filozofskega seminarja. To željo je narekovalo dejstvo, da so tudi na zadnji filozofski kongres v Pragi službeni zastopniki različnih narodov pripeljali seboj večje število svojih slušateljev. Da se to izvede, se je pokrenila nabiralna akcija pri naših pristojnih oblastvih, kakor tudi pri zasebnih gospodarskih krogih. Nabrana vsota je zadoščala za udeležbo treh priglašenih članov filozofskega seminarja. Podpisani lahko rečemo, da smo na kongresu, kakor tudi na ostalih kulturnih prireditvah (izmed katerih naj omenimo samo mednarodni študentovski kongres, ki se je vršil istočasno v Parizu) dobili mnogo pobud, kakor v filozofski stroki, tako tudi za prenos filozofske misli v dejansko življenje. Kljub vsem tem pobudam pa smo odšli domov s tem večjim prepričanjem, da je mirno in podrobno delo v domačih seminarjih glavna opora vsake akademske izobrazbe. Svojo končno najtoplejšo zahvalo vsem darovalcem združujemo še s poudarkom, da nam bo tudi v bodoče ostala prva zapoved kulturni in gospodarski prospeh lastne ožje in širše domovine. — Stanko **Zadnek**, Stane **Kociper**, Mirko **Hrovat**.

* **Tovarna JOS. REICH** sprejema mehko in škropljeno perilo v najlepšo izdelavo. 3

* **Težak problem,** ki ga je morala rešiti transgroenlandska ekspedicija lani, je bil tale: da bo z vsem oskrbljena, a da bo breme čim manjše. Ali ni to težak problem za človeka, ki je moral prestudirati količino hrane, potrebno za 4 ljudi in 33 psov za dolgo etapo sedmih tednov. Dr. Gessain, ki se je brigal za prehrano in zdravstveno službo, se je po svoji vrnitvi z ekspedicije zelo pohvalno izrazil o krepčilni hrani Ovomaltini. V prvi vrsti, je dejal, je šlo za to, da bi ostali v odlični fizični kondiciji. Še preden smo prišli v ledeno področje, smo redno uživali Ovomaltino ,da bi imeli dovolj moči. Njena lahka prebavljivost in velika redilna moč nas je krepčala in nam ustvarila nove moči brez obtežitve želodcev. To je dragocena koncentrirana hrana za vse one, ki morajo skrbeti v prvi vrsti za to, da jim živež ne predstavlja kakega bremena. Z ozirom na svoj mali obseg predstavlja Ovomaltina redilno vrednost, kakršne nima nobena druga hrana v isti količini. To je pač dokaz, da je Ovomaltina hrana za vse one, ki morajo svoje energije izrabljati do maksimuma. Te odlike so pripomogle, da je bila Ovomaltina na jedilnem listu atletov na vseh dosedanjih olimpijskih prireditvah.

* **Fotografiranje po zagrebških ulicah** je bilo nekaj časa prepovedano, ker so se fotografi, ki imajo svoje poslovne lokale, pritožili zaradi nelojalne konkurence. Nekateri fotografi, ki so prej fotografirali samo po ulicah, pa so seveda dokazovali, da imajo tudi oni pravico izvrševati svojo obrt, čeprav nimajo posebnih ateljejev. Spor med fotografi, ki fotografirajo v svojih poslovalnicah, in med onimi, ki fotografirajo samo po ulicah, je bil nekajkrat obravnavan pred sodiščem in neka taka zadeva je prišla tudi pred upravno sodišče, ki je izreklo svojo sodbo v korist obrtnikov, ki nimajo lokalov in fotografirajo samo po ulicah. Tako so se zdaj na zagrebških ulicah spet pojavili fotografi.

* **Muslimanske poroke in razporoke.** V primer, koliko dela imajo šeriatska sodišča, pred katerimi sklepajo muslimani svoje zakone, naj služi zgodba delavca Sulje Kurbegovića in njegove žene Hasije. Pred šeriatskim sodiščem v Zenici sta se poročila pred 5 leti iz ljubezni. Kmalu pa sta se hudo skregala ter pred istim sodiščem zahtevala sporazumno razporoko, kar je bilo tudi izvršeno. Kmalu pa sta se srečala na neki zabavi in se v toliki meri pobotala, da sta naslednji dan spet prišla k sodišču ter prosila za drugo poroko. Tudi drugi zakon ni trajal dolgo. Sprla sta se in razporočila. Zdaj pa sta oba po naključju dobila delo v isti tovarni, se tam spet sprijaznila in zdaj ju je šeriatsko sodišče v Zenici tretjič poročilo, čeprav so sodniki precej godrnjali.

* **Kilogram koruze — 2 dinarja.** V zadnjih dneh so se cene živil na trgu v Andrijevici močno zvišale. Tako se prodaja kilogram koruze po 2 din. Čeprav je prebivalstvo tega kraja, kakor pravijo ljudje, »najbolj lačno med dvema kruhoma«, to je med žetvo žita in obiranjem koruze, vendar od osvobojenja sem koruza še nikdar ni bila tako draga.

* **Izpremenba predavanj v nacionalni uri radia.** Sokolsko predavanje, napovedano za 26. t. m. odpade, in bo ta dan predavanje ministrstva za telesno vzgojo. Predavala bo ga. Milica Šepa, referent ministrstva za telesno vzgojo, o temi: Sport in žena.

* **Krvav zaključek starega sovraštva med bratoma.** V Kustošiji v zagrebški okolici živita vsak v svoji koči brata Ivan in Pepo Bašica. Prvi je star nad 50, drugi pa nad 40 let in že od mladih nog sta skregana. Rodbina je bila nekdaj premožna, a zaradi samih pravd sta postala brata revna bajtarja. Za tožbe sicer nimata več denarja, a kadarkoli se srečata, je za oba cesta preozka. Vsakokrat se skregata ali pa tudi stepeta. Oni dan sta ponoči popivala vsak v drugi gostilni, a zjutraj sta se vinjena srečala na cesti in se takoj spopadla. Med pretepom, v katerega so se vmešavali tudi neki pivski tovariši, je starejši brat mlajšega tako zdelal, da so mu ure štete.

Dolenjske Toplice

železniška postaja Straža-Toplice pri Novem mestu. Radioaktivno termalno kopališče. Sijajni uspehi pri zdravljenju revmatizma sklepov in mišic, bolezni živčnega sistema, ženskih bolezni, raznih težav v dobi mene, organičnih motenj srca in krvnega obtoka, raznih poškodb, zlomljenih kosti i. t. d. Izredno nizke sezonske cene: Za 10 dni Din 700.—. Polovična vožnja. Avtozveza iz postaje do kopališča.
Pojasnila daje uprava.

* **Divja svinja ubita pri Bregani.** V nekih krajih blizu Bregane so se spet pojavile divje svinje, ki povzročajo na poljih občutno škodo, posebno mnogo uničijo kuruze. Ker pa je lov na divje svinje precej nevaren, je samim kmetom nemogoče loviti se proti tej močni divjačini. To je edino možno dobremu in sigurnemu lovcu. Zakupnik lova gosp. Josip Kalin iz Bregane in Vinko Horvat sta ponoči čakala na »štantu«, da jima pride pošast pred cev in naposled je res prišla. Okoli 23. sta zaslišala v koruzi šumenje. Z električnima svetilkama, ki ju imata že montirani na puškah, sta posvetila in opazila v bližini veliko divjo svinjo. Gosp. Josip Kalin je takoj ustrelil in zadel žival v hrbet. Ranjena žival je hotela tedaj naskočiti Kalina, ki je še vedno svetil proti njej, toda ponovni strel je pogodil svinjo v srce.

* **Drž. konservatorij v Ljubljani** sprejema gojence od 1. do 7. septembra vsak dan od 9. do 12. ure v konservatorijski pisarni. Vse podrobnosti so razvidne iz oglasne deske v veži zavoda, Gosposka ul. 8 ali Vegova ulica 7.

* **V nedeljo v Trst z avtobusom.** Prijave sprejema izletna pisarna M. Okorn, Ljubljana, hotel Slon, telefon štv. 26-45. Vhod iz Prešernove ulice.

* **V Postojnsko jamo in k odkritju spomenika kralja Aleksandra I. dne 5. septembra t. l.** Voznina, skupni potni list, vstopnina v jamo in k jamskim prireditvam 66 din. Prijave sprejema še tekoči teden dnevno Zadruga železniških uradnikov »Dom« v Ljubljani, hotel Metropol, novo poslopje, I. nadstropje.

* **V Gorico in Trst ob svetogorskem romanju z avtom 6. do 8. septembra.** Prijave za brezplačna navodila do 27. t. m. sprejema in pošilja: »Družina božjega sveta«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

Iz Ljubljane

u— **Za pomoč prizadetim kmetovalcem.** Na magistratu je bila ob 9. ustanovna seja pomožnega odbora za pomoč krajem, ki so jih nedavna neurja najhuje prizadela. Seji so prisostvovali zastopniki raznih korporacij, vodil pa jo je podžupan g. dr. Ravnihar, ki je podal kratko poročilo o akciji banske uprave. Za njim je poročal še načelnik mestnega socialnega urada Svetel, ki je prikazal še posebej razdejanje v kmečkem predelu Ljubljane. Zlasti posestniki na Barju trpijo veliko škodo, ker jim je narasla Ljubljanica preplavila polja in travnike in uničila skoraj ves pridelek. Seveda se Ljubljana rada odzove vabilu organizirati na svojem območju pomožno akcijo, čeprav se sama ne nahaja v posebno rožnatem položaju. Razen za svoje mora skrbeti tudi za številne tuje občane, ki v Ljubljani že delj časa prebivajo, in v ta namen se občina vsako leto v zimskih mesecih obrne s prošnjo na plemenita srca. Taka akcija bo tudi letos potrebna, a ker ne bi bilo mogoče uspešno voditi dveh vzporednih zbirk, se bo akcija za kmetovalce vršila v septembru, ostali zimski meseci pa bodo posvečeni organizaciji zimske pomoči. Odboru načeluje župan, tvorijo ga pa še štirje zastopniki mestnega sveta in zastopniki vseh stanov in korporacij Ljubljane.

u—**Stanovanjski urad ljubljanskega velesejma** uljudno prosi vse one, ki bi mogli za čas velesejma, od 1. do 12. septembra ali tudi samo za nekaj večerov dali proti plačilu na razpolago prenočišča, da javijo takoj svoj naslov mestnemu odpravništvu (Mestni trg 27./III.), soba št. 50 ali pa ravnateljstvu velesejma. Pripominjamo, da so za dneve velesejma po večini oddane vse sobe hotelov, zato bo potrebno večje število zasebnih sob. Stanovanjski urad bo pričel uradovati v običajni sobi na glavnem kolodvoru (ob glavnem izhodu) dne 31. avgusta 1937. Uradne ure so od pol 8. do 22. Telefon št. 27-20.

Senčnat, brez prahu je samo gostilniški vrt pri „Levu“

u— **Vabimo na zanimivo predavanje s skioptičnimi slikami drevi ob 20.** v prostorih ljubljanskega dvora. Predava na podlagi številnih skioptičnih slik g. Jože Jenko, predsednik oblastne uprave udruženja žel .uradnikov, o potovanju v Paris, Nemčijo, Belgijo, Švico ter Italijo. To predavanje je uvod v poučno potovanje, ki ga organizira udruženje na svetovno razstavo v Paris v dneh 2. do 16. septembra. Dostop k predavanju ima vsakdo.

Dr. Vladimir Volovšek
specialist za zobne in ustne bolezni
do 1. septembra NE ORDINIRA.

Zobozdravnik-specijalist
dr. IVAN OBLAK
ZOPET REDNO ORDINIRA

u— **Koncert Trboveljskih slavčkov.** Nobeden izmed naših pevskih zborov nima tako obsežnega repertoarja, kakor ga imajo naši nedosežni Trboveljski slavčki. Pojo dela vseh naših avtorjev, med njimi največkrat Adamičeve zbore, ki je s posebno ljubeznijo in navdušenjem pisal za nje. Iz tega bogastva svojega zaklada nam bodo jutri zapeli najlepše in najznačilnejše bisere naših glasbenih literatur. Koncert Trboveljskih slavčkov bo 26. t. m. ob 21. v veliki dvorani Sokolskega doma na Taboru. Koncert bo v počastitev udeležencev vseslovanskega pedološkega kongresa, ki bo te dni v Ljubljani. Sedeže po 10 Din (enotna cena) in stojišča po 3 Din ima na razpolago knjigarna Glasbene Matice.

Odeje (kovtre)
ročno delo, polnjene s fino wato, klotaste din 125.—, brokat 180.—, svilene 270.— ima največjo izbiro nova trgovina **GORIČAR**, sv. Petra cesta 30.

u— **Uprava Sokoja Vič** vabi svoje članstvo na izredno glavno skupščino, ki bo drevi ob 20. v dvorani Sokolskega doma. Na dnevnem redu je poročilo o delni sanaciji doma in razgovor o udeležbi našega društva na X. vsesokolskem zletu v Pragi. Z ozirom na važnost dnevnega reda pričakujemo polnoštevilno udeležbo. Zastopniki ljubljanskih sokolskih društev so bratsko vabljeni.

u— **Družba Sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** je prejela od nekega gospoda iz Ljubljane v dar eno akcijo Priviligirane agrarne banke v nominalni vrednosti 500 Din. Iskrena hvala!

u— **Vpisovanje v šolo Glasbene Matice** bo v dneh od 1. do 4. septembra dnevno od 9. do 12. in od 15. do 17. ure. Na šoli se poučujejo vsi glasbeni predmeti, pogoji so isti kot lansko leto. Redni pouk se prične v torek 7. septembra. Tudi glasbeni otroški vrtec bo otvorjen letos in prične s poukom 1. oktobra. Sprejemajo pa se gojenci do 25. septembra.

u— **Na drž. I. deški meščanski šoli Kralja Petra I. Osvoboditelja v Ljubljani (Prule)** bodo popravni izpiti 30. in 31. t. m., vpisovanje pa 1., 2. in 3. septembra. Točnejši podatki so na razglasni deski.

u— **Večja prenavljanja hišnih fasad in manjše adaptacije sredi Ljubljane.** Mnogo hišnih posestnikov je te dni lično obnovilo pročelja svojih hiš. Na Kongresnem trgu štev. 15. je dovršil stavbenik Emil Tomažič zunanjo obnovo velike palače, istotam na vogalu štev. 8 in Gledališke stolbe štev. 1 postavljajo zidarji tvrdke Ivan Slokan gradbeni oder, da bodo prebelili že okrušene zunanje stene. Čednejše lice so dobile v zadnjem času hiše na Starem trgu, in sicer štev. 9, 11a, 14 in 28. Tvrdka Souvan na Mestnem trgu štev. 24. vstavlja nova okna v prvem nadstropju, kjer ima prostore veletrgovina. A. Krisper že nekaj tednov renovira notranjost vogalnega dela Mestnega trga in Stritarjeve ulice. Tudi Cojzova palača na Bregu štev. 20. je dobila nova, moderna okna v prvem nadstropju. Pri cerkveni uri na šenklavških zvonikih so izmenjani kazalci, ki zelo vidno in razločno kažejo čas. V nebotičniku preurejajo bivše gostilniške prostore, ki jih bo zasedla banka, gostilna Kajfež pa se je preselila poleg Slamiča h Kmetu na Gosposvetsko cesto, kjer tudi predelujejo gostilniške prostore.

u— **Brus se mu je razletel.** Iz Kovorja pri Tržiču so pripeljali na kirurški oddelek 37-letnega delavca Lojzeta Rozmana. Doma je brusil dleta, pa se mu je brus razletel pod ostrino, da ga je eden izmed kosov nevarno ranil v levo oko.

u— **Slepar z zavitki svinca še zmerom na delu.** Neznani sleparček, o katerem smo včeraj poročali, da nakupuje po ljubljanskih trgovinah in plačuje z zavitki, ki nosijo ponarejeno štampiljko Tičarjeve tvordke in značko, da je v njih po 25 dvodinarskih kovancev, v resnici pa so samo svaljki svinca, je žel doslej že troje večjih uspehov. Ko se mu je v soboto posrečilo oslepariti dva trgovca na Nabrežju 20. septembra, je imel v ponedeljek še dovolj poguma, da je na trgu, torej v neposredni bližini prvih dveh žrtev, kupil par čevljev in račun prav tako poravnal z »denarjem« lastnega izdelka. Prefriganost in predrznost, s katero nastopa mladi slepar, upravičuje bojazen, da je morda še kje podtaknil nekaj svojih zavitkov, pa jih ljudje še niso odprli, ker je pač navada, da cirkulirajo takšni zavitki z drobižem stalno v prometu.

u— **Turistični avtoizlet v Opatijo,** Sušak za 70 Din. Informacije Putnik, Ljubljana, Gajeva ulica 3. telefon 24-72.

Iz Maribora

a— **Vlomilci v školovskem dvorcu.** Na Betnavi je znani betnavski dvorec, last mariborskega škofa, ki pa je, kakor znano, prepustil dvorec redu katehistinj. V ponedeljek med 16. in 20. uro so zaslišale katehistinje na podstrešju dvorca nek ropot, ki se jim je takoj zdel zelo sumljiv. Obvestile so o tem upravitelja dvorca g. Podgorška, ki je o zadevi informiral studenške orožnike. V kratkem času se je orožnikom posrečilo, da so izsledili pekovskega pomočnika Srečka Osojnika iz Studencev in tkalca Karla Otta iz Tezna. Oba sta priznala, da sta bila na podstrežju betnavskega dvorca, od koder sta odnesla raznega prekajenega mesa v vrednosti okoli 600 dinarjev. Pri zaslišavanju sta dejala, da sta šla na podstrešje samo iskat staro železje. Splazila sta se na podstrešje na ta način, da sta prebila vrata pri cerkvi, se vtihotapila v stolp, prekopala tamkaj zid, ki loči cerkev od podstrešja, in se zatem znašla na podstrešju. Oba aretiranca so studenški orožniki izročili sodišču, meso pa vrnili dvorcu.

a— **Pri Abrahamu.** Te dni je praznoval 50-letnico rojstva upravnopisarniški uradnik pri tukajšnjem predstojništvu mestne policije Lavoslav Lipuš. Na mnoga leta!

a— **Namesto zajca ustrelil človeka.** V okolici Maribora je bil v nedeljo večji lov, katerega so se udeležili številni lovci. Lov pa se je končal z neprijetno zadevo. Neki bančni uradnik je namreč obstrelil namesto zajca, na katerega je meril, svojega tovariša, ki je dobil 12 šiber v levo nogo. Obstreljenega lovca so v bolnišnici operirali.

a— **Nagla smrt pri delu.** Pri Splošni stavbni družbi je bil zaposlen 52-letni pomožni delavec Ivan Petek, stanujoč pri Št. Janžu na Dravskem polju. V torek dopoldne je bil skupaj z več delavci zaposlen z nekaterimi tovariši pri razstavljanju motorja. Nenadno se je zgrudil in obležal negiben. Tovariši so obvestili tvorniško vodstvo, ki je poklicalo mariborske reševalce. Ti pa žal niso mogli več pomagati, kajti Petek je bil že mrtev. Sprva so domnevali, da ga je ubil električni tok in so ga skušali z umetnim dihanjem obuditi k življenju. Ker ni imel nobene vidne poškodbe, so poklicali zdravnika dr. Pichlerja, ki je ugotovil, da je umrl zaradi srčne kapi in da vodstvo tvornice torej ne zadene nobena krivda.

a— **Obešenec na podstrešju.** V Krekovi ulici 8. na Teznem so našli včeraj popoldne obešnega 59-letnega delavca Franca Mulca, ki je bil do nedavnega zaposlen v tvornici »Kovinar« na Teznem. Mulc je bil preteklo soboto odpuščen iz službe, kjer je bil zaposlen 15 let. V svetovni vojni je bil ujet in je prišel v rusko ujetništvo. Ker se dolgo ni vrnil, so ga proglasili za mrtvega. Že pred nekaj meseci si je hotel končati življenje, pa so ga v zadnjem hipu rešili.

a— **Požar uničil lesno skladišče.** V noči na torek je v Vrhovdolu pri Bistrici nastal požar v skladišču Goriškove lesno-industrijske tvrdke. Ogenj se je bliskovito razširil na vse skladišče, ki je skoraj popolnoma zgorelo. Razen 60 kubikov lesa, je ogenj uničil tudi več strojev in znaša škoda najmanj 50.000 Din. Na kraj požara so pohiteli poleg domačih tudi gasilci iz Studencev in Ruš in združenim njihovim naporom se je posrečilo, da so ogenj lokalizirali. Kako je požar nastal, ni znano.

a— **Železniška nesreča** se je pripetila v ponedeljek zvečer na dravograjski postaji. Večerni mešani vlak iz Slovenjgradca je zaradi napačno usmerjene kretnice zavozil na stranski tir ter zadel v tam se nahajajoče vagone. Pri trčenju sta izletirila dva vagona. Neki potnik je bil lažje ranjen.

a— **Smrtna nesreča.** Pri Sv. Lovrencu pri Dravogradu je posestnik Peter Guče pognal motor, pri čemur ga je zadela ročica s tako silo v trebuh, da je kmalu nato podlegel hudim notranjim poškodbam.

Iz Celja

e— **Krajevna mladinska organizacija JNS za mesto Celje** bo imela prvi redni članski sestanek v petek 27. t. m. ob 20. v klubski sobi Celjskega doma. Na sestanku bo govoril narodni poslanec g. Ivan Prekoršek. Udeležba za člane obvezna, somišljeniki iskreno vabljeni.

e— **Na trgovski strokovni nadaljevalni šoli v Celju** bo vpisovanje v ponedeljek 30. in torek 31. t. m. od 18. do 20. K prvemu vpisu v to šolo morajo učenci prinesti rojstni list, zadnje šolsko izpričevalo, učno pogodbo in zdravniško izpričevalo o telesni sposobnosti. K poznejšim vpisom je treba prinesti le zadnje šolsko izpričevalo. Vpisnina znaša 25 din. Pismeni popravni izpiti bodo v torek 31. t. m., ustni pa v sredo 1. septembra, obakrat s pričetkom ob 14. Redni pouk se bo pričel v I. razredu v četrtek 2. septembra, v II. in III. razredu pa v petek 3. septembra, obakrat s pričetkom ob 14.

e— **Telefonske razmere v Celju** so postale v zadnjem času tako obupne, da moramo danes javno pozvati poštno upravo, da čimprej odpravi tehnične nedostatke in napake. Če plačujejo stranke visoke telefonske pristojbine, imajo pač pravico zahtevati, da telefonske naprave ustrezajo današnjim razmeram. Najboljša rešitev bi bila seveda namestitev avtomatske telefonske centrale v Celju, ki bi bila nujno potrebna, toda to je žal samo pesem bodočnosti.

KINO METROPOL, prinaša danes ob 16.15, 18.15 in 20.30 nadvse zabavno opereto **»PRI BELEM KONJICKU«.**

KINO MATICA TEL. 21-24
Mala, a vendar najpopularnejša filmska umetnica
Shirley Temple v filmu
ZLATI KODRČKI
nemški dialog
Najboljši film za staro in mlado.

SLOGA TEL. 27-30
Poslednja ljubezen Ivana Straussa — kralja valčkov — v filmu
NESMRTNE MELODIJE
Komorni pevec Alfred Jerger, Lizzi Holzschuh, Leo Slezak

Predstave danes ob 19.15 in 21.15 uri.

e— **Usoden karambol dveh kolesarjev.** Na cesti v Podplatu sta v nedeljo trčila 32-letni čevljar Miha Jagodič iz Podplata in Anton Kunstič s kolesom drug v drugega. Pri karambolu si je Jagodič zlomil levo nogo. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

Iz življenja na deželi

ŽEGNANJE V PLANICI. V nedeljo 29. t. m. bo v Planici žegnanje. Ob 10. uri se vrši v cerkvici pri Tamarju slovesna služba božja. Planinci vljudno vabljeni! — SPD Rateče — Planica.

K žegnanju pri Treh farah

Metlika, 24. avgusta

V nedeljo 29. t. m. se bo spet ponovilo popularno belokranjsko žegnanje pri Treh farah. Pred leti ob tem času so le redki vedeli zanje, letos pa bo na to žegnanje onstran Gorjancev gotovo pohitelo tudi mnogo Ljubljančanov, saj bo Zveza za tujski promet priredila tja doli tudi poseben, zelo cenen izlet.

Za vsakega, ki ga zanima pestro in pristno narodno življenje, je trifarško žegnanje nekaj nenavadno zanimivega. Vesele Belokrajince in brhke Belokrajinke je v njihovih narodnih nošah, običajih, kolih in veselju treba videti, pa vam ta lepa podoba nikoli več ne bo izginila iz spomina. Vrstila se bodo kola in pesmi. Vmes veselje in rajanje, da bo tudi mladina prišla na svoj račun, zadovoljni pa bodo seveda tudi prijatelji dobre kapljice, saj belokrajinska slovi daleč naokoli in ima dosti odjemalcev tudi med našimi Ljubljančani.

Po žegnanju, kam bi, če ne v naše lepe gorice tja do Drašičev sredi trtja in do Božakovega nad Kolpo, ki je najslikovitejši belokrajinski kraj, naš mali Bled. Tam je dosti priložnosti za izprehode in še več za veselje sredi vinskih goric, kjer se grozdje že medi in dozoreva, da nam bo kmalu dalo nov mošt in za Božič novo vino, novo belokrajinsko kapljco, ki jo je treba okusiti prav na izvirku, če hočete dobiti pristno in čisto nič krščeno ali pomešano s kakšnim drugim vinom.

Nedaleč Treh far, oddaljeno komaj bori kilometer, vas čaka lepo kopališče ob Kolpi, kjer se boste po žegnanju in izletih lahko osvežili in se zvečer v Ljubljano vrnili polni nepozabnih vtisov in slik, ki bi jih sicer nikoli in nikjer ne videli, razen v naših krajih, kjer je narodno življenje pač najboj ohranjeno in še najbolj pristno.

Saj vam ne bo težko odločiti se za pot k nam, ali ne? Spoznali ste nas že večkrat, ko ste se na raznih izletih pred leti v naših krajih od srca razveselili in se prepričali o naši gostoljubnosti in o lepoti naših krajev.

Zdaj vas vabimo znova na obisk v naše kraje za Gorjanci in smo prepričani, da nam ga ne boste odrekli. Za skupni izlet sprejema prijave Putnikova biljetarnica v Ljubljani, tu doli pa vas čakamo mi vsi z odprtim srcem in razvedrilom, ki ki se vam bo vtisnilo globoko v spomin, da nas boste tudi drugič spet radi obiskali.

Razdalja enega milimetra igra veliko vlogo v tehniki. Četudi je tanka, in najsi se ne čuti PERMA TEX, vendar pomeni ona sigurnost za vaše zdravje. Zaradi tega vedno samo PERMA TEX.
PERMA TEX
HIGIJENSKA GUMA

Vremenska poročila

Dozdevno vreme v avgustu po stoletnem koledarju

Dan je dolg 15 ur, 3 minute do 13 ur 30 minut in se do konca meseca skrči za 1 uro 33 minut

S. 25. Ludv. kr.
Č. 26. Cefirin
P. 27. Jožef Kal.
S. 28. Avguštin
N. 29. Jan. ob gl.
Zad. kr. ob 0.45
P. 30. Milka
T. 31. Rajko

do konca meseca malo sonca, po večini deževno vreme bodo spremljali ponekod prav močni nalivi

Poročilo Meteorološkega zavoda na univerzi

24. avgusta

Ljubljana 7. 758.2, 13.0, 90, O, 10, dež, 7.1; Maribor 7. 758.4, 14.0, 90, NW3, 10, dež, Zagreb 7. 756.8, 14.0, 90, SW3, 10, dež, 5.0; Beograd 7. 755.5, 15.0, 70, WSW2, 10, dež, 3.0; Sarajevo 7. 757.1, 10.0, 95, O, 10, dež, —; Skoplje 7. 757.8, 15.0, 80, O, 1, dež, 0.5; Kumbor 7. 756.0, 20.0, 60, NNE2, 1, dež, 6.0; Split 7. 757.8, 18.0, 60, NE2, 10, dež, 0.1; Rab 7. 758.6, 19.0, 60, E2, 5, —, —.

Temperature: Ljubljana 21.4, 11.7; Maribor 24.0, 14.0; Zagreb 22.0, 14.0; Beograd 19.0, 14.0; Sarajevo 18.0, 9.0; Skoplje 28.0, 10.0; Kumbor 29.0, 17.0; Split 25.0, 16.0; Rab 26.0, 16.0.

Gospodarstvo

Naraščanje zaposlenosti v Jugoslaviji

Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu objavlja podatke o gibanju povprečnega števila zavarovanih delavcev in nameščencev v juniju. V tem mesecu je bilo pri vseh krajevnih organih Osrednjega urada za zavarovanje delavcev zavarovanih *713.835* delavcev. Zaradi sezonskih razlogov se je število zavarovancev od prejšnjega meseca povečalo za 20.862.

V primeri z lanskim junijem se je število zavarovancev letos povečalo za 83.115 ali za 13.2%, v primeri z najslabšim junijem l. 1933, ko je depresija dosegla najnižje stanje, pa smo imeli letos v juniju za 175.640 zavarovancev več in znaša ta prirastek v zadnjih štirih letih 32.5%. Danes je torej število zavarovancev skoro za eno tretjino večje, nego je bilo pred štirimi leti v dobi najhujše depresije. Če pa primerjamo letošnje številke z onimi za leto 1930, ko je zaposlenost dosegla konjunkturni višek, in je bilo v juniju zaposlenih 654.948 delavcev, tedaj vidimo, da je danes število zavarovancev že za 58.887 ali za 9% večje.

	OUZD Ljubljana	ostali kraj. organi	skupaj
junij 1930	103.214	551.734	654.948
junij 1933	78.566	458.629	537.195
junij 1937	99.603	614.232	713.835
razl. nasproti	—3.611	+62.498	+58.887
juniju 1930	—3.5%	+11.3%	+ 9.0%

Od posameznih okrožnih uradov kažejo letos največji prirastek zaposlenosti okrožni uradi v Banjaluki (plus 28.3%) na Sušaku (plus 23.9%), in v Sarajevu (plus 19.1%). Pri ljubljanskem okrožnem uradu je znašal nasproti lanskemu letu prirastek 13.%. Od posameznih gospodarskih panog pa vidimo največje oživljenje zaposlenosti pri gradnji cest, železnic in vodnih zgradb, kjer se je število zavarovancev nasproti lanskemu letu povečalo za 49.4%. Znatno povečanje zaposlenosti opažamo tudi v usnjarski industriji (32%) v industriji za predelavo lesa (16.6), v industriji gradbenega materiala (16.1%) in v tekstilni industriji (13.7%).

Povprečna dnevna zavarovana mezda je znašala v juniju 22.73 Din, to je za 1.17 Din več nego lani. Skupni dnevni zavarovani zaslužek pa je znašal v juniju 405.6 milijona Din in se je nasproti lanskemu juniju povečal za 65.7 milijona Din (za 19.4%). Gibanje povprečne dnevne zavarovane mezde in skupnega zavarovanega zaslužka je bilo zadnja leta naslednje:

	povpr. dnevna zav. mezda Din	skupni mesečni zav. zaslužek milij. Din
junij 1935	21.56	315.4
junij 1936	21.56	339.9
junij 1937	22.73	405.6

Znatno povečanje skupnega zavarovanega zaslužka v primeri z lanskim letom je pripisati okolnosti, da se je vzporedno s precejšnjim povečanjem števila zavarovancev dvignila tudi povprečna dnevna zavarovana mezda.

V Sloveniji 3600 delavcev manj, v ostali državi 62.500 več

V tej zvezi pa moramo ponovno poudariti, da v Sloveniji še nismo dosegli viška zaposlenosti, ki smo ga zabeležili leta 1930, kajti letos v juniju so bili pri okrožnem uradu v Ljubljani 99.603 zavarovanci, to je za 3611 zavarovancev ali za 3.5% manj nego leta 1930, medtem ko smo imeli letos v juniju pri ostalih krajevnih organih 614.232 zavarovancev, kar je za 62,498 ali za 11.3% več nego leta 1930. Te številke nam kažejo, da je v ostali državi v mnogo večji meri narasla zaposlenost nego v Sloveniji. Od najvišjega stanja zaposlenosti v letu 1930. preko najslabšega leta 1933. do letošnjega leta je bilo gibanje števila zavarovancev naslednje:

Znatno povečan uvoz avtomobilov

V zadnjih letih kaže naš uvoz avtomobilov izredno naglo dviganje. Najnovejša statistika za prvo letošnje polletje izkazuje, da smo letos uvozili že **1581 avtomobilov** nasproti 872 v lanskem prvem polletju, 546 v predlanskem prvem polletju in 230 v prvem polletju 1934. Najobčutnejše povečanje opažamo letos, ko se je v primeri z lanskim letom uvoz podvojil, tako pri osebnih kakor tudi pri tovornih avtomobilih. Gibanje uvoza avtomobilov v zadnjih letih nam kaže naslednja primerjava:

	osebni	tovorni	skupaj
prvo poll. 1934	156	74	230
prvo poll. 1935	480	66	546
prvo poll. 1936	685	187	872
prvo poll. 1937	1213	368	1581

Za uvožene avtomobile smo letos v prvem polletju plačali 48 milijonov Din nasproti 29 milijonom v lanskem prvem polletju in 18 milijonom v predlanskem prvem polletju.

Zanimiva je razdelitev uvoza na posamezne države. Daleč na prvo mesto pri uvozu avtomobilov je letos stopila Nemčija, od koder smo uvozili 1187 avtomobilov, to je 75% vsega uvoza (lani 485 avtomobilov odnosno 55% vsega uvoza). Na drugem mestu so še vedno Zedinjene države, toda uvoz iz Zedinjenih držav se je znatno zmanjšal, od lanskih 236 na 85 odnosno od 27% na 5.5% skupnega uvoza. Na tretje mesto je letos stopila Belgija, od koder smo uvozili 77 avtomobilov, medtem ko smo lani v prvem polletju uvozili iz Belgije le en sam avtomobil. Na četrto mesto je stopila Italija, od koder lani zaradi sankcij sploh nismo uvažali avtomobilov, letos pa smo jih uvozili 76. Na petem mestu je Češkoslovaška z 62 avtomobili (lani 59), potem sledi Francija, od koder smo uvozili 40 avtomobilov (prejšnje leto 18) in Avstrija, od koder smo uvozili 39 avtomobilov (prejšnje leto 21).

Gospodarske vesti

= **Izvozne takse, ki jih pobira Zavod za pospeševanje zunanje trgovine.** Po uredbi o organizaciji Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine lahko ta zavod pobira specialne takse pri izdajanju izvoznih odnosno uvoznih overenj za blago, čigar izvoz odnosno uvoz se vrši pod zavodovo kontrolo, kakor tudi posebne prispevke za izravnavo trgovskega dobička pri izvozu blaga, ki uživa posebne pogodbene ugodnosti. Poročali smo že, da je zavod nedavno izdal odločbo, po kateri se pri izvozu goveje živine in svinj v Italijo pobira prispevek za izravnavo trgovskega dobička v višini 200 Din od vsakega goveda (poleg izvozne takse 20 Din) in pri izvozu svinj prispevek v višini 50 Din od vsake svinje (poleg obstoječe takse 15 Din). Zadnje dni pa sta bila v »Službenih novinah« objavljena dva odloka trgovinskega ministra, ki določata višino specialnih taks za overenja, ki jih izdaja Zavod za pospeševanje zunanje trgovine zaradi izkoriščenja trgovinsko pogodbenih ugodnosti in zaradi kontrole glede predpisane kakovosti izvoznih proizvodov. Že od 1. avgusta pobira zavod naslednje specialne takse (tozadevna odloka sta bila šele pred dnevi objavljena): 1) na sveže sadje, razen grozdja, 0.50 Din za 100 kg, 2) na sveže grozdje 1 Din na 100 kg, 3) na suhe češplje 1 Din od 100 kg, 4) na pekmez 1 Din od 100 kg, 5) na vino 3 Din od 100 l, 6) na debele svinje pri izvozu v Avstrijo 25 Din od komada, pri izvozu v ostale države 4 Din od komada, 7) za mesne svinje 4 Din od komada, 8) na govedo 20 Din od glave, 9) na delovne konje pri izvozu v Nemčijo 1000 Din od glave, pri izvozu v ostale države 100 Din od glave in na konje za klanje 20 Din od glave, 10) na sveže meso 5 Din od 100 kg in na zaklana teleta 5 Din od komada, 11) na mast 10 Din od 100 kg, 12) na slanino 4 4 Din od 100 kg, 13) na salame 10 Din od 100 kg. 14) na sveža jajca 3 Din od zaboja, 15) na razbita jajca brez lupin 3 Din od 100 kg in na jajca v prahu 15 Din od 100 kg. 16) na živo perutnino 5 Din od 100 kg, 17) na zaklano perutnino 7 Din od 100 kg, 18) na ribe pri izvozu v Nemčijo 4 Din na 100 kg, 19) na sir 5 Din od 100 kg. Gornje specialne takse se pobirajo v obliki kolkov, ki jih je izdal Zavod za pospeševanje zunanje trgovine.

= **Kaj uvažamo iz Nemčije.** Že v včerajšnji številki smo poročali o spremembi v strukturi našega izvoza v Nemčijo v letošnjem prvem polletju. Danes so nam na razpolago številke o našem uvozu iz Nemčije. Kakor je znano se je naš uvoz iz Nemčije letos povečal na 760 milijonov Din nasproti 471 milijonom v lanskem prvem polletju in znaša torej povečanje preko 60%. V največji meri se je letos dvignil naš uvoz tekstilnih proizvodov iz Nemčije, ki je dosegel 143 milijonov Din nasproti 70 milijonom v lanskem prvem polletju. Znaten je bil tudi uvoz avtomobilov, motociklov, koles in sestavnih delov, ki je znašal 61.7 milijona Din. Strojev za industrijo in elektrotehničnih predmetov smo uvozili za 132 milijonov, umetnih organskih barv za 33 milijonov in premoga za 30 milijonov. Zanimivo je, da smo iz Nemčije uvozili tudi za 7.5 milijona Din kave.

= **Padec delnic Trepča Mines in geografija.** Prekinjenje diplomatskih odnošajev med Češkoslovaško in Portugalsko je imelo na londonski borzi za posledico, da so delnice družbe Trepča Mines, ki eksploatira svinčeno-cinkove rudnike v Jugoslaviji, takoj padle za 1 šiling in 3 penije. Angleški delničarji so to prekinjenje diplomatskih odnošajev smatrali za nepovoljno okolnost. Londonska »Financial Times« pravi, da je mogoče ta padec pojasniti le na ta način, da angleški imetniki delnic družbe Trepča Mines niso dovolj podkovani v geografiji Srednje Evrope in Balkana (očitno zamenjujejo Češkoslovaško z Jugoslavijo).

= **Tudi Split dobi podružnico Poštne hranilnice.** Na ponovne urgence in predstavke je te dni splitsko Združenje trgovcev prejelo od Poštne hranilnice v Beogradu odgovor, ki pravi, da je vprašanje otvoritve podružnice Poštne hranilnice v Splitu definitivno rešeno. Podružnico bo Poštna hranilnica otvorila, ko bodo izvršene vse priprave. Kakor je znano, je Poštna hranilnica že prej sklenila otvoriti podružnice na Sušaku in na Cetinju.

Borze

24. avgusta

Na ljubljanski borzi so se danes v privatnem kliringu trgovali avstrijski šilingi po 8.45, za angleške funte pa je bilo povpraševanje po 238. V Zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8.41 (v Beogradu po 8.44), v angleških funtih po 238 in v grških bonih po 29.75. Nemški klirinški čeki stanejo v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani 13.00.

Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda pri čvrstejši tedenci notirala 408 — 409 (v Beogradu je bil promet po 408.50). Zaključki pa so bili zabeleženi v 6% dalm. agrarnih obveznicah po 75.50 in v delnicah Gutmanna po 45.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2395.41 — 2410.01, Berlin 1743.52 — 1757.40, Bruselj 730.70 — 735.76, Curih 996.45 — 1003.52, London 216.08 — 218.14, Newyork 4307.25 — 4343.56, Pariz 162.69 — 164.13, Praga 151.24 — 152.34, Trst 227.70 — 230.78.

Curih. Beograd 10, Pariz 16.3435, London 21.7125, Newyork 435.37, Bruselj 73.3250, Milan 22.9250, Amsterdam 240.25, Berlin 175.05, Dunaj 80.85 — 82.10, Stockholm 111.95, Oslo 109.10, Kobenhavn 96.9250, Praga 15.18, Varšava 82.30, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Bukarešta 3.25.

Efekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 408 — 409, 4% agrarne 53.25 — 54, 4% severne agrarne 52.50 den., 6% begluške 75.50 den., 6% dalm. agrarne 74.75 — 75.50, 7% invest. (drobni komadi) 89 bl., 7% stabiliz. 86.50 den., 7% Drž. hip. banka 100 den., 7% Blair 84 den., Blair 93 — 93.50; delnice: Narodna banka 7150 den., PAB 196 den., Trboveljska 250 — 270, Gutmann 45 — 48, Šećerana Osijek 195 — 200, Šećerana Veliki Bečkerek 650 den., Osiječka ljevaonica 200 bl., Dubrovačka 380 den., Oceania 275 den., Jadranska 38 den.

Beograd. Vojna škoda 408.25 — 409 (408.50), za dec. 408 bl. (409), 6% begluške 77 — 77.25 (76.75 — 77), 4% agrarne 53.50 den., 4% severne agrarne 52.25 den., 7% Blair 83.50 den., 8% Blair 93.25 — 94, 7% stabiliz. 89 bl. Narodna banka 7250 den., PAB 200 bl. (199).

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Chicago, 24. avgusta.** Začetni tečaji: **pšenica: za sept. 105.625, za dec. 107, za maj 109.75; koruza: za sept. 75, za dec. 66.50, za maj 62.50.**

+ **Winnipeg, 24. avgusta.** Začetni tečaji: **pšenica: za okt. 119.375, za dec. 111.25.**

+ **Novosadska blagovna borza (24. t. m.)** Tendenca nespremenjena. Pšenica (78/79 kg): baška 165 — 167.50; banateska 162 do 168; baška ladja Tisa 168 — 170; ladja Begej 167 — 169; sremska slavonska 77/78 kg 164 — 165. **Oves:** baški, sremski, slavonski 110 — 112. **Rž:** baška 165 — 167.50 **Koruza:** baška in nemška 90 — 92, banatska 87 — 89. **Moka:** baška in banatska »0g« in »0gg« 260-270, »2« 240-250, »5« 220—230, »6« 190 — 200, »7« 160 — 170, »8« 120 — 125. **Otrobi:** baški, sremski, in banatski, v jutastih vrečah 88 — 92; baška ladja 92 do 93. **Fižol:** baški beli brez vreče 202.50 — 207.50.

BOMBAŽ

+ **Liverpool, 23. avgusta.** Tendenca komaj stalna. Zaključni tečaji: za avg. 5.48 (prejšnji dan 5.55), za dec. 5.51 (5.58), za maj 5.64 (5.70).

+ **Newyork, 23. avgusta.** Tendenca stalna. Zaključni tečaji: za sept. 9.55 (9.69), za dec. 9.63 (9.75), za marc 9.76 (9.90).

ŽIVINA

+ **Mariborski živinski sejem.** Na torkov živinski sejem v Mariboru je bilo prignanih 9 konj, 16 bikov, 122 volov, 369 krav in 19 telet, skupaj 535 glav. Povprečne cene za kilogram žive teže so bile: debeli voli 4.50 — 5.75 Din, poldebeli 3.75 — 4.85, plemenski 4 — 4.75, biki za klanje 3.30 — 4.50, klavne krave debele 3.70 — 4.80, plemenske 3.15 — 3.18, klobasarice 2.15 — 3.50, molznice 3.25 — 3.60, breje 3 — 3.50, mlada živina 3.50 — 5, teleta 4 — 5.50 Din. Prodanih je bilo 352 glav.

Mošenjska planina poleti in pozimi

Odslej je poskrbljeno tudi za prenočevanje izletnikov

Kamna gorica, 24. avgusta.

Med najlepše planine spada gotovo Mošenjska planina, ki se širi na najvišjih točkah visoke jelovške planote. V gozdovih Jelovice, ki že od cesarja Jožefa II. pripadajo državi, sedaj pa naj preidejo v cerkveno oblast, imajo že mnogo let pašne pravice vasi Mošnje, Globoko, Otok in Zagorica. Sama planina obsega 50 hektarov, poleg tega pa ima zveza omenjenih vasi, tako zvana »agrarna skupnost«, v sosednih zasebnih gozdovih nekaj nad 300 oralov pašnih pravic.

Pred leti ni bilo posebnega zanimanja za to planino in bila je precej zanemarjena. Poleg gospodarskega poslopja in večjega hleva je bilo par manjših staj. Kmalu po vojni pa so se jeli vedno bolj zanimati za omenjeno planio, ki ima izborno pašo in pa tudi močan studenec za napajanje govedi. Neumornim planinskim interesom je uspelo pod spretnim vodstvom železniškega uradnika Benedičiča, domačina iz Globokega, pridobiti novih pašnih pravic. Osnažili so planino, izpeljali vodo in tako znatno dvignili planinske pašnike.

Postavili so poleg prenovljenega gospodarskega poslopja še nove hleve. Največji hlev, dolg 31 metrov, pa prav zdaj gradi domačin, tesarski mojster Šparovec.

Mošenjska plaina je zelo privlačna za izletnike, poleti kakor pozimi. Leži sredi temnega gozdnega kraljestva Jelovice in tvori vez med dolino Lipnico, sosedo Savske doline, in pa med Selško dolino. Poleg izletnikov, ki hodijo čez Jelovico, prihajajo prijatelji planin iz raznih okoliških krajev. Posebno radi posečajo Mošenjsko planino kmetje, deloma da vidijo svojo živino, deloma da se razvedre utrujeni od kmetskega dela.

V zadnjih letih, ko se pri nas razvija zimski sport, je na Mošenjski planini prav živahno tudi pozimi. Saj leži planina 1300 metrov visoko in se že močno čuti višinsko sonce, ki je posebno vabljivo za prijatelje zimskega sporta. Na planini, kjer sneg prične kopneti šele marca, so zelo ugodna smučišča. Prav zaradi tega posveča »Slalom 34« posebno pozornost tej planini.

Čez temne gozdove Jelovice se posetniku planine odpira krasen razgled na vrhove Karavank in Julijskih Alp in to z razgledne točke na planini, posebno lep razgled pa je z vrha Kotliča, ki presega 1400 m in je takoj nad planino.

Posetniki planine, koder se pase do 70 glav govedi, skrbe tudi za turizem. Dosedaj je bilo v gospodarskem poslopju več sob, tako da je lahko prenočevalo na planini po kakih 15 oseb. V novi zgradbi pa bodo uredili še 5 večjih sob in lepo kuhinjo. Mošenjska planina bo s tem mnogo pridobila, z njo pa tudi ves radovljiški kot, posebno kraji na desnem bregu Save, kjer se v zadnjih letih turizem prav lepo razvija.

Dostop na Mošenjsko planino je iz Radovljice ali Otoč in čez Kamno goirco, ali pa iz Podnarta čez Kropo in Jamnik. Prav prijetna pot pa vodi tudi iz Dražgoš.

Mošenjska planina je primerno prenočišče za izletnike, ki prihajajo iz Savske doline na Ratitovec in se preko tega vrha vračajo v Bohinj ali pa v Selško dolino. Pota na Jelovici so lahka in prijetna, le markaciji bo treba posvetiti še večjo pozornost. Pota, ki vodijo po obrežnih gozdovih, kjer na več točkah ni razgleda in je zaradi tega orientacija težavna, morajo biti dobro in razločno zaznamovana. —s.

Smrtne nesreče med koroškimi Slovenci

Tri mlada življenja uničena — Značilen incident

Celovec, 24. avgusta.

Peter Melha, po domače Pavličev iz Rožeka, je obiskal svojo sestro ob Baškem jezeru. Pred odhodom se je hotel še okopati. Pri plavanju ga je naenkrat prijel krč in ker ni bilo nikogar blizu, da bi ga rešil, je nesrečni fant utonil.

Enako žalostna nesreča je zadela Veberjevo družino iz Rožeka. Najstarejši sin Franček je hotel nataknitj na transmisijo jermen. Pri tem ga je jermen zgrabil za obleko in trebuh. Pretrgal mu je jetra in ga nato treščil v zid, da je Franček dobil še hude poškodbe na glavi. Vendar je imel še toliko moči, da se je privlekel na prosto. Ko so ga domači našli, je že izgubil zavest in je pol ure nato izdihnil. Franček Veber je letos končal drugi letnik obrtne šole. Prihodnje leto bi šolo dovršil in prevzel vodstvo mizarskega podjetja. Oče mu je umrl pred tremi leti in podjetje je že težko čakalo mlade močne roke. S to nesrečo je bridko prizadeta zavedna slovenska družina, ki je zaradi gospodarske stiske ogrožena v obstoju. Franček je bil v svojem okraju zelo priljubljen in je obetal postati dober naroden delavec. Rožek ga bo močno pogrešal.

Primerila se je še ena nesreča s transmisijskem jermenom. 10-letna Hilda Kušnikova iz Rut v važenberški občini se je po neprevidnosti preveč približala jermenu ki je gonil mlatilnico. Jermen je zgrabil deklico za lase, ji posnel vso kožo z glave in ji hkratu odtrgal obe ušesi. Nesrečno dekletce je bilo takoj prepeljano v celovško bolnišnico, a je še isti dan v silnih mukah umrlo.

Na Golici se je mudila družba izletnikov iz Bistrice v Rožu. Z družbo je bil sin tamošnjega nadučitelja Križmana. Fant, učiteljiščnik, se je obnašal precej izzivalno, norčeval se je iz navzočega graničarja in ga je tako dolgo dražil, da je graničarju pošla potrpežljivost. Prisolil je fantu zaušnico in stvar je bila zanj tako najhitreje opravljena. Iz tega incidenta so celovški listi seveda napravili celo tragedijo. Očitali so graničarju balkanske manire in povzdigovali navadnega izzivača skoro v koroškega mučenika. Bil jim je dobrodošel prijatelj, da so lahko poživili na Koroškem sovraštvo do nas Slovencev.

KAG.

Naprava za merjenje drv na Grudnovem nabrežju

Ljubljana, 23. avgusta

Naš list je že nekajkrat bičal neznosne razmere pri trgovanju z drvmi na Grudnovem nabrežju. Manipulacije s cenami in merami so se razpasle do viška, cene drvom stalno zvišujejo. Upamo, da bodo taki in enaki nedostatki vsaj nekoliko omiljeni, če ne povsem odpravljeni, kajti mestno tržno nadzorništvo je pred dnevi postavilo sredi drevoreda na Grudnovem naburežju leseno, dva metra visoko in dva metra široko stojalo kot merilo za presojo količine drv pri nakupu in pri prodaji.

Doslej je na tem trgu prevladovala navada, da so prodajalci nudili kupcem svoje blago kar po meri na oko. S takim poslovanjem so bile kupujoče stranke čestokrat hudo oškodovane in s tem je včasih trpel tudi sloves poštenosti našega kmeta. Naj služita v dokaz naslednja dva tipična primera iz najnovejše dobe:

Dva mlada kmečka fanta iz ljubljanske okolice sta prodala kupujoči stranki štiri metre bukovih meter dolgih drv, ki so bila »strokovnjaško« zložena na vozu. Kupovalka je seveda zaupala in verjela fantoma, da je mera pravilna. Istočasno je povabila tudi žagarja, naj ji prežaga kupljene štiri metre drv. Prvi je prišel po plačilo žagar, ki je zahteval plačilo za le dva metra. Posledica vsega je bila, da kupovalka ni hotela ne prevzeti, ne plačati štirih metrov drv. Fanta sta osramočena od mnogoštevilnih gledalcev, ki so opazovali ta prizor, naložila in odpeljala dva metra razžaganih drv, ki jih je pozneje kupila druga stranka za 150 din.

Drug primer se je pripetil istotako preveč zaupljivemu kupcu, ki je »zglihal kar čez« za lepo naložen voz. Bil je vesel, da je dobro kupil, a pri skladanju je začuden opazil, da je bilo na dnu voza naloženih celih dvanajst butar. Ogorčen nad to prevaro je poklical stražnika, ki je ugotovil nepravilnost na strani prodajalca. Nič ni pomagalo, prebrisani prodajalec je moral popustiti kar 50 din, kajti kontrolna tablica na vozu je pričala, kdo in odkod je njegov lastnik.

Ta primera bodita v resen opomin, naj bo občinstvo ob nakupu drv skrajno previdno. Visoke postavke za vseletno kurivo globoko posegajo v žepe ljubljanskega prebivalstva, zato je prav, da se je mestno tržno nadzorstvo odločilo postaviti nujno potrebno merilno stojalo, s čimer bodo nepoštene manipulacije gotovo omejene.

Žrtve lahkomiselne rabe orožja

Ljubljana, 24. avgusta.

Med ranjenci, ki jih kirurški oddelek naše bolnišnice sprejema v oskrbo vsak dan, so izredno številni primeri žrtev, ki jih terja lahkomiselna raba orožja, zlasti igra z orožjem med otroki. Kljub vsem svarilnim primerom, po katerih moramo na žalost poročati dan za dnem, ta nevarna igra kar ne pride iz navade. Zanimivo bi bilo zbrati gradivo o tem, koliko je med pohabljenci na deželi žrtev takšne otroške lahkomiselnosti, a poleg invalidov s pokvečenimi udi in slepcev terja igra z orožjem tudi mnogo smrtnih primerov.

Danes je kirurški oddelek moral med drugimi ranjenci sprejeti v oskrbo spet dvoje takšnih nesrečnih žrtev z dežele. Dva mlada fanta, 15-letni posestnikov sin Blaž Černe in njegov prijatelj Blaž Razinger, sta se na Blejskem Dobravi igrala s starim revolverjem. Fanta nista vedela, da je revolver nabit, pa je Razingerjev za šalo pomeril v prijatelja in sprožil. Krogla je Černetovega zadela v trebuh in mu prestrelila notranje organe, da je njegovo življenje v resni nevarnosti. — Z Rudnika pri Radomljah pa so pripeljali v bolnišnico 30-letnega kočarjevega sina Antona Remsa, ki je doma praznil smodnik iz starih patron, pa se mu je vse skupaj užgalo v rokah in ga nevarno udarilo po očeh.

Eno milijardo in 260 milijonov izvodov

smo Slovenci doma in na tujem prebrali v 140 letih obstoja našega novinarstva. Kako silna je bila moč tiskane besede in koliko napora in truda so morali premagati možje, ki so ustvarjali našo kulturo in polagali temelje veliki stopnji izobrazbe, bo pokazala novinarska razstava na ljubljanskem velesejmu. Bele lise zaplenjenih listov pričajo o hotenju rodoljubov, uveljaviti našo materino besedo v uradih in šolah, debeli letniki skrivajo v sebi zaklade slovenskega izživljanja od preporoda do danes. Skromen Vodnikov začetek, pa orjaška zgradba milijonov izvodov, pot od drobnega lističa do nad 800 nadaljnjih slednikov — vsa novinarska prizadevnost bo vstala pred posetnikom velesejma in ga okrepila v zavesti, da smo Slovenci prispevali lep delež k izgradnji naše nove domovine.

Učiteljski kongres v Skoplju zaključen

Skoplje, 24. avgusta. p. Po dveh dneh izčrpnih in strokovnih debat o vseh vprašanjih, ki se tičejo učiteljskega stanu in narodne prosvete, je bil danes kongres jugoslovenskih učiteljev zaključen. Potek kongresa je bil precej buren. Manjšina je vodila obstrukcijo. Pri razpravah o posameznih točkah dnevnega reda so manjšinski govorniki v glavnem samo kritizirali delovanje uprave ter napadali vse, kar je storila. Pristaši večine so v svojih govorih opozarjali predvsem na položaj v posameznih srezih. Govoril je tudi predsednik Dimnik.

Ob zaključku je bil predložen načrt proračuna, ki je bil z večino glasov sprejet, nakar je bila izglasovana tudi razrešnica upravnemu odboru. Resolucija ni bila sprejeta nobena, pač pa je bil upravni odbor pooblaščen, da sam po svoji uvidevnosti sproži akcijo za izpolnitev učiteljskih zahtev. Na kongresu so se namreč nekateri govorniki postavili na stališče, da resolucije doslej niso imele nikakega pravega uspeha. Kongres je bil zaključen z ovacijami glavnemu odboru in vsem prijateljem učiteljskega stanu.

Konferenca tiskovnih agencij

Beograd, 24. avgusta. AA. Jutri se bo začela na našem Jadranu ena izmed najpomembnejših mednarodnih konferenc, kar se jih je kdajkoli sestalo v naši državi. Na ladji »Dubrovnik«, ki jo je Dubrovniška plovba dala na razpolago za ves čas te konference, so zbrani ravnatelji in zastopniki vseh evropskih poluradnih tiskovnih agencij združenih v zvezi agencij. Na čelu te velike organizacije največjih informacijskih virov sveta je predsednik Menaud, glavni ravnatelj Havasa, podpredsedniki pa so glavni ravnatelj Reuterja za Evropo, predsednik upravnega odbora in glavni ravnatelj Stefanija in predsednik upravnega odbora DNB-ja. Poleg teh in agencije Avale, se konference udeležujejo po svojih zastopnikih poluradne agencije Albanije, Avstrije, Bolgarije, Danske, Grčije, Nizozemske, Madžarske, Letonske, Litve, Norveške, Poljske, Rumunije, Švedske, Švice, Turčije in Češkoslovaške. Poluradne agencije Belgije, Finske in Portugalske so pooblastile druge agencije, naj jih zastopajo na letošnji konferenci v Jugoslaviji.

Najuglednejši zastopniki največjih informacijskih središč bodo imeli priložnost, da si z neposrednimi stiki in na konferencah o nadaljnjem skupnem delu bliže ogledajo in spoznajo izredne lepote naše jadranske obale, ki jo bodo v nekaj dneh prekrižarili od skrajnega severa do skrajnega juga. Naposled se bodo po 30. t. m. s posebnim vlakom odpeljali iz Splita v Beograd, kjer bodo ostali dva dneva. Iz Beograda pojdejo v Ljubljano, kjer si bodo ogledali velesejem in novinarsko razstavo. Obiskali bodo tudi Bled, kjer bo konferenca tudi zaključena.

Nov pooblaščeni inženjer

Beograd, 24. avgusta. p. Inž. Karlu Polcu v Ljubljani je dovoljeno izvrševanje javne prakse, specialno za stavbno stroko na vsem ozemlju države.

Nov ameriški rekord

Amerika, dežela rekordov, je postregla svetu z novo čudovitostjo. Celo v zlaganju opek imajo tam tekme in v takšni tekmi je dosegel neki Jožef Raglan iz East Saint Louisa v državi Illionois sedaj prvenstvo. Uspelo mu je namreč, da je v eni uri zložil nič manj nego 3472 opek. Torej je skoraj vsako sekundo vzidal po eno opeko. Posebno značilno pa je za moža, da je to delo vršil celih osem ur in je ves ta čas ostal na isti rekordni višini. Vmes je bil pač nekolikokrat truden in je moral kratko počivati, toda potem je tem hitreje nadaljeval.

Hišica maršala Pilsudskega

»Express Poranny« priobčuje razgovor svojega poročevalca z generalom Goreckim, ko se je ta vrnil iz Nemčije. General Gorecki je med drugim opisal tudi svoj obisk v Magdeburgu. Dejal je, da bodo hišico magdeburške citadele, v kateri je od leta 1917. do 1918. prebival maršal Pilsudski, in ki jo je magdenburško županstvo podarilo poljski državi, razložili, nalovorili na ladjo in odpeljali v Varšavo, kjer jo bodo na že določenem kraju znova sestavili.

Mesto, ki mu grozi razdejanje

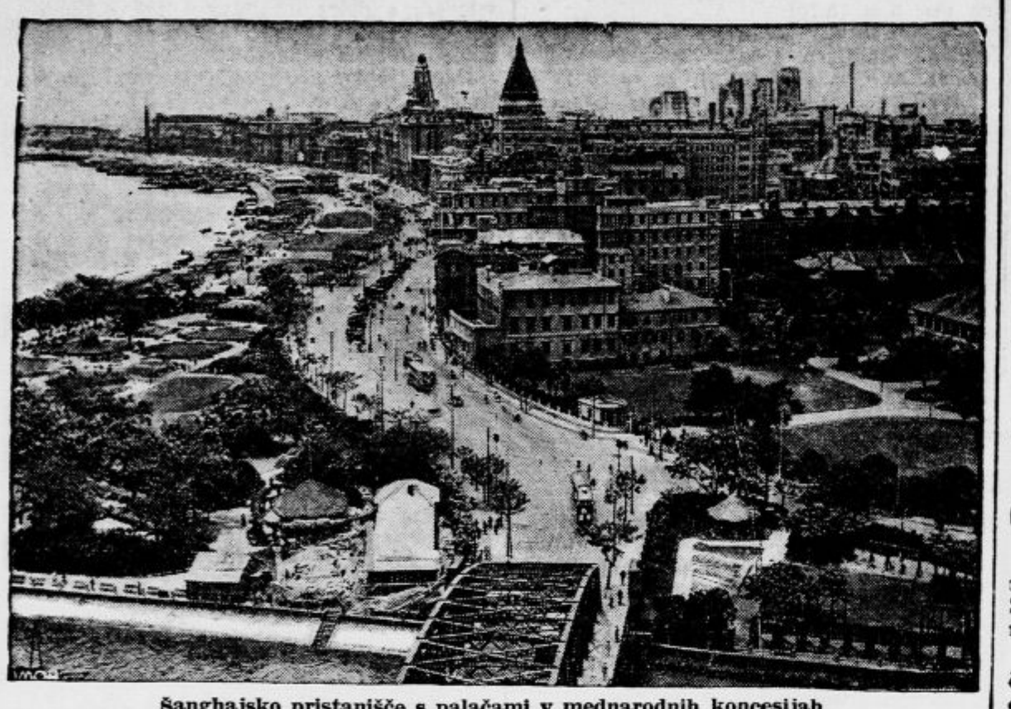

Šanghajsko pristanišče s palačami v mednarodnih koncesijah

Kitajska uganka

Dežela osem in pol milijona štirjaških kilometrov in nad 400 milijonov prebivalcev — Poskusi, da bi se Kitajska priključila evropski civilizaciji

Ko je prvi britski carinski upravnik Kitajske po štiridesetletnem delu med tem ljudstvom, ki se mu je zelo priljubilo, zapustil svoje mesto, je dejal, da je po desetih letih bivanja med Kitajci mislil, da Kitajsko razume, sedaj pa uvideva, da o njej prav za prav ničesar ne ve. To ni čudno, kajti Kitajska ni dežela, temveč cel svet z različnimi podnebji, različnimi kulturami in celo z različnimi ljudstvi.

Že to je čudno, čeprav po drugi strani zavoljo ogromnih številk deloma umljivo, da so vse številčne navedbe o Kitajski in celo navedbe o njenem območju precej nedoločne. Kitajsko državno pravo šteje n. pr. Vzhodni Turkestan, kitajski Sikiang, kakor tudi samostansko državo Tibet med svoja območja, čeprav sta ti dve deželi praktično neodvisni. A tudi če teh dveh dežel ne upoštevamo, obsega Kitajska s provincami vred, ki so jih zasedli Japonci, na severu skoraj 8 in pol milijona štirjaških kilometrov. Na tem prostoru prebiva po zadnjih cenitvah 482 milijonov duš. Nekatere cenitve znižujejo to število sicer na 350 milijonov, vendar če vzamemo, da je resnica nekako v sredi, pridemo do števila nad 400 milijonov prebivalcev.

Med 28 kitajskimi provincami jih je cela vrsta, ki so večje od evropskih velikih držav (če izvzamemo Rusijo) in njih glavna mesta štejejo nad milijon prebivalcev. To silno ozemlje in konglomerat ljudstev ima doslej le 13.000 km železniških prog, med tem ko jih ima Anglija n. pr. 32.000. Temu primerno neznatne so tudi druge moderne pridobitve: pošta, brzojav itd.

Pred kakšnimi tridesetimi leti je izvedel Sunjatsen revolucijo po evropskem vzoru, odtlej izvirajo tudi poskusi, da bi se Kitajska priključila evropski civilizaciji. Toda s kratkimi časovnimi roki v tej deželi ne smeš računati. To, kar je Japonska izvršila v 70 letih, bi trajalo na Kitajskem lahko dvakrat toliko let. Vendar tudi tu ne smemo posploševati. Kitajci ozroma Čangkajškova vlada ima tehnično zelo dobro premišljen načrt za modernizacijo svoje države. Ta načrt je izdelala vlada s pomočjo Angležev in dobavni posli, ki jih izvršuje ta čas v evropskih državah kitajski finančni minister Kung, so le majhen izrez ogromnega kitajskega obnovitvenega dela.

Angleži so se kot praktični kolonizatorji oprijeli najprvo tega, kar jim je bilo najbolj pri roki, in so začeli s svojim delom v provinci Kantonu, ki se končuje v njih trgovskem centru Hongkongu. Kanton kaže veliko častihlepnost in voljo do dela. S posebno vnemo so tam začeli graditi železnice, ceste, mostove, tovarne in rudnike, in to navzlic vsem zapletljajem na severu. Pri tem naj omenimo, da pri tako ogromni državi, kakršna je Kitajska, zapletljaji na kakšnem koncu na drugem koncu včasih sploh nimajo nobenega učinka.

V evropskih očeh se predstavlja Kitajska kot dežela, ki nekoč ne bo samo ogromna uvozna dežela — navzlic vsej industrijalizaciji, ki so se je tam lotili — temveč jo je treba smatrati navzlic njenemu prebivalstvu v nekem pogledu za kolonialno deželo z bogatimi zalogami sirovin. Sicer ogražajo severna ležišča premoga in železa ta čas Japonci, ki vodijo sedanjo vojno gotovo baš zavoljo teh ležišč, toda silovita ozemlja, ki so trenutno izven japonske sfere, so še tako malo raziskana in so tako velikanska, da morajo imeti prav gotovo ogromno rudno bogastvo.

Tudi poljedelstvo bi na modernejši podlagi navzlic preobilici prebivalstva lahko dajalo previške. To je tudi vzrok, da ima evropski kapital svoja posebna stališča do Kitajske in Japonske. Japonska, ki je zelo razvita in industrijsko zelo produktivna, celo preveč produktivna dežela, danes praktično ne dobi več nobenega mednarodnega kredita, saj porabi prevelik del svoje produkcije za vojne namene. Japonska je svoje denarne obveznosti doslej sicer točno izpolnjevala, toda kapital v tem pogledu ne veruje v njeno bodočnost.

Nasprotno pa si more Kitajska še v sedanji krizi pridobivati kredite, čeprav je z nekimi plačili zaostala. Mednarodni kapital misli, da upravičuje bodoči razvoj Kitajske vse investicije velikih vsot, ker veruje v trajno bogastvo njenih ljudskih mas in v njih delovno silo, ki bo nekoč na pravilni poti delala še čudeže. Vsekako verujejo vsi v to, da postane Kitajska nekoč ena najbogatejših in najbolj stremljivih dežel, samo če jo bodo prepustili končno mirnemu razvoju.

Kitajski finančni minister

Kung se mudi zdaj na potovanju po Evropi, kjer je zaključil niz aranžmanov za oborožitev kitajske vojske. Posrečilo se mu je dobiti tudi večja posojila, ki bodo podprla kitajsko vojaško akcijo proti Japonski

Bombardiranje Tientsina

Japonci so zadnje dni z bombami obsuli Tientsin, glavni stan poveljstva kitajskih armad

Kako dolgo bo še trajala španska vojna?

Neki ameriški poročevalec piše, da je imel pogovor z nekim članom španskega nacionalističnega glavnega stana in ta mu je dejal, da se bori ta čas na Francovi strani 30.000 inostranih »prostovoljcev«.

Izkušnje te državljanske vojne mnoge tuje države, posebno Japonska zelo pazljivo zasledujejo in jih smatrajo za vojaško zelo dragocene. Na vprašanje na nekega nemškega strokovnjaka v Salamanci, kako dolgo bo še trajala državljanska vojna, je poročevalec prejel odgovor: »Če pojde za odločitev na fronti, tedaj bo trajala še najmanj dve leti.« Na Francovi strani pa upajo, da bo prej prišlo do revolucije v Barceloni, Valenciji in Madridu.

Če še ne veš, zdaj izveš:

da gradi Anglija 35 novih vojnih ladij, med njimi 4 dreadnoughte in 7 križark. Stroški za te ladje bodo znašali 50 milijonov funtov;

da imajo zdaj v Ameriki tako silno vročino, kakor jo že leta in leta ne pomnijo ob tem času. V Newyorku je kazal te dni toplomer 39 stopinj Celzija, v Bostonu in Washingtonu pa 38 stopinj. Nad petdeset oseb je zadela solnčarica.

da se je v bližini Poznanja na Poljskem primerila huda prometna katastrofa. Ko je vozil neki tovorni avtobus z 18 delavci čez železniško progo, je nenadoma prihrumela po tračnicah ranžirna lokomotiva in zdrobila vozilo. Šofer se je rešil s spretnim skokom v zadnjem trenutku, štirje delavci so obležali na mestu mrtvi, ostalih osem so v smrtnonevarnem stanju odpeljali v bolnišnico;

da je Sigrid Undsetova odklonila ponudbo neke ameriške filmske družbe, ki ji je ponujala za filmanje »Kristine, Lavransove hčere«, 50 tisoč dolarjev;

da novi Gotha nima v seznamu knežjih oseb niti Windsorskega vojvode, niti njegove soproge;

da je francoski letalski minister Pierre Cot te dni prvič odskočil s padalom in srečno pristal na zemlji;

da je Jugoslavija v pogledu naraščanja prebivalstva na četrtem mestu v Evropi. Pred njo so tri balkanske države: Bolgarija, Grška in Rumunija.

Lepa in zadovoljna starost

Bivši župan iz Wasterkingena v Švici Spühler je nedavno obhajal stoletnico svojega rojstva. Mož je še čvrst in opravlja lahka dela na vrtu z največjim veseljem

Ena granata — več sto žrtev

Grozote japonsko-kitajske vojne

Vsa vojna grozota, ki se je zvrnila nad Šanghaj in njegovo nedolžno prebivalstvo, vsi strašni dogodki zadnjih dni so se jasno dokumentirali v dogodku, ki se je odigral v ponedeljek zjutraj v tem mestu. Dve granati neznanega izvora sta treščili v sredino mednarodne koncesije in sta povzročili strašno razdejanje. Ena teh granat je zadela v mogočno, mnogonadstropno blagovnico tvrdke Singer na vogalu Nankinške in Inancekiške ceste, to je v enem izmed najbolj važnih prometnih središč mednarodnega mesta. V poslopju je bilo tedaj premnogo kupcev in nameščencev. Granata je eksplodirala sredi velikih prodajnih prostorov in je poslopje v trenutku spremenila v razvaline. Število žrtev, ki jih je zahtevala, cenijo na preko 300. Izstrelek je nesrečneže raztrgal dobesedno na kose. Za veliko število mrtvecev je bilo doslej nemogoče ugotoviti identiteto. Premnoge osebe so dobile najhujše poškodbe. Med ljudmi, ki so bili izven območja strašne eksplozije, je nastala blazna panika. Vse je sililo proti izhodu. Med prerivanjem so veliko število oseb prekucnili in jih pohodili do smrti. Moški, ženske in otroci so med žrtvami tega zadetka.

Neposredno nato je treščila druga granata na cesto, ki je bila ob tem času polna mimoidočih. Tudi tu je v trenutku ubilo mnogo oseb in smrtne poškodbe so takšne, da je identifikacija cele vrste razkosanih trupel nemogoča. Diplomatska zastopstva so pri kitajskih in japonskih oblastih energično protestirala, toda koliko zaležejo takšni papirnati protesti, je dovolj znano.

Medtem se odigrava v drugem delu mesta pretresljiva tragedija. Dvoboj med japonskim in kitajskim topništvom je posamezne četrti mesta spremenil v pravo deželo brez gospodarja. Na cestah, kamor treskajo noč in dan granate, živijo pa še mnoge družine, ki niso mogle pravočasno pobegniti. Mnogi begunci naletijo na smrt med begom v varnejše mestne okraje. Tako je bežala tudi sedemčlanska evropska družina. Ko se je nenadno topniški ogenj spet vnel, je stekla v neko hišo. Baš v to hišo pa so padle granate in jo razrušile. Med razvalinami je sedaj ta družina sredi topniškega ognja in ne more nikamor. Oddelki mednarodnega vojaštva, ki so zvedeli za usodo teh nesrečnežev, so poskusili z oklopnimi avtomobili prispeti do njih, a so se morali vrniti, ne da bi bili kaj opravili. Vseh sedem ljudi so morali do nadaljnjega prepustiti usodi.

Odlikovani sodniki Tuhačevskega

Osrednji izvršilni odbor sovjetske unije je podelil predsedniku vojaškega kolegija in predsedniku vrhovnega sovjetskega sodišča Ulrichu, njegovima namestnikoma Matuleviču in Nikičenku ter članu vojaškega kolegija Riškovu Leninov red kot priznanje za delo, ki so ga izvršili za utrditev revolucionarnih zakonov in države. Kakor znano, so bili ti odlikovanci sodniki v procesu proti maršalu Tuhačevskemu.

Italijansko-japonsko bratstvo

Te dni se je izkrcalo v Napoliju 700 japonskih kadetov in mornarjev, ki so prišli na oficielni obisk v Rim

Usoda letalca Levanevskega

Ugibanja ameriških strokovnjakov o možnostih, da bi se slavni ruski letalec rešil

Ves ameriški tisk se bavi navzlic vojni na Daljnem vzhodu in drugim senzacionalnim dogodkom slej kakor prej z usodo izginulih ruskih polarnih letalcev. Strokovnjaki razpravljajo obširno o možnostih za rešitev.

Če vzamemo, da so morali letalci prisilno pristati v bližina rta Barrowa, to je na najzapadnejši točki Aljaške nedaleč od izliva reke Mackenzie, tedaj je možnost rešitve zelo majhna. V tem ozemlju se pričenjajo sedaj namreč strašni snežni viharji, ki so tako silni, da človek v njih ne more stati pokonci, temveč se mora vleči plosko na tla. Drugače bi ga vihar odnesel. Eskimi, ki jih v teh krajih živi kakšnih 500, se v teh mesecih ne upajo iz svojih koč. Tundra je ta čas ogromno, s tenko ledno skorjo pokrito močvirje, ki ga ni mogoče prečkati. A tudi postavitev taborišča je skoraj nemogoča, celo če dobiš kolikor toliko trdno mesto. Tu namreč ne rase nobeno drevo in noben grm, ki bi dajal drva za kurjavo.

Če sovjetski letalci niso mogli doseči celine, temveč so morali pristati na kakšni ledni plošči, tedaj je možnost, da jih rešijo, še manjša.

Nasprotno pa bi jih mogli še rešiti, če je Levanevskemu uspelo, da preleti morje in tundro ter da je pristal v gozdnem ozemlju Endicotskega gorovja. Seveda se mu je letalo pri tem pristanku nedvomno razbilo. Endicotske gore so divje skalne gore in skoraj nedostopne. Če so mogli letalci preleteti najvišje vrhove in potem pristati, tedaj imajo pred seboj pot, ki jo morejo prehoditi komaj v štirih tednih. Čeprav bi jih na tej poti čakale silne težave, vendar pa bi se mogli še nekako sami prebiti do civiliziranih krajev. Dospeli bi do reke Kojukok, kjer bi si zgradili splav in bi s njim pripluli do prvih naselij.

Napadi na španske ladje v turških vodah

Čanak-Kalé, kjer je po nekih verzijah španska podmornica generala Franca, po drugih vesteh pa ladja neznane velesile torpedirala ladjo valencijske vlade

Doktorjeva žena — služkinja

Tragična beda v družini dunajskega intelektualca

Na Dunaju so našli 36-letno služkinjo Terezijo Kerthovo v stanovanju, kjer je služila, nezavestno in s hudimi ranami na glavi. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer je kmalu potem umrla. Prvotno so menili, da gre za umor, vendar je bila ta domneva brez podlage. Stvar pa je zbudila navzlic temu precejšnjo pozornost, že zavoljo pokojničine osebe.

Kerthova je bila namreč žena nekega doktorja političnih ved, ki na Dunaju ni mogel najti dela in se je izselil na Rumunsko. Da bi možu ne bila v breme, si je Kerthova poiskala mesto služkinje v hiši nekega veleindustrijca, kjer so jo zelo cenili. Ran na njeni glavi si spočetka niso znali razložiti. Potem pa so dognali, da je bila Kerthova pri snaženju stropne svetilke v predsobi padla z lestve, se zadela z glavo ob neko omaro in dobila smrtne poškodbe. Z zadnjimi močmi je prilezla potem do kopalnice, kjer se je onesvestila in kjer so jo malo pozneje našli.

Diplomatski spor med ČSR in Portugalsko

bo na koncu mirno poravnan. Za to bo že poskrbela državniška modrost češkoslovaškega prezidenta dr. Beneša

Salazar, ministrski predsednik portugalske vlade v Lizboni

Kosa mu je razparala trebuh

19-letni posestnikov sin Jaroslav Malek iz nekega kraja v bližini Znojma se je vračal zvečer s kolesom domov. S seboj je imel koso, ki jo je bil položil nad krmilo. Med potjo je brškone zavoljo prevelike utrujenosti padel, in sicer tako nesrečno, da mu je kosa razparala trebuh in mu prerezala drob. Prepeljali so ga hitro v bolnišnico in ga tam operirali, vendar mu življenja niso mogli rešiti.

Kitajski živi torpedi

Iz Šanghaja so poročali te dni, da so Kitajci izvršili napad s torpedom na japonsko admiralsko ladjo. Pri tem so po japonskem vzoru prvič uporabili »živi torpedo«, to je torpedo, ki ga je krmaril človek. Neki kitajski mornar se je prostovoljno javil, da povede grozni izstrelek do cilja in sebe tako v smrt. Eksplozija ga je raztrgala na kose.

Točno plačuj »Jutru« naročnino
Varuj svojcem zavarovalnino

ANEKDOTA

Slavni angleški igralec Wilson Barrett je imel nekoč obrtnika, čigar delo ga je silno zadovoljilo. Poravnal je takoj račun, pri slovesu pa je vprašal mojstra, če bi rad šel v gledališče. Obrtnik se ni branil. Barrett mu je preskrbel vstopnico za predstavo, v kateri je igral veliko vlogo. Obrtnik je prišel v gledališče, ostal do konca igre, čez nekaj dni pa je prejel Barrett račun z opazko: »Za tri nadure v gledališču 6, berite šest šilingov«.

VSAK DAN ENA

»Tisti, ki ga bom jaz vzela za moža, bo moral biti res junak.«

»Zakaj ravno junak? Saj vendar nisi tako strašna, da bi te moral ravno junak ukrotiti!«

(»Muskete«)

Kulturni pregled

Zbrani spisi kralja Nikole I

Naposled se je pojavila v izdaji **»Zubljea«** (Podgorica) in v redakciji **Dušana Vuksana** že napovedana knjiga: **Cjelokupna književna djela kralja Nikole I«** velika 8°, 656 strani. Iz množice zapiskov in anekdot vstajajoča, skoraj že legendarna osebnost kralja Nikole I. Petrovića, ki je umrl l. 1921 v južni Franciji, dobiva s to zajetno knjigo zbranih leposlovnih spisov znatno bolj žive in določene poteze. Njegova doba, izpolnjena s poslednjimi epopejami črnogorskega junaštva in zaključena s podgoriškim sklepom zedinjenja Črne gore s Srbijo, prehaja vedno bolj v zgodovino. Nekdanji dvorec na Cetinju, kjer so ohranjeni spomini na prvega in poslednjega kralja samostojne Črne gore in na njegovo slavno rodbino, je že dolgo muzej. Obdaja ga drevje, pod katerim je zadnji patrijarhalni vladar Evrope dajal ljudske avdijence in odločal kakor vladar iz Homerovih epov o pravici in krivici.

Kralj Nikola I. pa ni bil samo vladar, marveč tudi pesnik in dramatik. Njegov literarni sloves je vedno nekoliko zmanjševalo dejstvo, da je imel na svojem prestolu genialnega prednika, vladiko Petra II. Petrovića Njeguša, ki je z »Gorskim Vijencem« in »Lučo makrokozmosa« podaril srbskohrvatski literaturi dela nespornе in trajne vrednosti. Nikola I. ni bil tako nadarjen in izviren pesnik, vendar je imel več kakor samó pesniško stremljenje. Razodeval je nekatere očitne slovstvene odlike in njegova poezija ni zanimiva le kot stvaritev pesnika-kralja, marveč tudi kot poseben dokument črnogorske slovstvene in kulturne zgodovine, kot delo občega pomena.

Prav zaradi tega je treba samo odobriti sklep podgoriške založbe »Zublja«, da izda v dveh obsežnih knjigah celotno delo nekdanjega črnogorskega vladarja. Kakor posnemamo iz urednikovih opomb, prinese druga knjiga obširen življenjepis in študijo o književnem delu kralja Nikole, nje poglavitni del bo obsegal kraljeve spomine in zgodovinske spise. Verjetno je, da bo ta knjiga še odtehtala pomen prve. Nedvomno bo s to izdajo izpolnjena vrzel ne le v črnogorskem provincialnem slovstvu, marveč v vsej srbskohrvatski književnosti.

Dušan Vuksan je posvetil delu pokojnega kralja Nikole I vso pozornost in njegove opombe ob koncu, ki bi lahko bile obširnejše (velik del je samo posnet iz prejšnje izdaje Nikolovih pesmi), kažejo, da mu je šlo za kritično izdajo. Nje poglavitno merilo bo seveda življenjepisno-literarna študija, ki je napovedana za drugo knjigo. Za sedaj se omejujemo na željo, da bi imela 2. knjiga obširnejši komentar, kajti v njem je lahko včasi več zanimivega kakor v samem delu.

Vuksanova izdaja je prva izdaja zbranih spisov kralja Nikole I. Nje posamezni deli so izšli že prej v samostojnih knjigah; nekatere med njimi so že pred vojno dosegle več izdaj. Že l. 1889 je izdal Simo Matavulj na Cetinju »Pjesme knjaza Nikole«, l. 1894 so izšle »Skupljene pjesme od Nikole I, ki so dosegle l. 1900 tretjo izdajo. Razen teh so izšli v posebnih knjigah tile spisi kralja Nikole I.: »Hajdana«, »Potonji Abenseraž«, »Nova kola«, »Na ponoći«, »Pjesma svetome Savi«, »Balkanska carica« (3 izdaje), »Knjaz Arvanit« in »Pjesnik i vila«.

Vse te knjige so bile sprejete v Vuksanovo izdajo. Poleg tega je urednik sprejel v svojo knjigo številne pesmi, ki so bile doslej raztresene po raznih časopisih. Urednikovo delo je poleg opazk tudi slovar provincializmov, ki bo dobro rabil čitateljem izven Črne gore. Slike nam kažejo med drugim mladega Nikolo, Petrovića, avtorja kot kralja, kraljico Mileno in kraljevsko rodbino okrog l. 1910; slednja slika bi dandanes že zahtevala imensko navedbo posameznih oseb.

Prvi del knjige obsega lirične in epske pesmi, med njimi po Chateaubriandu prirejeno pesnitev »Potonji Abenseraž«, »Hajdano« in »Malisorski ustanak«. Poseben del knjige tvori dramatski dialog »Pjesnik i vila«, ki predstavlja Nikolovo osebno pesniško izpoved in kaže, da je imel kralj-pesnik visoko mnenje o poeziji in njeni vlogi v osebnem in občestvenem življenju. Dobršen del knjige zavzema tridejanska drama »Balkanska carica«, ki jo kritika proglaša za Nikolov chef-d'oeuvre. Nadalje so tu ponatisnjene: dramatska pesnitev v enem dejanju »Knjaz Arvanit«, odlomek iz žaloigre »Vukašin«, fragment dramatske pesnitve »Husein — beg Gradaščević« in slednjič prozna komedija v treh dejanjih »Kako se ko rodi«.

Omejujem se za sedaj na informativni prikaz knjige. O nje slovstvenem pomenu samo nekoliko opazk: Lirične pesmi Nikole Petrovića so nastajale za pesnikovih mladih let in v času, ko so Srbi imeli že dolgo Branka Radićevića, ko so pisali Gjuro Jakšić, Zmaj i. dr. Te pesmi ne kažejo posebne lirične nadarjenosti, razodevajo pa vpliv pesnikovega štiva. Nikola Petrović ne pripoveduje rad o svojih čustvih, le kdaj pa kdaj udari na erotično struno ali pa zapoje nekako mimogrede hvalnico morju, ki ga najbolj zavzema s svojim brezbrižnim veličastjem. Najrajši prehaja k motivom epičnega značaja, k opevom junaštva rodne zemlje in domovinske ljubezni ali pa posveča verze priložnostnim zadevam. Vendar je v njegovi pesmi »Onamo, onamo!«, ki je postala črnogorska himna, poleg junaških prvin tudi sled izrazito lirskega navdihnjenja: je to tista svetla vizija Prizrena in Dečanov na daljnem obzorju, ki smo jo imeli za časa balkanske vojne tolikokrat pred duhom in ki je bolestno odmevala v srcih leta 1915. —

Onamo, braćo, spremajmo hod!
Gdje nebo plavo savija svod;
Na srpska polja, na polja bojna
Onamo, braćo, spremajmo ho!

V ostalem pa je bil Nikola Petrović izrazit epik, ki je mnogo prisluškoval ritmu in slikovitim metaforam narodne pesmi ter se učil pri starejših, zlasti klasicističnih epikih. To kažejo tudi njegovi dramatski poskusi, zlasti še pesnitev »Balkanska carica«, ki posega globlje v problematiko balkanske zemlje, človeka in plemenske usode. Za popoln spoprijem s temi problemi je piscu nedostajalo intuicije in moči.

Pojav pesnika-kralja, ki pa ni mogel biti kralj pesnikov, je nedvomno zanimiv in njegovo celotno književno delo pričuje o tesnih vezeh vladarja z njegovim ljudstvom. Nikolove pesniške vizije, podobe in doživljaji kažejo svet kakor se je ohranil samo še v senci orlovskega Lovćena, med kmeti, pastirji in vojščaki Črnih gora, tam, kjer so vladale starinske šege in kjer je preprost človek snoval v duhu homerskih epov svojo naravno filozofijo čojstva. Temu svetu je dal najgenialnejšo pesniško podobo nesmrtni vladika Petar II. Petrović Njeguš, njegov poslednji naslednik, kralj Nikolaj I., pa jo je mogel samo izpopolniti z nekaterimi živimi in trdnimi potezami. —o.

Zapiski

»POLETNO GLASBENO SREDIŠČE SLOVENIJE«

»Slovenec« je minilo soboto v svoji kulturni rubriki priobčil originalno kritiko o gostovanju ljubljanske opere v Rogaški Slatini. Kritiko je spisal g. »dr. R-i«, ki ga je naša javnost doslej poznala samo kot politika, o katerem vemo, da motri svetovna dogajanja zgolj z zvonika domače farne cerkve. Znan je tudi kot nepsobno duhovit propagator naše dramske umetnosti, pa bi bilo zanj čisto dovolj, če bi se zadovoljil z dosedanjo slavo. Toda g. »dr. R-iju«, ki je bil včasih menda še »dr. R—yo«, se je zahotelo, da nastopi še kot glasbeni kritik. To svojo vlogo je izvršil tako, da bi jo bil zadnji diletant opravil bolje.

V svojem sestavku se je lotil ocene izvajanih oper »Seviljskega brivca« in »Prodane neveste«. Izvajajoče »ude slovenske narodne opere« je razdelil v tri skupine: nekatere je ignoriral popolnoma, druge je omenjal pohvalno, g. Betetta pa je postavil v tretjo skupino, ki ni nastopila. Tisti, ki jih g. »dr. R—i« hvali, ne morejo biti veseli njegove okorne hvale, oni, ki jih je suvereno prezrl, pa so s tem gotovo pridobili. Kar se tiče g. Betetta, ni dvoma, da bi bil odličen Basilio, toda to vlogo je pel v Rogaški Slatini g. Marjan Rus ter jo kreiral pevsko in igralsko vprav odlično. Dvakratni ogromen aplavz občinstva je g. »dr. R—i« tako temeljito preslišal, kakor g. Marjana Rusa na odru menda niti opazil ni. Iz čudne kritike posnemamo tudi to, kakor da hoče g. »dr. R—i« javnost prepričati, da so »udje« ljubljanske opere peli Rossinijevo operno mojstrovino brez Rosine — koloraturnega soprana gdč. Zvonimire Župevčeve. Čudno, kdaj se je gdč. Župevčeva tako strašno zamerila g. »dr. R—i-ju«. V operi pravijo, da vedo, kdaj in zakaj. Učeni kritik je poleg Rosine poneveril tudi partijo Almavive in Bartola, pa je tako zatajil lepi uspeh ne samo gdč. Župevčeve, marveč tudi gg. Jožeta Gostiča in Draga Župana.

Kar se tiče »Prodane neveste« »glasbeni recenzent« pač ni mogel mimo Križajevega Kecala, tudi Banovčevega Vaška je pohvalno omenil, Marinko naše odlične primadone ge. Zlate Gjungjenčeve pa je odpravil s suho ugotovitvijo, da »je ga. Gjungjenac pela Marinko«. Pet besedi! Ljubljansko občinstvo, ki s simpatijo spremlja naše operne pevce, je moralo misliti, da je ga. Zlata v Rogaški Slatini popolnoma odrekla. V resnici pa je bilo nasprotno, samo »dr. R-i«, morda zopet iz skritih razlogov, tega ni hotel priznati.

Glede g. Jožeta Gostiča pravi, da se je razvil šele v drugem dejanju. Tega je kriv samo Smetana, ki je samospev Janka (kdo li verjame) postavil šele v drugo dejanje. Občinstvo pa je že v prvem dejanju spoznalo in po zaslugi ocenilo pevske odlike našega tenorista g. Gostiča. Tam je namreč par duetov, ki so bili imenitno odpeti. Pri šesterospevu (Le pomisli, Marinka) je g. »dr. R-i« slišal in videl samo pet pevcev, oziroma samo pet »se jih je odlikovalo«, pravi g. »dr. R-i«. Višek kritike je pa nedvomno v tem, da je prezrl v obeh operah vodilni sopranski vlogi Rosine in Marinke.

Med »udi« je to glasbeno poročilo izzvalo dokaj veselosti, saj poznajo veliko kritikovo ljubezen do naše opere in solistov in si pripovedujejo o nji marsikaj mičnega in značilnega. J. Š. Z.

Francoska knjiga o Poljski. V založbi Mercure de France je izšel spis Eduarda Krakowskega »La Pologne contemporaine ou le Génie d'un peuple«.

Chopin-George Sand. V Poljski knjižnici je — kakor poročajo »Les Nouvelles Littéraires« — urejena razstava Chopin-George Sand. Ljubezenski odnos med mladim, rahločutnim, bolehavim in navsezadnje bolnim skladateljem nesmrtnih sonat in po letih dokaj starejšo pisateljico George Sandovo je dal že mnogim življenjepiscem in celo nekaterim romanopiscem dovolj hvaležne snovi. Na sedanji razstavi je zbranega obilo gradiva o Chopinu, genialnem muziku, ki se je že kot dvajsetletni mladenič pridobil priznanja Mendelsohna, Liszta, Berlioza in drugih. Ali je bil Chopin Poljak ali Francoz? Prisvajajo si ga ti in oni, vendar bo najbrž res to, kar je dejal o njem Heine: Chopinova prava domovina je kraljestvo poezije! Tega nežnega mladeniča je Sandova samo zaplela v svoje mreže in ga spremenila v vdanega, čeprav muhastega ljubimca. Njuno napeto in mučno razmerje je trajalo deset let. Chopin se je bil iztreznil, ko je prebral novi roman Sandove »Lukrezia-Floriani«, v katerem je spoznal samega sebe ry osebi princa Karla, tega »neuravnovešenega sanjača«. Dve leti po tej ljubezenski krizi je jetični Chopin ugasnil v večnost. Na smrtni postelji je napisal na košček papirja: »Ker me bo zemlja dušila, vas rotim, da mi odprete telo, kajti ne bi hotel biti živ pokopan.« Sloveči slikar Delacroix je ob njegovi smrti pisal prijatelju: »Moj bogi nežni Chopin je zapustil svet, ki je preslabo urejen za tako lepe duše.« Letos je sto let, kar je Chopin srečal v salonu grofice Marliani George Sandovo, odtod omenjena razstava, ki ne obsega samo slik, risb, tiskov, kipov, muzikalij, pisem in drugega gradiva o obeh slavnih zaljubljencih, marveč sploh ves življenjepisni material. Tako je razstavljenih tudi mnogo spominov na Chopinova mladostna leta v Varšavi in drugod na Poljskem. Umljivo je, da je na razstavi tudi znameniti Chopinov pianino. Med slikami in risbami je portret mladega muzika, ki ga je napravila s svinčnikom njegova ljubimka George Sandova.

Ante Dean, Ljudi na razkrižču. »Binoza« v Zagrebu je izdala zbirko devetih novel mladega hrvatskega pisatelja Ante Deana, ki pod simboličnim naslovom »Ljudi na razkrižču« opisuje sodobno življenje in njegove človeške usode. Za vse Deanove junake in junakinje je značilno, da po dolgih letih življenjske enoličnosti doživljajo prelomne trenutke, ko se ustavijo na križpotju in morajo na neko novo pot. Ideja preloma daje potemtakem vsem devetim novelam skupno psihološko podlago. V ostalem se predstavlja Dean kot originalen, svež in mikaven pripovednik. Njegova zbirka novel zopet opozarja občinstvo na vrednost in zanimivost po krivici zanemarjene in zapostavljene novele kot polvredne oblike obravnavanja človeških usod. Knjiga stane 40 din in se naroča pri »Binozi«, Zagreb, Dalmatinska 10.

SPORT

Dirke kolesarjev na dirkališču

bodo to nedeljo na dirkalni progi okoli Hermesovega igrišča

Kdor zasleduje naše kolesarsko športno gibanje, bo gotovo uvidel, da je kategorija prvorazrednih dirkačev znatno decimirana in da ni videti več tistih borbenih in agilnih fantov, ki so še pred leti igrali pri dirkah važno vlogo. Nekaj jih je pobrala vojaška služba, nekaj jih je zaradi padanja njihove dirkaške moči opustilo dirkaštvo, nekaj pa je to opustilo zaradi tega, ker se kljub dolgemu udejstvovanju nikakor niso mogli preriniti v prve vrste zmagovalcev, t. j. ker so z njimi v vrsti vedno eni in isti sigurni zmagovalci. Prav to je dalo pobudo mlajšim kolesarjem, da so se z vso resnostjo oprijeli tega športa in ga želijo dvigniti na zasluženo višino.

Ni dneva, da bi sedaj pred zanimivimi dirkami, ki bodo prihodnjo nedeljo, ne videli na dirkalni progi dokaj popolnoma novih in kolesarstvu še neznanih mladeničev, kako se vežbajo za nedeljski nastop. Ker se bojijo, da bi dirkalna proga ne bila v redu ob pravem času, tudi sami zagrabijo za lopate, krampe, grablje in strgulje ter vneto ravnajo dokaj zapuščeno dirkališče. Takoj po dovršitvi enega dela proge pa na kolesa. Videti je bilo, da je med temi mladiči nekaj zelo dobrih, ki se bodo razvili v izborne dirkače-sprinterje. Tu pa tam je na dirkališču videti tudi poizkuse motornega vodstva. V nedeljo 25. t. m. bomo po izvršenem programu imeli priliko videti tudi to vožnjo v kakih 20 krogih, pri kateri bodo sodelovali Kačič, Gartner in Abulnar. Za njimi se obeta nastop motoristov, ki bodo imeli poizkusno vožnjo za svojo tekmo za državno prvenstvo, ki bo 5. septembra v Zagrebu. Športnega užitka bo torej v nedeljo na »Hermesu« več ko dovolj. — Kar se tiče nastopa našega izbornega Lavriha, o katerem so pisali, da bo vozil tudi v nedeljo, moramo sporočiti, da je bil nenadno odpoklican z dopusta v Niš h kadru.

★

Vsi kolesarski dirkači, ki bodo nastopili v nedeljskih medklubskih dirkališčnih dirkah, se opozarjajo, naj bodo ob 13. na dirkališču, kjer se morajo takoj pri vhodu vpisati in označiti točke, v katerih bodo tekmovali. Dobro naj pregledajo tudi spored dirk kakor tudi tehnični pravilnik, kar je bilo že objavljeno!

Prvenstvo LNP za zeleno mizo

Izžrebani so termini prvenstvenih tekem v mariborskem okrožju

Maribor, 24. avgusta.

Pri »Zamorcu« je bila snoči prva seja novega odbora okrožnega odbora LNP v Mariboru, ki jo je vodil kot najstarejši odbornik g. E. Frankl. Na tej seji se je konstituiral novi odbor OOLNP, in sicer takole: predsednik Ciril **Maver** (ISSK Maribor), podpredsednik Ernest **Frankl** (Rapid), tajnik Viljem **Miheljak** (Gradjanski), blagajnik Avgust **Amon** (SK Ptuj), kapetan Josip **Konič** (ČSK), odborniki: Milan **Mozetič** (Železničar), Evstahij **Joštl** (SK Drava), Rudolf **Kocbek** (Slavija), Stanko **Grbac** (Lendava), SK Mura bo naknadno določila svojega zastopnika. Obenem je bilo tudi žrebanje prvenstvenih tekem v mariborskem okrožju in je razpored tekem v jesenskem tekmovanju naslednji:

12. septembra: Gradjanski—Železničar, Rapid—ISSK Maribor, Mura—ČSK. V II. razredu: Slavija—Ptuj, Drava:Lendava.

19. septembra: Gradjanski—ČSK, Železničar—Rapid. II razred: Lendava—Ptuj, Slavija—Drava.

26. septembra: ČSK—ISSK Maribor, Rapid—Gradjanski, Mura—Železničar. II. razred: Lendava—Slavija, Drava—Ptuj.

3. oktobra: Gradjanski—ISSK Maribor, Železničar—ČSK, Mura—Rapid.

10. oktobra: Gradjanski—Mura, ISSK Maribor—Železničar.

17. oktobra: ISSK Maribor—Mura.

24. oktobra: Rapid—ČSK.

Tekme bodo v vseh terminih na igrišču prvoimenovanega kluba.

Razpis

propagandnega lahkoatletskega mitinga v Trbovljah

Sportni klub »Amater« v Trbovljah priredi v nedeljo 29. t. m. ob 15.30 na svojem igrišču propagandni lahkoatletski miting kot prireditev po dolžnosti. Pravico nastopa imajo vsi verificirani in neverificirani atleti klubov, ki so člani JLAS.

Prijave proti prijavnini Din 2.— za točko in osebo, Din 5.— za moštvo je nasloviti najpozneje do 29. t. m. pol ure pred pričetkom tekmovanja na naslov Herman Kolar, Loke 186, Trbovlje I.

Nagrade pri petih tekmovalcih v poedini disciplini dve priznanici, pri več kakor petih tekmovalcih v poedini disciplini tri priznanice; enako velja tudi za moštva.

Tekmovanje bo na tekališču, ki bo začrtano na nogometnem igrišču. Tekmovanje se izvede po pravilih in pravilniku JLAS.

Spored je naslednji:

Tek na 100 m; tek na 400 m; tek na 5000 m; met diska; met krogle; skok v daljino (vse za seniorje); tek na 100 m; met diska; met kopja; skok v daljino (vse za juniorje C.).

V nekaj vrstah

V Ptuju so imeli preteklo nedeljo dve nogometni tekmi. Na igrišču SK Ptuja je nastopila rezerva Ptuja proti rezervi SK Drave, v kateri je prva zmagala z 8:1 (5:1). Na igrišču SK Drave je nastopilo prvo moštvo Drave proti rezervi SK Čakovca; igra se je končala s 4:3 za Čakovčane, čeprav je v prvem polčasu vodila Drava s 3:2. Obisk je bil na obeh tekmah bolj slab, ker je bilo deževno vreme.

Dunajski Floridsdorfer AC je pred povratkom domov vendarle našel dovolj šibkega nasprotnika, da si je izvojeval vsaj še eno zmago na naših tleh. V podeželskem mestecu Novem Vrbasu je nastopil proti enajstorici Duplice (to morajo biti junaki, ki se niso ustrašili slovitih mojstrov dunajske nogometne šole) in zmagal s 6:4 (3:3). Ta rezultat so dunajski ponedeljski listi že zabeležili.

Dne 6. septembra nas čaka zopet **važna reprezentativna nogometna tekma,** in sicer proti reprezentanci Rumunije za dragoceni pokal Nj. Vel. kralja Karola II. To bo že druga tekma za to lovoriko: lani 10. maja smo prvo tekmo v tej konkurenci prav tako na rumunskih tleh izgubili z 2:3. Zdaj bomo imeli torej v Beogradu priliko, da se revanžiramo za ta poraz. Obe moštvi sta dosedaj odigrali 15 tekem, med katerimi jih je Jugoslavija dobila 8, Rumunija pa 7. Postavo naše najboljše enajstorice bomo še objavili.

V teniškem dvoboju za srednje-evropski pokal med Češkoslovaško in Madžarsko sta bila v Pistyanu odigrani še dve nadaljnji igri, v katerih je vsak od nasprotnikov dobil še po eno točko, tako da je stanje sedaj 3:1 za ČSR. Madžar **Bano** je premagal Čehoslovaka Pachowskega s 7:9, 6:3, 4:6, 6:2, medtem ko sta Čeha Časka in Cejnar odpravila madžarsko dvojico Dallosa in Szigetija s 6:3, 6:2, 6:2. Pri tej priliki naj pristavimo še, da po dosedanjih srečanjih v teh zanimivih borbah niso bile premagane samo še Češkoslovaška, Jugoslavija in Poljska. Jugoslavija je zmagala na Dunaju nad Avstrijo s 4:2, Češkoslovaška nad Italijo v Pragi s 5:1, Poljska pa nad Italijo v Varšavi s 5:1 in v Lvovu nad Madžarsko s 4:2. Zaključek tekem je pokvarilo slabo vreme.

Preteklo nedeljo so imeli **Nemci ogromen lahkoatletski spored,** in sicer tekme kar na šestih frontah, ki so se vse končale z njihovimi zmagami. Ogromno število atletov na teh tekmovanjih in odlični rezultati kažejo, da se je lahkoatletski sport v novi Nemčiji razvil zelo na široko in pridobil ne samo številčno, temveč obenem tudi po kakovosti. V Nürnbergu so imeli v gosteh avstrijsko reprezentanco in so zmagali s 118:77 točkam, v Draždanih so imeli nastop s Čehi in so bili prvi s 129:79 točkam, v Wuppertalu so imeli za nasprotnika Belgijce in so tudi dosegli pozitivno razmerje 112:74 točkam. Švicarji so jim morali prepustiti prvo mesto v Karlsruhe s 96:72 pikam. Dva nastopa so slednjič iste dni absolvirali tudi v tujini, in sicer v Kodanju proti Dancem, kjer so zmagali s 104:76 točkam ter v Varšavi proti Poljakom, kjer so spravili zmago s 96:72 točkam.

Sportni dan SK Olimpa v Celju. SK Olimp v Celju bo priredil v nedeljo 5. septembra sportni dan z zelo pestrim in zanimivim sporedom. Svojo udeležbo je zagotovil tudi naš slovenski predstavnik v državni ligi SK Ljubljana v svoji najmočnejši postavi. Točni razpored bo pravočasno objavljen. Ker prireja SK Olimp svoje sportne dneve že devet let vedno na isti dan, se prosijo vsa društva, da bi ta dan ne prirejala svojih prireditev.

SK Celje. V četrtek 26. t. m. ob 19. bo v garderobi na Glaziji obvezen sestanek vseh nad 18 let starih članov nogometne sekcije. Ob tej priliki bo tudi volitev novega načelnika namesto odstopivšega.

SK Olimp vabi vse aktivne in podporne člane ter prijatelje kluba, da se zanesljivo udeleže sestanka, ki bo v petek 27. t. m. ob 20. v gostilni »Jugoslovan« v Gaberju.

Od Save do Vardarja

S poti na učiteljski kongres v Skoplju

Skoplje, 22. avgusta.

Prijateljstvo je prav čedna zadeva; prepričan sem, da tudi cenjena čitateljica in dragi bralec ne nasprotujeta iskreni tovarišiji dveh latinskih sester: Italije in Romunije. Tudi jaz ne bi nasprotoval, če ne bi postal žrtev zbližanih »duhov«... Edini vagon III. razreda nočnega brzovlaka Ljubljana—Beograd je bil nabito poln. Kakor sardele smo stali na hodnikih. Med potjo smo zvedeli, da je garnituri priključen še en vagon III. razreda, ki vozi že iz Pariza na Balkan. S popotnim drugom sva izkoristila trnutek postanka na Zidanem mostu in sva se preselila v mednarodni, udobno tapecirani in pičlo zasedeni vagon. Trije zajetni možje so mirno snivali na mehkih sedežih, pa so se le skrčili in dali prostora. Kljub udobnosti pa smo omedlevali zaradi groznega ozračja... Šele čez čas smo ugotovili, da smo se naselili v kupe rumunskih živinskih čuvarjev, ki so napolnili domala vse v kupeju krasnega francoskega vagona. V poslednjem času zalaga Rumunija italijanski živinski trg; rumunski vlaki drče preko našega ozemlja na Apeninski polotok; živinski spremljevalci pa se vračajo domov v brzovlaku: s polnimi žepi lir, praznimi posodami za napajanje živine in — gromozanskim duhom po živini...

Močno sva udarjala z drugom po neblagih dišavah, nekje za Zagrebom pa sva doživela malo presenečenje. Eden izmed domnevnih živinskih spremljevalcev naju je v čisti slovenščini povabil iz kupeja in vsa trojica je našla drugje udobno ležišče... V prejšnjem kupeju pa sta oba debelušna možaka dalje žagala svoj nočni spev.

Prilično ohranjeni smo izstopili v prestolnici, ki kaže počitniško lice. Prelep sončni zaton smo zrli s Kalemegdana; rdeči pramen se je vtapljal v prostrano površino Save in Donave. Preden smo izvojevali prostore v nočnem brzcu za Skoplje, smo sledili živahnim prizorom na nebu, kjer so ropotali številni aeroplani. Močni žarometi so kakor dolgi jeziki sikali po temini in iskali nebesnih vozil. Kadar je vjel eden izmed žarometov letalo v svoj svetlobni stožec, se je naperilo vanj po 5 žarometov. Kakor močna luč se je premikal nato ožarjeni aeroplan varno nad mestom, dokler ni zginil iz območja močnih reflektorjev na letališču.

Tudi naš hlapon je zdrvel v noč proti jugu. Jutro nas je pozdravilo pri Leskovcu, kjer je že okrog 100 naših rojakov. Došlec iz Leskovca nam je pripovedoval o visokem ugledu, ki ga uživajo tam naseljeni Slovenci, zlasti škofjeloški krajan dr. Vlado Dolenec, zdaj ugleden leskovški zobozdravnik, organizator tamkajšnjih planincev in smučarjev.

Leskovac je gotovo paradiž za naše razmere: grozdje zobljejo po 2 din kilogram, češplje so po 80 par, paradižniki po 50 par. Za 1 dinar dobiš tudi do 100 paprik. Koruze pa bo toliko, kakor že dolgo ne. Deževna leta so za koruzo najboljši blagoslov.

Pri Ristovcu je tekla pred l. 1912. meja med svobodno in podjarmljeno Srbijo. Južna Srbija nudi dovolj motivov, ki močno zanimajo radovednega Slovenca. Zdaj smo že v pokrajini, ki ji dajejo bivolje značilno sliko. Tu so tudi razsežni nasadi tobaka. Prav zdaj trgajo tobak, listje nabadajo na vrvi in dragoceno rastlino suše na vseh stenah. Hiše so kakor tapecirane s tobakom in kmetje komaj čakajo, da se listje osuši in ga prodajo v tobačnih stanicah.

Z vso silo se je upiralo sonce v našo železno kačo, ko smo brzeli proti Dušanovi prestolnici. V posameznih vasicah imajo ljudje zdaj obilo posla z mlačvo. Južnjaki pa mlatijo še po starem: žito namečejo kar na zemljo, v sredino zabijejo kol, nanj navežejo par konj, da plešeta po žitu in ga maneta s kopiti...

Hlapon se je ustavil pred mestom. Glavni kolodvor prezidavajo in širijo; pravijo, da bo novi kolodvor največji v vsej zemlji.

Brž smo zagrabili kovčege in zasedli kočije izvoščkov; kmalu nato smo si lahko oddahnili: »Hvala Bogu, tu smo«...

Iz Trbovelj

t— **Baletni in pevski večer.** Naš priznani »jazz-kvartet« nam je priredil lep in užitka poln večer. K sodelovanju je povabil člane narodnega gledališča, Trboveljčanko gdč. Hermino Kuharjevo in g. Emila Freliha ter konservatorista g. Zapaniča Darka. Gdč. Hermina je bila naraščajnica pri trboveljskem Sokolu in je že takrat pokazala veliko talenta za ritmične vaje, do katerih je imela največje veselje. Njena želja pa je bila vedno, da bi se posvetila umetniški karieri poklicne plesalke, za katero ima vse pogoje: prikupno zunanjost in trdno voljo. Trboveljčani ji iskreno želimo mnogo sreče in uspehov. Gospod Frelih je priznan plesalec, g. Zupanič pa izboren pianist, ki ima gotovo še lepo bodočnost pred seboj. Kaj naj rečemo o našem »jazz-kvartetu?« Širši javnosti je znan že po svojih nastopih v ljubljanskem radiu. Je odličnih kvalitet morda edini v Jugoslaviji. Program je bil zelo pester. Vse točke so številno občinstvo navdušile, da ni štedilo s priznanjem. Plesalcema so bili poklonjeni šopki nageljnov. Bil je res lep večer.

t— **Občina Trbovlje razpisuje nabavo** življenjskih potrebščin in drugega blaga za občinsko zavetišče, bolnišnico in javno kuhinjo. Ponudniki morajo dostaviti svoje ponudbe v zaprtih kuvertih do 30. avgusta v občinskem uradu, kjer se dobe tudi podrobnejša pojasnila.

t— **Prevzem gostilne.** Znano gostilno Kukenberg je prevzela ga. Eva Ačkun soproga g. Ačkuna, ki je že od vsega početka naročnik »Jutra«. Ga. Ačkun je uredila tudi več lepih tujskih sob, katerih ravno pri nas močno primanjkuje, na kar opozarjamo zlasti tujce. Gostilno priporočamo.

RADIO

Podroben program ljubljanske in vseh evropskih radijskih postaj dobite v vodilni in bogato ilustrirani slovenski radijski reviji »Naš Val«. — Mesečna naročnina samo 12 din. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Knafljeva ulica 5.

Sreda 25. avgusta

Ljubljana 12: Baletne suite (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Zvoki z ruskih poljan (plošče). — 14: Vreme, borza. — 19: Čas, vreme, poročila, spored. — 19.30: Nac. ura: Kako so slovenski novinarji zgradili svojo stanovsko organizacijo (g. Tone Gmajner). — 19.50: Waldteuflovi valčki (plošče). — 20.10: Mladinska ura: Dvoboj med pšenico in rižem (dr. Valter Bohinec). — 21.30: Schubert: Impromptu št. 3 v b (klavir-plošče). 21.20: Slovanska glasba (Radio orkester). — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Cimermanov trio.

Četrtek, 26. avgusta

Ljubljana 10: Otvoritev II. vseslov. pedološkega kongresa. — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Radio orkester. — 14: Vreme, borza. — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Šport in žena. (ga. Milica Šepa). — 19.50: 10. minut zabave. — 20: Stari biseri vesele glasbe (plošče). — 20.10: Zgodovinsko ozadje slov. narodne pesmi, II. predavanje (dr. Ivan Grafenauer). — 20.30: Ljubavne in zabavne pesmice (Jožek in Ježek). — 21: Prenos slavnostnega koncerta o priliki otvoritve II. vseslov. pedološkega kongresa. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Radio orkester.

Beograd 17.30: Orkestralen in pevski koncert. — 20: Lahka godba. — 21: Pesmi. — 21.30: Narodna glasba. — 22.15: Lahka godba in ples. — **Zagreb** 17.15: Lutkovna igra. — 20: Prenos iz Beograda. — 22.20: Ples. — **Praga** 19.10: Slovaške pesmi. — 19.50: Spevoigra. — 21.20: Suk: »Življenje in sanje«. — 22.20: Lahka glasba s plošč. — **Varšava** 20: Koncert orkestra in solistov. — 22: Arije in pesmi. — 22.30: Čajkovskega Rokokoške variacije. — **Dunaj** 12: Koncert orkestra. — 16.05: Pesmi narodov. — 17.25: Klavirski koncert. — 17.40: Pesmi. — 19.25: Zabavan program. — 20.25: Pevski kvartet in šramli. — 21.20: Koncert Debussyjeve glasbe. — 22.20: Ples. — 23: Nadaljevanje plesa. — **Berlin** 19.15: Godalni kvartet. — 20.10: Veliki orkester igra za ples. — 22.30: Prenos iz Stuttgarta. — **München** 19: Küneckejeve skladbe. — 21: Koncert godalnega kvinteta in solistov. — 22.30: Iz Stuttgarta.

Rafael Sabatini: 45

MORSKI KRAGULJ

Gusarski roman

»O, gospodar...« je začela, toda glas ji je obtičal v grlu. Nubijec je bil vstopil z naznanilom, da Sakr el Bahr na dvorišču čaka gospodovih povelj. Asad je vstal, e nestrpno otresel Fenzileje, ki ga je izkušala zadržati, in hitro zapustil sobo.

Toliko da ni od jeze jokala, ko je zrla za njim. Molk je visel v hladnem, somračnem prostoru; le od daleč je prihajal drhteči smeh nižjih žensk. Ta glas je žalil Fenzilejine napete živce. Zaklela je in plosnila z rokami. Črnka je prišla.

»Vreščati naj nehajo,« je pihnila Fenzile. »Še enkrat naj me zmotijo, pa bodo okusile šibo.« Črnka je izginila in takoj je nastal mir, kajti Fenzilejine ukaze so izpolnjevali skoraj še hitreje kakor paševe.

Potegnila je sina k rešetki, izza katere je mogla vse videti in slišati, kar se je godilo na dvorišču. Asad je pripovedoval Sakr el Bahru novico. »Kdaj lahko spet odrineš na morje?« je končal.

»Kakor hitro bosta terjali Allahova in tvoja služba«, je gusar odvrnil.

»Prav, sin.« Ljubeče je položil siru Oliverju roko na ramo. »Odplovi torej jutri ob solnčnem vzhodu; toliko časa boš potreboval, da pripraviš kar je treba za vožnjo.«

»Tedaj se podvizam z ukazi«, je rekel Sakr el Bahr. Čeprav je bil videti miren, mu je ta naglica vendarle zbujala skrb.

»Katere galeje si misliš izbrati?«

»Da uplenil zanikarno špansko ladjo? Moja lastna galeasa bo zadostovala. Z njo se dosti laže prikradem do Španca kakor s celim brodovjem.«

»Moder si v svoji drznosti«, ga je Asad pohvalil. »Allah ti daj srečo.«

»Ali dovoliš, da odidem?«

»Postoj še malo. Moj sin Marzak prihaja v moška leta; čas je, da ga uvedemo v službo Allaha in države. Spremljal te bo na potovanju kot tvoj častnik. Bodi mu učitelj, kakor sem bil nekdaj jaz tebi.«

Ta ukaz je bil Sakr el Bahru prav tako malo všeč kakor Marzaku. Prav dobro je poznal strupeno sovraštvo Fenzilejinega sinú. »Kakor nekdaj ti meni?« je premeteno odvrnil. »Ali ne bi hotel jutri sam odriniti z nami, o Asad? Med bojevniki islama ti ni primere. Kolikšna radost, če bi mogel še enkrat zraven tebe stati na palubi, kadar zakavljamo Španca!«

»Ali mi tudi ti prigovarjaš?«

»Kaj so ti že drugi prigovarjali pred menoj?« Gusarjev hitri razum je po bliskovo pregledal položaj. »Prav so imeli, a nihče si ne more bolj goreče od mene želeti tvoje navzočnosti, nihče ne more bolje presoditi sreče, da se bojujemo pod tvojim poveljstvom in tebi na očeh. Vzdigni se, o gospodar! Sam bodi učitelj svojemu sinu. To je najvišja čast-, ki mu jo moreš izkazati.«

Asad si je zamišljeno pogladil dolgo belo brado: »Tako mi Allaha, v izkušnjavo me spravljaš, a kaj, ko sem že star in truden in me tu potrebujejo. Ali naj star lev lovi mlado gazelo? Solnce je zašlo nad dnevi mojih bojev.« Naslonil se je Sakr el Bahru na ramo in vzdihnil. »Bilo bi krasna pustolovščina. A ne... moj sklep je storjen. Ti odrini z Marzakom in mi ga zdravega vrni.«

»Drugače se sam ne bi vrnil,« je bil odgovor; »zanesem se na Vsevednega.«

Vznemirjen se je poslovil in ukazal Otmaniju, naj pripravi veliko galeaso ter jo oskrbi s topovi, s tremi sto veslači in z enakim številom vojščakov. Asad ed Din se je vrnil k Fenzileji in Marzaku.

A tam, kjer je bil pustil samo nestrpnost, ga je zdaj sprejela slabo zatajevana togota.

»O solnce, ki me greješ!« ga je pozdravila Fenzile — iz dolge izkušnje je vedel, da je bolj nasajena ,kolikor ljubezniveje ga ogovori — »Kaj ti moji sveti res nič več ne pomenijo? Ali so ti res samo prah pod nogami?«

»Še manj ko to,« je rekel Asad.

»Allah mi je priča, da govoriš resnico,« je vzkliknila Fenzile in pobesila glavo.

»Tako je,« ji je pritrdil Asad. »Torej, Marzak, ob zori kreneš s Sakr el Bahrovo galeaso na pot, da se pod njegovim vodstvom seznaniš z morjem in bojem.«

»Če odplovem s tem nazarenskim psom na morje,« se je Marzak odurno vzrepenčil, »tedaj bo on tam, kamor po pravici spada: na veslaški klopi.«

»Kaj?« Slišati je bilo, kakor da bi zarjovel jezen lev. Pašev obraz, ki ga je oblila nenadna rdečica, je bil tako besen, da sta spletkarja vztrepetala. »Na brado prerokovo! Takšne besede — meni?« Stopil je proti Marzaku.

Kakor tigra je planila Fenzile med njiju. To je Asada še bolj razjarilo. Divje jo je zgrabil in pahnil v stran.

»Allahova kletev padi nate!« se je razlegel njegov glas. »Ali so to nauki prevzetne peklenske mačke, ki te je nosila pod srcem? Tako mi kurana, predolgo sem trpel njeno tujsko početje. Jutri odrineš s Sakr el Bahrom na morje. Samo besedo še, pa pojdeš kot galejski suženj, da te bič nauči pokorščine.«

Marzak je obstal kakor omamljen, komaj da se je upal dihati. Še nikoli ni bil videl očeta takšnega. A Fenzile si ni dala zavezati jezika.

»Prosila bom Allaha, naj vrne očem tvoje duše vid, o Marzakov oče,« je zahropla, »in te nauči razlikovati tiste, ki te ljubijo, in pse, ki zlorabljajo tvoje zaupanje.«

»Kaj,« je zarjovel, »mar še nisi končala?«

»Ne bom molčala, dokler mi smrt ne vzame besede.«

»To se lahko kmalu zgodi.« Stopil je k njí, jo zgrabil za zapestja in jo potegnil kvišku. Ves siv je bil v obraz. Z grmečim glasom je zaklical:

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite **Din 3.- v znamkah**

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vposlati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana štev. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelek „Jutra", Ljubljana.

Prehrana

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dečka
4-letnega oddam dobrim ljudem za njihovega. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 21132-14

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hotelski sluga
za manjši hotel ob morju se sprejme. Celoletna stalna služba. Potrebno znanje nemškega in srbohrvaškega jezika. Mesto primerno tudi za vpokojenega orožnika ali financarja brez otrok. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Zdrav in delaven«. 21061-1

Gospodično ali gospo
za samostojno vodstvo prodajalne v Zagrebu išče tukajšnja industrija. Ponudbe z navedbo višine razpoložljivega kapitala na ogl. oddelek Jutra pod »Dobra plača in soudeležba«. 20957-1

Natakarico
do 25 let staro, vešča nemškega jezika, ki pomaga tudi pri gospodinjstvu, sprejme gostilna Sfiligoj, Št. Ilj v Slov. gor. Reflektantke naj se osebno predstavijo. 21068-1

Več trgovskih pomočnikov
modne in galanterijske stroke sprejme trgovska hiša. Reflektira se samo na izvežbane moči. Tozadevne ponudbe pod »Strokovno izobrazbo 906« na ogl. odd. »Jutra«. 20518-1

Pomožni delavec
ki je že delal v slaščičarni, dobi mesto takoj. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 21099-1

Poslovodja ali preddelavec
ki je vešč dela na revolverski stružnici, ter več ključavničarjev za orodje z daljšo prakso v štancanju in z delom z modeli se išče za tovarno armatur. Ponudbe z navedbo plačilnih zahtev ter z opisom dosedanjega delovanja poslati na ogl. odd. »Jutra« pod šifro »Za Vojvodino«. 21126-1

Naslove malih oglasov pošiljamo samo onim, ki pošljejo znamke za 3 din.

Izvežbano blagajničarko
z znanjem knjigovodstva sprejme veletrgovina izven Ljubljane. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« z navedbo sedanjega službovanja pod — »Blagajničarka«. 20519-1

Samostojne kuharice
dekleta za vsa hišna posla dobe službo v posredovalnici Wolfova 10. Brezposelna dekleta dobe preročišče. 21098-1

Prodajalka
preprosta, zgovorna, za obisk sejmov, mesečno 6 do 10 dni zaposlena. Zaslužek 300 do 500 Din. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Računarka«. 21096-1

Urarski pomočnik
mlad, dobro izvežban dobi mesto. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« v Ljubljani in Mariboru pod šifro »Vesten urar«. 21088-1

Čevljarskega pomočnika
zvestega delavca sprejme takoj Fr. Flah, Trbovlje I. Retje 59. 21084-1

Slugo raznašalca
z lepo pisavo za takoj sprejme organizacija v Ljubljani. 400 Din mesečno. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Mlajši«. 21148-1

INSERIRAJ V „JUTRU"!

Službe išče

Vsaka beseda 50 par, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din; najmanjši znesek 12 Din.

Kontoristka
z dolgoletno prakso, zelo izvežbana, samostojna knjigovodkinja-bilancistka, perfektna slovenska in nemška korespondentka, želi mesto. Ponudbe pod »Najraje v Ljubljani ali bližina« na ogl. odd. Jutra. 21117-2

Brivsko frizerski pomočnik
išče službo. Vešč trajne, vodne in železne ondulacije. Nastopi lahko takoj. Ivan Spernjak, frizer, Delavski dom, Ljubljana. 21105-2

Brivski pomočnik
mlad, dober delavec vojaščine prost, išče stalno mesto. Nastop takoj. Drago Vučetič, Varaždin, Špinčičeva 22. 21095-2

Vajenci(ke)

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Mesarski učenec
Kateri mesar sprejme 15 let starega fanta (izvanredno velik in močan) v učenje mesarske obrti po dogovoru. Najraje v bližini avstrijske meje rad nemškega jezika. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod šifro »Mesarski učenec«. 21055-44

Pouk

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Katera
boljša nemška družina v Ljubljani bi sprejela gospodično v svrho učenja nemščine? Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod »Nemščina«. 21064-4

Prodam

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Bidermajer komodo
in mizo, lepo vloženo, proda Golob Marija, Galusovo nabrežje 29, Ljubljana. 21127-6

60 stolov in mize
za gostilno proda A.B.C., Ljubljana, Medvedova c. 8. Telefon 34-44 (poleg gorenjskega kolodvora). 21107-6

Živali

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Mladi nemški ovčarji
z I.a rodovnikom iz prvovrstnega plemena naprodaj. Celje, telefon št. 169. 21134-27

Glasbila

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Star klavir
kupim za nizko ceno, čeravno je potreben popravila. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Navedite ceno«. 21108-26

Gramofoni
radi popolne likvidacije oddelka prodam še zadnje 4 gramofone popolnoma nove, 1 stoječ, 2 avtomata, 1 kovčeg, po izredno nizkih cenah. I. Bonač, Šelenburgova ul. 5. 21131-26

Stroji

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Krožno žago
motorno kupim. 4—6 HP Diesel motor ima prednost. Takojšnje ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Motor«. 21091-29

Auto, moto

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Več avtomobilov
dobro ohranjenih, mali Hanomag, Peugeot limuzina, Chevrolet dvosedežni, modernejše tipe, Packard 6sedežna limuzina, Fiat 521 odprti 6sedežni in druge, proda po likvidacijskih cenah zastopstvo DKW J. Lovše, Ljubljana, Tyrševa cesta 35. 20913-10

Auto Fiat
»Balilla« dobavni, skoraj nov, ugodno naprodaj. Informacije: Opekarska cesta 51. 21077-10

Chevrolet
nove gume zaprt, 5-sedežen, avtomobil De Sotto odprt ugodno naprodaj. Jerman, Kolodvorska 8, Ljubljana. 21120-10

Auto
»Fiat« 501, nove gume, v brezhibnem stanju naprodaj. V račun vzamem eventuelno tudi motorno kolo. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 21133-10

Kupim

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Elektromotorje
s priborom, vrtilni tok 220-380 voltov, 50 per od 5 do 15 kw. kupimo. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »RS«. 21051-7

Leica ali Kontax aparat
kupim. Točen opis s ceno najaviti pisarni autom. buffeta Daj-Dam Ljubljana. 21110-7

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hranilne vloge
vseh denarnih zavodov terjatve in vrednostne papirje vnovčim najkulantnejše po najvišji ceni takoj v gotovini
A. Planinšek
Ljubljana, Bethovnova ul. 14. Telefon 35-10. 39-16

Hranilne vloge
Prve hrvatske štedionice večje zneske vnovči po najvišji ceni izplačilo takoj v gotovini trg. agentura bančnih poslov Alojzij PLANINŠEK, — Ljubljana, Beethovnova 14-I, telefon 35-10. 20634-16

VSE LETO
imate lahko
SLADKI MOŠT
ako ga konservirate z NIPAKOMBINOM A/II.
NIPAKOMBIN A/II. je enostavno, zanesljivo in neškodljivo sredstvo.
Navodila daje Vam
„Radiosan" — Zagreb,
Dukljanova ulica br. 1
Uporaba dovoljena po ministrstvu narodnega zdravja in socialne politike.

Hranilne vloge
kupite ali prodaste potom moje pisarne najbolje
RUDOLF ZORE
Ljubljana, Gledališka 12. Telefon 38-10. 21122-16

Praštedione
knjižice, kontokorente ali dobropise in delnice kupim proti takojšnji gotovini. Najvišje cene.
Rudolf Zore
Ljubljana, Gledališka ulica 12. Telef. 38-10. 21123-16

Iščem posojilo 60.000
Dam dobre obresti in vknjižbe na prvo mesto novo zgrajene enonadstropne hiše in zemljišča na Stajerskem. Ponudbe pod »Prvo mesto« na podr. »Jutra« Maribor. 21135-16

Posest

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Krasno posestvo
z novo hišo pet minut od Črnomlja dam v najem, ali prodam. Malnerič, Črnomlje 20753-20

Hišo z vrtom
prodam. Gostilničarji, trgovci, mesarji ali drugim obrtnikom nudim ugodno priliko, da jo kupi na prometnem kraju pred pokopališčem na Viču. Kunaver. Tomačevo 72. 21020-20

Hišo
novo, enonadstropno, štiristanovanjsko severna stran Ljubljane, za nizko ceno prodam. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Rabim denar«. 21128-20

Stanovanje odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Stanovanje
sobe in kuhinje oddam v I. nadstropju. Postajališče tramvaja pred hišo. Glince, Tržaška c. 13. 21092-21

Trisobno stanovanje
s kopalnico oddam za november. Tyrševa cesta 99. 21113-21

Dvosobno stanovanje
s kopalnico in pritiklinami se odda. Malejeva ulica 3 (Kodeljevo, zraven Mladinskega doma). 21106-21

6-sobno stanovanje
v centru mesta se odda. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 21082-21

Stanovanja išče

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Stanovanje
2 ali 3 sob z vsemi pritiklinami v centru mesta išče stalna stranka in točen plačnik za 1. november. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »M«. 20467-21a

Dijaške sobe

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dva dijaka
nižješolca iz boljše rodbine sprejmem na dobro hrano ter zračno in solnčno stanovanje v centru mesta. Cena zmerna. Pomoč pri učenju ter strogo nadzorstvo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 19542-22

Dijaka
srednje tehnične šole sprejmem v toplo stanovanje in dobro domačo hrano. Gerbičeva 5-I. Kolezija. 21109-22

Dijake ali dijakinje
sprejmem v dobro oskrbo v sredini mesta. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 21111-22

2 nižješolca (-ki)
sprejme v prav dobro oskrbo in nadzorstvo učiteljska družina poleg II. državne gimnazije. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 21076-22

Dijaka nižješolca
sprejmem na vso oskrbo k domačemu osmošolcu. Hrana dobra, domača, soba sončna, uporaba kopalnice. Cena zmerna. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 21102-22

Za dijakinjo
sedmošolko iščem stanovanje z vso oskrbo s souporabo klavirja. Ponudbe z navedbo cene na podružnico »Jutra« Trbovlje, pod »Dijakinja«. 21090-22

Dva dijaka
nižješolca iz boljše rodbine sprejmem na dobro hrano ter v lepo sončno sobo s souporabo kopalnice v centru mesta. Strogo nadzorstvo. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra« v Ljubljani. 21125-22

Profesor
sprejme 2 nižješolca v dobro oskrbo in vestno nadzorstvo. Bleiweisova 5, visoko pritličje levo. 21130-22

JESENSKI LIPSKI SEJEM 1937

OD 29. AVGUSTA DO 2. SEPTEMBRA.

60% popusta na nemških železnicah, znatni popusti v drugih državah.

Vsa pojasnila dajejo:

Zvanični biro lajpciškog sajma — Beograd — Knez Mihajlova 33/I.

in častni zastopniki:

Ing. G. TÖNNIES — Ljubljana, Tyrševa 33. — Tel. 27-62 in

Jos. Bezjak — Maribor, Gosposka ul. 25. — Tel. 20-97.

2 dijaka
srednješolca, sprejme učiteljska družina v zelo dobro oskrbo in strogo nadzorstvo v neposredni bližini Realke in Srednje tehnične šole. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 20661-22

Dijake sprejme
učiteljska rodbina v Mariboru. Vrt, kopalnica, strogo nadzorstvo. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Mariboru pod šifro »Učitelj«. 20984-22

Sobo odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Sobo
novo opremljeno oddam solidni stalni stranki. Tavčarjeva 2-II. desno. 21119-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom v centru mesta oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 21101-23

Sobo
s posebnim vhodom, popolno oskrbo oddam boljšemu gospodu. Komenskega ulica 16, pritličje levo. 21097-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom oddam. Kušar, Bleiweisova 15 III. levo. 21094-23

Sončno sobo
s souporabo kopalnice oddam v rdeči hiši, Poljanski nasip 14, vrata 8. 21095-23

Opremljen kabinet
oddam v sredini mesta s 1. septembrom. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 21087-23

Lepo sobo
oddam eni ali dvema osebama. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 21116-23

Sobo
lepo opremljeno s separiranim vhodom oddam. Tržaška c. 6, Ljubljana. 21129-23

Sobe išče

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Čisto sobico
majhno, z dobro domačo hrano iščem za 1. sept. Ponudbe na oglasni odd. »Jutra« pod »500«. 21106-23a

Sobo
za dve osebi v okolici Sv. Petra iščem za 1. sept. 37. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Osta in mirna«. 21104-23a

Stanovanje za dijaka
I. realne gimnazije vzamem takoj. Pogoj: zračna soba blizu gimnazije. V poštev pridejo družine, ki imajo dijake sposobne za instruktorje ter da bi imela skupno spalnico. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Plačam dobro« do 28. tega meseca. 21081-22a

Dopisi

Vsaka beseda 2 Din; davek 3 Din, za dajanje naslova 5 Din; najmanjši znesek 20 Din.

Dušan K.
Bila dvakrat tam. Prosim poljubni naslov. »U«. 21121-24

Razno

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Najboljši trboveljski PREMOG
brez prahu, koks, suha drva
I. Pogačnik
BOHORIČEVA 5, Telef. 20-59

Pozor!
NOVOST ZA DAME
je »LASOOL«. Kakor je hrana za telo, tako mora biti tudi hrana za lase in lasišče. Masaža z »LASOOL-om« uspešno deluje na suhe, cepljene, lomljive, požgane beljene, (blajhane) ali pokvarjene od morske vode. Po »LASOOL-u« Vam se lasje popravijo, kakor da niso bili nikoli frizirani. Vsaka dama s pokvarjenimi lasmi naj se prepriča.
Lepe frizure, trajno in vodno ondulacijo, barvanje las itd. Vam uredi po solidnih cenah frizerski salon
FRANJO ŽABJEK,
Ljubljana, Trnovo, Krakovski nasip 26.

OLLA PARIZ „OLLA"
je naravno zopet prva in edina reprezentativna tvrdka svoje stroke na svetu, ki je uradno pooblaščena od francoske oblasti za mednarodno razstavo. »OLLA« razstavlja v Pavillon de la Santé 24 B.
Dobiva se povsod.

Novosti
perila, obleke, pumparice i. t. d. nudi ceneno
PRESKER,
Sv. Petra c. 24.

KLIŠEJE
ENO IN VEČBARVNE
Jugografika
SV. PETRA NASIP ST. 23

Med mestom in deželo
posreduje »Jutrovo mali oglasnik

Kupuj domače blago!

ZAHVALA

Vsem, ki so ob težki in bridki izgubi preljubega soproga, brata, strica, svaka, gospoda

SINKOVIČ JAKOBA

POSESTNIKA, GOSTILNIČARJA IN MESARJA

izkazali in izrekli iskreno sočutje in sožalje, se najlepše zahvaljujemo.

Posebno se zahvaljujemo častiti duhovščini, vsem darovalcem krasnih vencev in šopkov, pevcem, dalje sokolskemu društvu in gasilski četi Črnomelj in konečno vsem in vsakemu, ki so se od blizu in daleč udeležili pogreba in lajšali pismeno ali ustmeno našo žalost s toplim sočustvovanjem.

ČRNOMELJ, dne 22. avgusta 1937.

Žalujoči

G. Th. Rothman:

VRTISMRČEK in ŠILONOSKA

Nove pustolovščine

91

Drugo jutro reče: »Najbolje bo, da prideš spet k tujim ljudem. Poiščem ti službo v mestu, morda se tam vendarle naučiš spodobnosti. Drugače ne bo nikoli nič iz tebe!« S težkim srcem jo uberem k mojstru Smolorepcu. Ne upam in ne upam se mu povedati, kaj oče kani.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani